

KRİZ
VARSA
ÇARE de
VAR

EVİNİ
YENİLE
TÜRKİYE!

SEKTÖREL FORUM

Yeni Hal Yasası'na doğru

- ATB'den 300 bin TL'lik Tıbbi Aromatik Bitkiler Projesi
- Hisarcıklıoğlu: "Türkiye birinci sınıf bir demokrasiye sahip olmalıdır."
- Tescil yaptıran kazanıyor

MODERN SULAMA SİSTEMLERİNDE ÇÖZÜM ORTAĞINIZ

Hizmetlerimiz

- Keşif ve projelendirme
- Kaliteli ve uygun malzeme temini
- Montaj ve uygulama
- Uygulama sonrası danışmanlık
- Sistem garantisi
- Köy bazlı toplu damla sulama sistemlerinde malzeme temini ve montajı

Sulama sistemlerine hibe ve destekler

- Tarım Bakanlığının % 50 hibe desteği
- Ziraat Bankasının % 0 faizli 5 yıl taksitle geri ödemeli kredisi
- Tarım kredi kooperatiflerinin % 0 faizli 3 yıl taksitle geri ödemeli kredisi

Pelikan
SULAMA SİSTEMLERİ LTD. ŞTİ.

Şelale Mah. Şehit Musa Özkan Cad. 3005 Sk. No: 26 VARSAK / ANTALYA
Tel: 0242.417 73 68 - 69 Fax: 417 57 87
www.pelikansulama.com.tr

**daha fazla verim
ve yüksek kalite...**

"Her damlayı verime dönüştürüyoruz"

agtohum
sanayi ticaret ltd.sti.

geleceğimiz için;
UİS

www.agtohum.com.tr

ENZA ZADEN

www.enza-zaden.com

Mehmetlik Mahallesi Aspendos Bulvarı Nar Plaza No.113 A Blok Kat 4 ANTALYA/TURKEY
Tel:+90.242.321 20 18 (pbx) Fax:+90.242.321 88 60 Santral Gsm :+90 533 928 02 24 /+90.541.321 20 18
E-mail: agtohum@agtohum.com.tr

BORSA'DAN

08

• BAGEV'in İstihdam ve Eğitim Merkezi başvurusu onaylandı! İEM sektörün danışmanı, işsizlerin yol göstericisi olacak

- ATB yeniden yapılıyor
- ATB Pamuk Hakem Heyeti'nde
- ATB'den 300 bin TL'lik Tıbbi Aromatik Bitkiler Projesi
- 'Demokratik açılım' ve 'ekonomi' meclise yansıdı
- Mısır sektörü ATB'de buluştu
- Tescil yaptıran kazanıyor
- EXPO 2014 için hazırlıklar sürüyor
- ATB'de yılın personeli seçildi

14

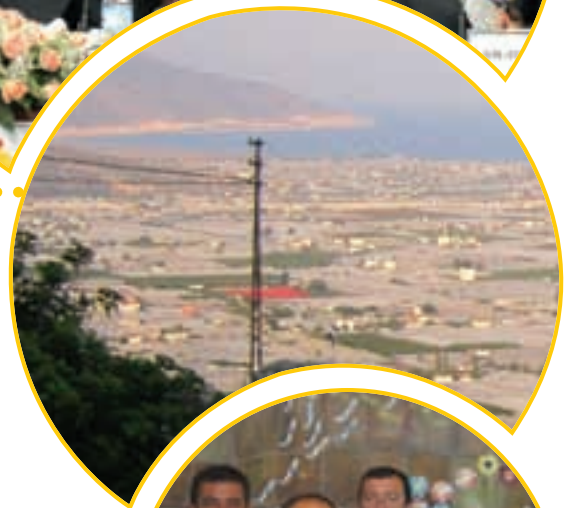
TOBB'dan HABERLER

- Hisarcıkloğlu: "Türkiye birinci sınıf bir demokrasiye sahip olmalıdır."
- Evini yenile Türkiye
- Bakan Beşir Atalay ile Hisarcıkloğlu bir araya geldi

BÖLGEDEN

16

- Akdeniz Kalkınma Ajansı kuruldu
- BAGEV, KOSGEB ile işbirliği yapacak
- 'Bilinçsiz hasat nedeniyle zarar %40'lara varıyor'
- Isparta'daki toplu damla sulama projelerinde sona yaklaşıyor
- Hazine arazileri tarım için kiralanacak
- 'Yüzde 8 KDV kooperatifleri bitiriyor'
- ITB Başkanı Adar: "Isparta tarımının çerçevesi genişliyor"

22

KOMİTELERDEN

- "Tali orman ürünleri hasadında devlet-sektör işbirliği şart"
- Sönmez: "Kuzu fiyatları cep yakacak!"
- Yazıcı, çiçek sezonunu değerlendirdi
- Çiçekçiler satıştan memnun
- 'Çiftçinin dilinden anlamıyorlar'
- 'Etçil ülkeyiz, ama et tüketmiyoruz'
- 'Uluslararası platformda rekabet edemiyoruz'

Antalya
Ticaret Borsası
Yayın Organı
Sayı: 23
Temmuz & Ağustos
2009

SAHİBİ
Ali ÇANDIR
Antalya
Ticaret Borsası
Yönetim Kurulu
Başkanı

YAYIN KURULU
Halil BÜLBÜL
İbrahim YILMAZ
Adnan İNGEÇ
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Ahmet Erol KÖKSALAN

YAYINA HAZIRLIK

Tel: (242) 312 14 40
www.ziraatajansi.com.tr

24

SEKTÖRDEN

- BATEM'de staj yapan öğrenciler, öncelik kazanıyor
- Genetik bilimi ilaç gibi bir ürün yarattı; mor domates!
- Endemik bitkilerimizden 7'si tehdit altında
- Tarım havzalarıyla 29 milyarlık değer oluşturmak hedefleniyor

FORUM

- Yeni Hal Yasası'na doğru

26

39

SÖYLEŞİ

- Defterdar Hidayet Mat: Antalya'da tarım için kullanılabilecek 4 bin km kare hazine arazisi var

RÖPORTAJ

- "Toplu sulama sistemleri, tarımsal inşaattır."

42

50

PORTRE

- "Küçükbaş hayvan ihracatı iç piyasayı vuracak"
- 'Her komisyoncu bir üretici birliğidir'

MAKALE

Sofralarımızdaki tehlikeye dikkat! "GDO'lar"

54

BASKI
Ada Ofset İstanbul
Tel: (212) 567 12 42

İLETİŞİM
Cumhuriyet Cad. Borsa İşh. Kat:2 (PK 101) 07040 ANTALYA
Tel: (242) 244 26 70 - 241 28 28 - Faks: (242) 241 11 58
e-mail: info@antalyaborsa.org.tr - www.antalyaborsa.org.tr

RİTO
RİTO TOHUMCULUK A.Ş.

Tarım Mah. Aspendos Bulvarı, Kurt İşh. No: 136/1 Antalya
T:0242 311 61 36 - 321 65 52 F:0242 321 77 32

Ali Candir
ATB Yönetim Kurulu Başkanı

Projelerimiz meyve vermeye başladı

Antalya Ticaret Borsası yönetimini devraldığımızdan bu yana yoğun bir çabayla çalışıyor; daha önce kamuoyuyla paylaştığımız Stratejik İş Planı çerçevesindeki projeleri belli bir noktaya getirmek için uğraşıyoruz. Bu çabalarımız ilk meyvelerini vermeye başladı. Bunlarla ilgili bazı haberleri Borsanomi'nin bu sayısında okuyacaksınız.

Ticaret Borsası olarak faaliyet alanımız dahilinde, ülke gündemini de yakından takip ediyoruz. Bildiğiniz gibi Ekim ayında Sebze Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı TBMM'de görüşülmeye başlayacak. Borsa olarak konu hakkında çok önemli bulduğumuz hususlar var. Ancak biz kendimiz beyanat vermek yerine konuyla doğrudan ilgili tarafları bir araya getirmeyi ve demokratik bir tartışma ortamında tarafların görüşlerini derlemeyi daha uygun bulduk. Bakanlık temsilen daire başkanlığı düzeyinde katılımın da olduğu bu toplantı, kamuoyunda Hal Yarası olarak bilinen tasarı hakkında kimin ne düşündüğünü bir kez daha ortaya koyan bir çalışma oldu. Daha ilginç olan ise, Bakanlık adına katılan İç Ticaret Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Dursun Coşkunçelebi'nin ifadeleri oldu. Sayın Coşkunçelebi, konu hakkında daha önce hiç duymadığı bazı görüş ve önerileri bu toplantıda duyduğunu; aldığı notları gerekli mercilere tez elden ulaştıracağını söyledi. Dolayısıyla Antalya Ticaret Borsası'nın böyle bir toplantının düzenlenmesiyle isabetli bir iş yaptığını düşünüyoruz ve bu vesileyle önemli bir açmazın çözülmesine katkı yapacağına inanıyoruz. Bu toplantıda yapılan konuşmaları derlediğimiz forum sayfalarını bu sayıda okuma imkanı bulacaksınız.

BAGEV kapsamında üzerinde en çok durduğumuz projelerden biri Bölgesel İstihdam Bürosu Projesi idi. Proje ile ilgili yasal süreçler kısa süre önce tamamlandı ve Bölgesel İstihdam Bürosu Antalya Ticaret Borsası binasında tahsis edilen özel bir büroda çalışmaya başladı. İş-Kur ile işbirliği içinde gerçekleştirilen Bölgesel İstihdam Bürosu, sektörlerdeki ihtiyaca göre nitelikli işgücü yaratmaya ve istihdamsağlamaya yönelik çalışacak.

Antalya Ticaret Borsası, tarımsal üretim sektöründe finansman sıkıntılarına kriz döneminde çözümler üretmek adına Ziraat Bankası ile işbirliği içinde bir proje başlattı. Ziraat Bankası TOBİ Şubesi ile koordinasyon halinde yürütülecek olan proje, BAGEV'in sınırları çerçevesinde Antalya, Isparta ve Burdur illerinde belirlenen 16 ayrı noktada düzenlenecek olan toplantıları içeriyor. Teknik uzmanlar ve TOBİ Şubesi'nden bankacılık uzmanları, bu toplantılar sırasında üreticilere ürün planlaması, yatırım finansman olanakları ve kredi imkanları hakkında detaylı bilgi verecekler. Antalya Ticaret Borsası ve Ziraat Bankası, 16 noktada gerçekleşecek olan toplantılara üreticilerin göstereceği ilgiye göre, projenin genişletilebileceği konu-

sunda anlaştı. Bu proje de son dönemde sonuç aldığımız önemli çalışmalar arasında yer alıyor.

Bilindiği gibi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü TAGEM, tarımsal araştırma çalışmaları için düzenli olarak destek sağlıyor. Bu programdan yararlanmak üzere hazırladığımız bir proje de geçtiğimiz günlerde onaylandı. Konunun detaylarını bir basın toplantısıyla kamuoyuna duyurduk. "Kekik, Defne ve Adaçayı Çeşitleri Hasat ve Hasat Sonrası İşlemler İçin Yenilikçi Model Araştırması ve Pilot Uygulaması" başlıklı projemiz, 2009 yılı Ekim ayında başlayacak ve Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Turgut yönetiminde yürütülecek. Proje 2011 yılının Eylül ayında tamamlanacak. Toplam 301 bin TL bütçeli proje, tıbbi ve aromatik bitki hasadında yaşanan sorunları en aza indirecek yöntem ve teknikleri araştırarak. Proje sayesinde ayrıca, tıbbi ve aromatik bitki türlerinin kültüre alınması imkanları da araştırılacak. Projenin geliştirilmesinde sağladıkları destekten dolayı değerli meslek komitesi üyelerimize ve sektör firmalarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Üzerinde hevesle çalıştığımız bir başka konu da Bölgesel Proje Pazarı'dır. Proje Pazarı, projesi olan kişi veya kuruluşları, etkili ve verimli projelere yatırım yapmak isteyen finansman sahipleri ile buluşturmayı amaçlayan bir çalışma olacak. Şu anda çalışmanın yazılım altyapısı hazırlanıyor. BAGEV kapsamında hizmet verecek olan Proje Pazarı için Antalya, Isparta ve Burdur'daki üniversitelerin de desteğini almayı hedefliyoruz.

Bilindiği gibi EXPO-2014 fuarının Antalya'mıza kazandırılması için birçok paydaş kurum ve kuruluşla birlikte yoğun bir çaba içerisindeyiz. EXPO, dünyada periyodik olarak gerçekleşen ve gerçekleştiği kenti, bölge insanının geleceğini biçimlendirecek ölçüde zenginleştirilen küresel bir faaliyettir. EXPO bir kere bir kentte gerçekleştiğinde, yıllarca hizmet verecek kentsel değerler bırakan; kent kimliğini zenginleştiren yapılar bırakan bir organizasyondur. Dolayısıyla EXPO fuarını Antalyamıza mutlaka getireceğiz. Bugün 2014 yılını hedeflemiş bulunuyoruz. 2014 yılında EXPO'yu Antalya'ya alma şansımız olmazsa, 2016 yılını almak da bizler için büyük bir başarı olacaktır. Ben bu başarıyı yakalayacağımızdan şüphe duymuyorum. Bu başarı yine Antalyalı aktörlerin birlikte hareket etme geleneğinin bir zaferi olacaktır.

Canlı Hayvan Borsası ile ilgili çalışmalar nihayet sonuç verme noktasına gelmiş durumda. Canlı Hayvan Borsası'nın kurulacağı yer ile ilgili resmi onay İl Genel Meclisi'nden çıktı. Şu an Büyükşehir Belediyesi tarafından hukuki sürecin tamamlanması takip ediliyor. Bizler de tüm paydaşlarımızla beraber projelendirme çalışmalarını sürdürüyoruz. Büyük bir olasılıkla 2010 yılında Canlı Hayvan Borsası'nın açılışını yapmış olacağız.

BAGEV'in İstihdam ve Eğitim Merkezi başvurusu onaylandı! İEM sektörün danışmanı, işsizlerin yol göstericisi olacak

Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı'nın İstihdam ve Eğitim Merkezi kurmak için İş-Kur Genel Müdürlüğüne yaptığı başvuru onaylandı. İstihdam ve Eğitim Merkezi ile bölgedeki istihdam probleminin en aza indirilmesi, bölgenin ihtiyacı olan nitelikli ve eğitilmiş personel açığının kapatılması, projeler üretilmesi amaçlanıyor. BAGEV İstihdam ve Eğitim Merkezi, İş-Kur'un özel istihdam bürolarına tanıdığı tüm yetkileri kullanarak Batı Akdeniz Bölgesi'ndeki işsizlere bölgenin tamamında bulunan istihdam potansiyeline göre dizayn edilmiş ve kolaylaştırılmış ulaşma olanağı sağlayacak. İstihdam ve Eğitim Merkezi, bölgede yaşayan işsizlere istihdam olanakları sağlarken, işçi talebi bulunan işverenin istediği nitelikte işgücünü de eşzamanlı olarak firmalara sunacak.

Veri tabanı oluşturulacak

Bu süreçte 'yüzyüze görüşme yöntemi ile tespit' yaklaşımı uygulanacak. Yine bilgi işlem alt yapısı sayesinde kolaylaştırılmış erişimiyle bir veri tabanı kaynağı hayata geçirilecek. Bu veri tabanında, işsizler ve firmaların ihtiyaç duyduğu eleman profili arasında uygun eşleştirmeler yapılacak. İstihdam ve Eğitim Merkezi tarafından oluşturulan veri tabanı, BAGEV üyesi tüm kuruluşlarla yapılacak işbirliği ve bilgi alışverişi ile güçlendirilecek. Oluşturulacak veri tabanı ile işe yerleştirilenlerin gelişimlerini izleye-

BAGEV'in İş-Kur Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı yönetmelik çerçevesinde İstihdam ve Eğitim Merkezi kurmak için yaptığı başvuru onaylandı. BAGEV, bu oluşum sayesinde bölgedeki istihdam problemini en aza indirmeyi hedefliyor

bilme imkanı da sağlanacak. Ayrıca büro, İş-Kur yönetmeliğine bağlı olarak işe yerleştirilenlerin, hatta sadece sisteme kaydı yapılanların da, belirtilen kanuni süre boyunca kayıtlarını saklayacak.

İstihdam havuzu

BAGEV İstihdam ve Eğitim Merkezi'nde tüm sektörlerde faaliyet gösteren, istihdam potansiyeli bulunan firmalara yönelik nitelikli sektörel istihdam havuzu oluşturulacak. İstihdam ve Eğitim Merkezi'ne ya-

pılan başvurulara bağlı ve periyodik olarak, sektörel istihdam mülakatları yapılarak kişilerin kendine uygun işe yerleştirilmesi sağlanacak. Bölgede bulunan işsizlere yönelik klasik mesleki eğitim modellerinden farklı olarak ve sektörlerin istediği pratik bilgilerin verildiği, işsizlerin sektörlerde bulunan istihdam olanaklarına geçişini kolaylaştırıcı bir eğitim sistemi kurulacak.

Ve hedefler...

BAGEV İstihdam ve Eğitim Merkezi'nde yapılacak çalışmalarda şunlar hedefleniyor;

Batı Akdeniz bölgesinde işsiz profilini belirlemek

Mesleki yeterliliğe sahip veya mesleki yeterliliği olmayan işsiz hedef gruba, tüm sektörlerin talep ve beklentilerine uygun, seçme ve yerleştirme hizmeti vermek

Batı Akdeniz Bölgesi'nde tüm ekonomik sektörlerde mesleki yeterliliği belgelenmiş insan kaynağı sayısını artırmak

Bölgedeki işsizlerin iş hayatına katılımını, talep ve beklentilerini belirlemek

Batı Akdeniz Bölgesi'nde bulunan tüm ekonomik sektörlerde, genç işsiz hedef grubuna yönelik kalifiye istihdamı ve çalışma kapasitesini artırmak

İşgücü piyasasının arz ve talep gerekliliklerini uyumlulaştırmak

Tüm sektörlerde çalışma ortamının iyileştirilmesine ilişkin bilgi paylaşımını etkinleştirmek.

EXPO 2014 için hazırlıklar sürüyor

Dünyanın en büyük fuar organizasyonlarından Expo 2014 için hazırlıklar hız kesmeden devam ediyor. Antalya Ticaret Borsası'nda yapılan toplantıda Expo 2014'ün bütçesi görüşüldü

Expo 2014 bütçesinin görüldüğü toplantı Antalya Ticaret Borsası'nda yapıldı. Ali Çandır başkanlığındaki toplantıya, Antalya Vali Yardımcısı Ali Nazım Balcıoğlu ve Antalya İhracatçı Birlikleri Başkanlar Kurulu Başkanı Osman Bağdatlıoğlu da katıldı. Expo 2014 için daha önce de farklı platformlarda bir araya gelerek çalışan grup, bu kez Expo 2014 bütçesini görüştü.

'B planı hazır'

Çalışmaların aralıksız devam ettiğini belirten Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Çandır gelişmeler hakkında şunları söyledi, "Expo 2014 ile ilgili çalışmalar devam ediyor. Ancak 2014 yılında alamamak gibi bir durum olabilir düşüncesiyle bir B Planı'nı da hazır tutuyoruz; o da 2016 yılı için bastırmaktır. Bize göre 2016 yılını almamız yine büyük bir başarı olarak değerlendirilmelidir. Sonuç olarak EXPO gibi bir projenin Antalyamıza kazandırılması nihai hedeftir ve biz bunu elde edene kadar çalışmaya devam edeceğiz."

ATB'de yılın personeli seçildi

Antalya Ticaret Borsası Temmuz ayı olağan meclis toplantısı yapıldı. Meclis toplantısında 2009 yılı performans değerlendirmesinde yılın personeli seçilen tescil memuru Gülhan Balcı, plaketini ve hediye çekini Meclis Başkanı Hüseyin Cahit Kayan'dan aldı. Yılın personeli seçilmesinin kendisini çok mutlu ettiğini kaydeden Gülhan Balcı, "Ödüllendirilmek gurur verici bir şey. Ama tabi bu başarıyı yalnız başıma kazanmadım. Diğer arkadaşlarımla uyum içinde çalışmamızın bir sonucudur" şeklinde konuştu.

Personel moral kazanıyor

Balcı'yı tebrik eden Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Çandır ise "Tıpkı Gülhan Hanım

Antalya Ticaret Borsası tescil memuru Gülhan Balcı, 2009 yılı performans değerlendirmesinde yılın personeli seçildi. Balcı'ya plaketini ve hediye çekini Meclis Başkanı Hüseyin Cahit Kayan verdi

gibi diğer personelimiz de görevlerinde çok başarılılar. Bu ödül, çalışanların performansını artırmaya yönelik bir ödüldür. Amacımız personele moral vermek" dedi.

Takım çalışmasında etkinliğin artırılması amacıyla Antalya Ticaret Borsası'nda eğitim çalışmaları yapıldı

ATB yeniden yapılıyor

Antalya Ticaret Borsası'nda çalışan personelin iş tanımlarının ve görevlerinin belirlenmesi, iş dağılımının daha rasyonel yapılabilmesi ve takım çalışmasında etkinliğin artırılması için İnsan Kaynakları Yönetim Danışmanı Reşat Güney öncülüğünde Antalya Ticaret Borsası'nda periyodik eğitimler verildi.

Kurumdaki tüm personelin ve grupların katıldığı eğitim çalışmalarında, 'takım çalışması kültürü'nün kuruma hakim olması ve toplam kalite yönetiminde başarılı olmak için neler yapılabileceği anlatıldı. Kurum personeline yapılan sunumun ardından, ATB Temmuz ayı Meclis Toplantısı'nda meclis üyelerine de bir sunum yapıldı.

ATB Pamuk Hakem Heyeti'nde

Dış Ticaret Müsteşarlığı Batı Anadolu Bölge Müdürlüğü tarafından oluşturulan Pamuk Hakem Heyeti'nde, ATB Üyeleri de görev aldı

Dış Ticaret Müsteşarlığı Batı Anadolu Bölge Müdürlüğü tarafından Pamukların Kontrolüne Dair Tüzük hükümlerinin 36'ncı maddesi gereğince oluşturulan Pamuk Hakem Heyeti'nde, Antalya Ticaret Borsası'nı temsil etmek üzere asil üye olarak ATB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Köseoğlu ve yedek üye olarak ATB Yönetim Kurulu Üyesi

Halil Bülbül görevlendirildi.

Pamukların Kontrolüne Dair Tüzük hükümlerinin 36'ncı maddesi gereğince kontrol neticesinde dış ticarete standardizasyon denetiminin kararına itirazı bulunanların, bu itirazlarını incelemek ve bir karara bağlamak üzere Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın lüzum göreceği yerlerde hakem kurulları teşkil ediliyor.

Halil Bülbül

İbrahim Köseoğlu

ATB'den 300 bin TL'lik Tıbbi Aromatik Bitkiler Projesi

Antalya Ticaret Borsası (ATB), tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanması sırasında doğaya zarar verilmemesi ve ürün kaybı ile kalitesinin önlenmesi amacıyla, 'Kekik, Defne ve Ada çayı Çeşitleri Hasat ve Hasat Sonrası İşlemler İçin Yenilikçi Model Araştırması ve Pilot Uygulaması' Projesi başlattı.

ATB Başkanı Ali Çandır, Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Turgut, Antalya Tarım İl Müdürü Bedrullah Erçin ve projeye destek veren firma temsilcilerinin katılımıyla düzenlediği basın toplantısında, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün (TAGEM), tarımsal araştırma çalışmaları için sağladığı destekten yararlanmak amacıyla böyle bir proje başlattıklarını belirtti. Proje amacının, doğadan toplanan kekik, defne ve ada çayı gibi tıbbi ve aromatik bitkilerde hasat ve hasat sonrası kayıpların önlenmesi, verimliliğin artırılması ve rekabet ortamında bölgeye avantaj sağlamak olduğunu kaydeden Çandır, şunları söyledi:

Bütçesi 301 bin TL

"Antalya, tıbbi ve aromatik bitkilerin doğadan toplanması, üretil-

mesi ve baharat veya uçucu yağlar haline getirilerek işlenmesi konularında Türkiye'nin en önde gelen illeri arasındadır. Son yıllarda bu bitkilerin kültüre alınması konusunda bazı girişimler olmasına rağmen, halen büyük miktarı doğadan toplanmaktadır. Hasat ve hasat sonrası işlemlerde önemli uygulamalar hataları yapılmakta, verim ve kalitede büyük kayıplar meydana gelmektedir." 2009 yılı Ekim ayında başla-

yacak plan proje uygulaması, Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Turgut yönetiminde yürütülecek ve 2011 yılının Eylül ayında tamamlanacak. Toplam 301 bin TL bütçeli proje sayesinde, bitki türlerinin kültüre alınması imkanları da araştırılacak.

İhracat geliri 60 milyon dolar

Türkiye'nin tıbbi ve aromatik bitkileri ihraç eden önemli ülkeler arasında yer aldığını ifade eden Çandır, bu bitkilerin dış satımının genellikle doğal floradan sökülmesi ya da toplamaya dayandığını vurguladı. Çandır, şöyle devam etti: "Her yıl kekik, ada çayı ve defne gibi bitkiler doğa-

dan tonlarca toplanarak ihraç edilmektedir. Türkiye bu bitkileri ihraç eden ülkeler arasında yüzde 5'lik pay ile 12. sırada bulunmaktadır. Son beş yılda ortalama tıbbi ve aromatik bitkiler ihracatımız 44 bin 390 ton. Bu ihracattan 60.5 milyon dolar gelir sağlanmaktadır. İhraç edilen aromatik bitkiler, doğadan bilinçsizce ve aşırı miktarlarda toplanarak karışılmaktadır. Bilinçsiz toplama bitki popülasyonunda azalmalara yol açmaktadır. Doğadan yabani olarak toplanan bitkilerde belirli bir kalite ve standardı yakalamak ve üretimde sürekliliği sağlamak amacıyla söz konusu bitkilerin kültüre alınmalarında büyük yarar vardır."

15 köyde uygulanacak

Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Turgut da, proje ile öncelikle tıbbi ve aromatik bitkilerin doğadan toplanması, hasat ve hasat sonrası verim düşüklüğünün önlenmesi, sürdürülebilir bir üretim yapılmasını sağlamak istediklerini kaydetti. Tıbbi ve aromatik bitkilerin erken toplanması sırasında yüzde 40 verim kaybı oluştuğuna dikkati çeken Turgut, 15 köyü kapsayacak proje ile köylülerin eğitimine de ağırlık vereceklerini söyledi.

Ada çayı

Kekik

Defne

'Demokratik açılım' ve 'ekonomi' meclise yansıdı

Antalya Ticaret Borsası Ağustos ayı meclis toplantısında hükümet tarafından açıklanan 'Demokratik açılım' ile ekonomik gidişat hakkında meclis üyeleri fikirlerini dile getirdi. Üyeleri tek tek dinleyen ATB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Çandır, kendi düşüncelerini de üyelerle paylaştı. Toplantıda daha sonra Temmuz-Ağustos ayında yapılan faaliyetler hakkında meclis üyeleri bilgilendirildi. Son olarak üyeler sektörel konular hakkında sıkıntıları anlattı.

Altınportakal heyecanı

Antalya Kültür ve Sanat Vakfı tarafından Ekim ayında düzenlenecek Altın Portakal Film Festivali etkinlikleri için görüş oluşturmak üzere kamu kurumları ve sivil toplum örgütlerinin davetli olduğu toplantıya Antalya Ticaret Borsası'nı temsilen Meclis Başkanı Hüseyin C. Kayan katıldı.

Mısır sektörü ATB'de buluştu

Önümüzdeki günlerde başlayacak olan mısır hasadı öncesinde Antalya Ticaret Borsası'nda bir toplantı düzenlendi. Toplantıda bölgeye uygun tohum çeşitlerinin kullanılması konusu öncelikle ele alındı

Toplantıya ATB Meclis Başkanı Hüseyin C. Kayan, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Köseoğlu, Tarım İl Müdürlüğü ve BATEM yetkilileri ile sektör temsilcileri katıldı.

Sektörde yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması amacıyla yapılan toplantıda; Akdeniz bölgesine uygun tohum ve çeşitlerinin tespit edilmesi, mısır pazarının genişletilmesi, hükümetin tarım havzaları projesi ve verimliliğin artırılması konuları görüşüldü. Ayrıca Meclis Başkanı Kayan ürünün temiz ve kaliteli olması için hasadın ehliyetli operatörlerce yapılması konusunda Borsa olarak biçerdövercilere verilecek eğitime destek olduklarını belirtti.

Antalya Ticaret Borsası, üye sayısını ve tescil yaptırarak şirket sayısını arttırmak amacıyla tanıtım kampanyası başlattı. Bu amaçla çeşitli afiş ve broşürler bastırarak Ticaret Borsası, hem işlem hacmini genişletmeyi hem de ticarette kayıtlı işlem oranını yükseltmeyi hedefliyor.

Borsada tescil yaptırmak firmalara birçok avantaj sağlıyor. Örneğin tescil ettirilen bir işlemde, normal stopajın yarısı ödeniyor. Tescil süreci, ürünün borsa koşullarında fiyatlanmasını sağlıyor ve haksız rekabeti önüyor. Tescil yaptıran üye firmalar, Ticaret Borsası'nın üye firmalara yönelik bazı hizmetlerinden de yararlanma imkânı buluyor.

5174 Sayılı Kanun'un 32. Maddesi gereğince, Ticaret Borsası Ko-

Tescil yaptıran kazanıyor

Tescil, firmalara büyük avantaj sağlıyor. Bu avantajların başında stopajın yarısını ödemek geliyor. Ayrıca haksız rekabetin de önüne geçiyor

tasyonu'na dahil maddelerin alım-satımı ile uğraşanlar, borsaya kayıt olmak ve tescillerini yaptırmak zorundalar. Ticaret Borsası'na üye olup ticari işlemlerini kayıt altına aldırarak firmaların elde edeceği avantajlar şöyle sıralanıyor:

Fatura tesciliyle birlikte ürün borsa koşullarında, değerinde satılıyor; tescilli fatura sayısı arttıkça piyasanın kontrolü de kolaylaşıyor.

Borsaya bildirilen müstahsil alımlarında ödenen zirai stopaj, bitkisel ürünlerde % 4'ten, % 2'ye; hayvansal ürünlerde % 2'den, % 1'e düşüyor.

Tescil edilen her fatura, müteselsil; yani zincirleme sorumluluk halkasına dahil oluyor ve taraflar arasında birer akit sayılıyor. Bu sayede firmanın aldığı ürünlerde fatura tescilini talep etmesi, firmayı birçok sorumluluktan kurtarıyor.

Bakan Beşir Atalay ile Hisarcıklıoğlu bir araya geldi

İçişleri Bakanı Beşir Atalay, 'Demokratik Açılım' çalışması kapsamında TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve başkanlık Divanı Üyesi TOBB Başkan Yardımcıları Faik Yavuz, Bülent Koşmaz, Tanıl Küçük, Murat Yalçıntaş ve TOBB Sayman üye Hüseyin Üzülmüş ile bir araya geldi. TOBB Genel Merkezi'ndeki görüşmeye, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Osman Güneş de katıldı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, görüşme sonrası yaptığı açıklamada, İçişleri Bakanı Atalay'ın, katılımcı demokrasinin güzel bir örneğini sergileyerek, görüş ve düşüncelerini iş dünyasının çatı kuruluşu olan TOBB'un Başkanlık Divanı'yla paylaştığını belirtti.

❑ Moral ve motivasyon

Demokrasinin kalitesini artırmanın ekonominin güçlenmesinin mümkün olmadığına işaret eden Hisarcıklıoğlu, güçlü ekonomi olmadan da kaliteli demokrasinin sağlanamayacağını söyledi. Bir ülkenin kalkınma düzeyinin demokrasi düzeyinden ayrı düşünülemeyeceğini belirten Hisarcıklıoğlu şunları kaydetti: "O halde Türkiye, iyi işleyen, yöneten, denetlenebilir, hesap verebilir ve şeffaf birinci sınıf bir demokrasiye sahip olmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ifade hürriyeti, din ve vicdan hürriyetiyle te-

şebbüs hürriyeti tam olarak sağlanmalı ve garanti altına alınmalıdır. İnsanlarımızı ekmek, hürriyet ve emniyet arasında tercih yapmak zorunda bırakmamalıyız. Bu konuda çalışanların moral ve motivasyonlarını da düşürmemeliyiz. Hukukun her alanda egemen olduğu, barış, huzur ve kardeşlik içinde yaşanan, özgüveni yüksek bir Türkiye gelecek kuşaklara bırakacağımız en büyük mirasımız olacaktır."

❑ Katılımcı yönetim

TOBB'un örgüt yapısıyla Türkiye'de özel sektörün tamamını kapsayan tek meslek kuruluşu olduğunu belirten Hisarcıklıoğlu, 2001 yılından bu tarafa da katılımcı yönetim anlayışını benimsediklerini kaydetti. Bu çerçevede genel politikalarını belirlerken daima camialarının görüşlerini alarak hareket ettiklerini anlatan Hisarcıklıoğlu, "Bu konuda da bu prensibimizi sürdürerek, 365 oda ve borsamızla da istişare içinde olacağız" dedi.

❑ İçişleri Bakanı Beşir Atalay

İçişleri Bakanı Beşir Atalay, 'demokratik açılım' ya da 'Kardeşlik ve Huzur Projesi' olarak nitelendirdikleri çalışmanın, mutabakat zeminini inşa etme, artırma ve güçlendirmeyle yönelik görüşmelere devam ettiklerini ve bu çerçevede sivil toplum kuruluşlarından ilk olarak TOBB'u ziyaret ettiklerini söyledi. Atalay,

TOBB'un Türkiye'deki en büyük çatı kuruluşlardan biri olduğunu ifade ederek, birliğin Fethiye'den Yüksekova'ya, Edirne'den Hakkari'ye her il ve ilçede uzantıları olduğunu, ekonomik hayatın nabzını tuttuğunu belirtti. Görüşmede çalışmayı, niyet ve düşüncelerini anlattıklarını kaydeden Atalay, "Bu konuda en önemli, en fazla üzerinde durduğumuz husus, geniş bir mutabakatla, gerek Meclis çatısı altında, siyasi partilerimiz olarak, gerek genel toplum düzeyinde sivil toplum kuruluşlarımız, medyamız, aydınlarımız, düşünürlerimiz, bu konuda kafa yoranlar ve bütün toplum kesimleri olarak bu sorunu birlikte değerlendirelim, çözüm yollarını birlikte arayalım" dedi.

❑ 'Destek bekliyoruz'

Atalay, bu konuda usul, üslup ve yöntemi çok önemli gördüklerini vurgulayarak, bir eksik bırakmak istemediklerini, üzerlerine düşeni yapmak istediklerini dile getirdi. Bakan Atalay, sözlerini şöyle sürdürdü: "Her kesimden, destek ve katkı bekliyoruz. Sayın Başkana, başkanlık divanı üyelerine çok teşekkür ederim, tatil döneminde bir araya geldiler. Bu geniş zemin ve mutabakatı oluşturmak için hepimiz çaba gösterelim. En başta üslup ve yöntemle ilgili yaptığım basın toplantısında da basınımızın desteğini istemiştim. Onu burada yineliyorum.

Hisarcıklıoğlu: “Türkiye birinci sınıf bir demokrasiye sahip olmalıdır.”

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, ‘Demokratik Açılım’ çalışması kapsamında, İçişleri Bakanı Beşir Atalay’la görüşmesi sonrasında yaptığı açıklamada, TOBB’un vizyonunun her zaman ifade ettikleri gibi bireysel hak ve özgürlüklerin 72 milyonunun tamamı için AB standartlarına yükseltilmesi olduğunu söyledi.

En büyük miras

Demokrasinin kalitesini arttırmadan ekonominin güçlenmesinin mümkün olmadığına işaret eden Hisarcıklıoğlu, güçlü ekonomi olmadan da kaliteli demokrasinin sağlanamayacağını söyledi. Bir ülkenin kalkınma düzeyinin demokrasi düzeyinden ayrı düşünülmemeyeceğini belirten Hisarcıklıoğlu şunları kaydetti:

“Türkiye, iyi işleyen, yöneten, denetlenebilir, hesap verebilir ve şeffaf birinci sınıf bir demokrasiye sahip olmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ifade hürriyeti, din ve vicdan hürriyetiyle, teşebbüs hürriyeti tam olarak sağlanmalı ve garanti altına alınmalıdır. İnsanlarımızı ekmek, hürriyet ve emniyet arasında tercih yapmak zorunda bırakmamalıyız. Bu konuda çalışanların moral ve motivasyonlarını da düşürmemeliyiz. Hukukun her alanda egemen olduğu, barış, huzur ve kardeşlik içinde yaşanan, özgüveni yüksek bir Türkiye gelecek kuşaklara bırakacağımız en büyük mirasımız olacaktır.”

Katılımcı yönetim anlayışı

TOBB’un örgüt yapısıyla Türkiye’de özel sektörün tamamını kapsayan tek meslek kuruluşu olduğunu belirten Rifat Hisarcıklıoğlu, 2001 yılından bu tarafa da katılımcı yönetim anlayışını benimsediklerini kaydetti. Bu çerçevede genel politikalarını belirlerken daima camialarının görüşlerini alarak hareket ettiklerini anlatan Hisarcıklıoğlu, “Bu konuda da bu prensibimizi sürdürerek, 365 oda ve borsamızla da istişare içinde olacağız” dedi.

Evini yenile Türkiye

TOBB, Halkbankası ve yapı malzemeleri sektörü ‘Evini Yenile Türkiye’ kampanyası başlattı. 1 Eylül’de başlayan kampanya kapsamında 100 bin tüketiciye Halkbank tarafından yüzde 0.33’ten başlayan faiz oranları ile kredi verilecek. Kampanya ile yapı sektörüne 1 milyar TL’nin üzerinde iş hacmi yaratılması hedefleniyor.

Kampanya ile tüketicilerin ev yenileme ihtiyaçlarının cazip imkânlarla yaratılması hedefleniyor. Kampanya ile yapı malzemeleri sektöründe talebin canlandırılması, istihdamın artırılması, ülke ekonomisine katkı sağlanması amaçlanıyor. Bu kapsamda Halkbank 12 ay vadeye yüzde 0.33, 13-24 ay vadeye yüzde 0.80, 25-36 vadeye yüzde 0.95 faiz oranı uygulanacak. Tüketicilerin ev yenilemede kullanacakları kredi limiti ise 2 bin ile 50 bin TL arasında olacak. Yapı malzemeleri ve işçilik har-

camalarına kullanılacak kredi aynı zamanda 2 ay geri ödemesiz olarak verilecek.

Faiz oranı çok düşük

Kampanyayı değerlendiren TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, ‘Kriz Varsa Çare de Var’ın ardından yeni bir kampanyaya daha imza attıklarını söyledi. Eylül,

Ekim ve Kasım aylarını kapsayan ‘Evini yenile Türkiye’ kampanyasının, hem sektöre ihtiyaç duyduğu desteği sağlarken hem de tüketiciye çok cazip fırsatlar sunduğunu ifade eden

Hisarcıklıoğlu, 3 aylık süreçte kampanyaya 100 bin tüketici başvurusu beklediklerini, ortalama bir evin tadilatını 10 bin liradan hesapladıklarında 1 milyar liralık iş hacmi hedeflediklerini belirtti. Hisarcıklıoğlu, kampanya kapsamında faizlerin 0.33’ten başladığına dikkati çekerek, “0.33 benim iş hayatımda gördüğüm en düşük faiz oranı” dedi.

Akdeniz Kalkınma Ajansı kuruldu

Bakanlar Kurulu'nun 55 ili kapsayacak şekilde 15 ayrı merkezde yeni kalkınma ajansları kurulmasına ilişkin kararı, Resmi Gazete'de yayımlanarak, yürürlüğe girdi. Antalya, Isparta ve Burdur'u içine alan Batı Akdeniz Bölgesi'nde kurulacak olan kalkınma ajansının merkezi Isparta oldu. Kalkınma ajansında, illerin dengeli şekilde temsilinin sağlanacağı toplam 100 üyeden oluşan Kalkınma Kurulu bulunacak. Kalkınma Kurulu'nda, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşları temsil edilecek. Üyeler, 4 yıl için görev yapacak ve bu sürenin sonunda veya ihtiyaç hasıl olduğunda Bakanlar Kurulu tarafından yeniden belirlenecek. Antalya, Isparta ve Burdur'un içinde yer alacağı Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı'nda ilk takvim yılı için 30'u uzman, 6'sı destek personel olmak üzere toplam 36 personel istihdam edilecek.

Akdeniz Kalkınma Ajansı bünyesinde faaliyet gösterecek olan Kalkınma Kurulu da ilk toplantısını yaptı ve başkanını belirledi. Isparta'da gerçekleştirilen Antalya'dan 50, Isparta'dan 26, Burdur'dan da 24 üyenin hazır bulunduğu Kalkınma Kurulu toplantısında Kurul Başkanlığına Akdeniz Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Muharrem Certel seçildi.

Ne dediler?

Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı (BAGEV) ve Antalya Ticaret Borsası (ATB) Başkanı Ali Çandır:

"Güzel bir gelişme. Bütün amacımız kalkınma ajansının biran evvel bölgemizde kurulmasıydı. En kısa zamanda işlevinin yerine getirilmesi için gereken çalışmalar yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz. Bölgeyi bütün olarak ele alıyoruz ve tek çatı altında görüyoruz."

Kalkınma ajansının kurulmasına ilişkin karar Resmi Gazetede yayımlandı. Antalya, Isparta ve Burdur'un yer alacağı Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın merkezi Isparta oldu. Kalkınma Ajansı'nın kurulması bölgede heyecan yarattı

Ajansın merkezinin Isparta'da olması ya da burada olması çok önemli değil, önemli olan kurulması. İlk etapta yaklaşık 100 bin TL'lik bir katkı bekliyoruz. Ayrıca, Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı (BAGEV)'nin misyonlarından biri de bölgesel ekonominin geliştirilmesiydi. BAGEV olarak da, Kalkınma Ajansı ile birlikte hareket etmeye devam edeceğiz. Diğer bölgelerdeki kalkınma ajanlarına göre, üç il arasında birlikteliği daha önceden oluşturan BAGEV ile birlikte çok daha avantajlı olacağımızı düşünüyoruz. BAGEV olarak üzerinde çalıştığımız birlikte hareket etme kültürünün temelinde Batı Akdenizlilik olgusu var. O nedenle merkezin hangi ilde olduğunun pek önemi yok. Bölge insanları olarak ajansın bir an evvel işlevsel hale gelmesi için elimizden geleni yapacağız."

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) Başkanı Çetin Osman Budak:

"Kalkınma ajansı için geç bile kalınmıştı; ne zamandır bekliyoruz kalkınma ajansı'nın kurulmasını. Biz zaten olaya bölge bazında bakıyoruz. Antalya,

Isparta veya Burdur illerinden herhangi birinin merkez olması önemli değil. Bizim bakış açımızda bu iller tek bölge. Nerede olduğu önemli değil, nasıl olacağı önemli. Biliyorsunuz kalkınma ajansları kuruldu. Ancak İzmir ve Çukurova'daki işleyiş çok yavaştı. Bir an önce hayata geçmesi lazım. Bütçesinin merkezi bütçeden bölgelere aktarılması çok yavaş sürüyor. Yapılması çok yavaş sürüyor. Bütçe biran önce aktarılmalı ki faaliyete başlanılabilsin. Devlet planlama ve organizasyonu tamamlamalı. Bu gelişme bölge için önemli bir gelişme. Biz diğer bölgelerin de Antalya gibi kalkınmasını hep istedik. Ajansın, bölgeye çok büyük katkıları olacaktır. Fakat bütçelerin bir an önce aktarılıp organizasyonun kurulması lazım"

Isparta Ticaret Borsası (ITB) Başkanı Ahmet Adar:

"Bölgedeki kalkınmayı ve büyümeyi hızlandıracak olan Kalkınma Ajansı'nın kurulmasına ilişkin karar hepimizi mutlu etti. Antalya, Isparta ve Burdur adına hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Kalkınma Ajansı, Batı Akdeniz'i daha güçlü kılacak ve gelişmesini sağlayacak. Özellikle Isparta ve Burdur'un daha çok faydalanmasını bekliyoruz."

Burdur Ticaret Borsası (BTB) Başkanı Baki Varol:

"Batı Akdeniz için uzun süredir beklediğimiz sevindirici bir karar. Birlikten mutlaka güç doğacaktır. Ajansın bölgeye çok büyük katkıları olacaktır. Antalya, Isparta ve Burdur'un birlikte hareket etmesini biz yıl-

lardır söylüyorduk. Antalya, Isparta ve Burdur zaten birlikteydi. Kalkınma ajansının kurulması bunu resmileştirdi.”

Isparta Ticaret ve Sanayi Odası (ITSO) Başkan Vekili Şükürü Başdeğirmen:

“Merkez olarak Isparta’nın seçilmesi bizim açımızdan çok önemli. Çok mutlu olduk.

Uzun yıllardır BAGEV bünyesinde de bu ajansın kurulması yönünde mücadele vermiştik ve taleplerimizi sürekli yetkililere aktarmıştık. Şu anda da böyle bir şeyin açıklanması, bölge olarak da üç şehrin aynı bölgede yer alması bizi son derece sevindirdi. Omuz omuza, tek yumruk halinde çalışarak üç şehrimizin de ekonomisini daha iyi konuma getirecek girişimlerde bulunacağız.”

Burdur Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Başkanı Yusuf Keyik:

“Bizim yaklaşık iki yıldır bölge valilerimiz, bölge sivil toplum ör-

gütlerimiz, başkanlıklarımız ile bölgesel kalkınma ajansının kurulması için çalışmalarımız sürüyordu. Akdeniz Bölgesi’nde Antalya, Isparta ve Burdur’u kapsayan bir şekilde çalışmalarımız zaten devam ediyordu. Hatta bu çalışmalarımıza üniversiteler de dahildi. Bu kararnameyi bekliyorduk ama ajansın merkezinin Isparta oluşu sürpriz oldu.”

BAGEV, KOSGEB ile işbirliği yapacak

Isparta’da yapılan BAGEV Yönetim Kurulu toplantısında konuşan Başkan Ali Çandır, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile yapılabilecek projeler hakkında yönetim kurulunu bilgilendirdi

Batı Akdeniz Ekonomisi Geliştirme Vakfı, Yönetim Kurulu toplantısı Isparta Ticaret Borsası’nda yapıldı. Isparta’da yapılan BAGEV Yönetim Kurulu toplantısında konuşan Başkan Ali Çandır, KOSGEB ile yapılabilecek projeler hakkında yönetim kurulunu bilgilendirdi

8 ayrı başlık

Toplantıya Başkan Ali Çandır, Başkan Vekili Yusuf Keyik, Muhasip Üye Ahmet Erol, Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Adar ve Nuri Dirik katıldı.

Toplantıda Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile yapılan çalışmalar hakkında bilgi veren Başkan Ali Çandır, KOSGEB İşletme Geliştirme Mer-

kezi Müdürlüğü ile bölgesel gelişimi artırmaya yönelik çalışma-

larının devam ettiğini kaydetti. Çalışmaları hakkında da bilgi veren Çandır, sekiz ayrı başlıkta topladıklarını çalışmaları şöyle ifade etti: “Bölgesel proje üretim kapasitesini artırmak, yerel ekonomik araştırmalar, bölgesel iş ve ticaret geliştirici etkinlikler, sektörel gelişimi arttırıcı çalışmalar, bölgesel istihdam profili ve gelişimi ile ilgili araştırmalar ve çalışmalar, çevresel duyarlılığı geliştirici, sosyal duyarlılığı geliştirici araştırmalar ve çalışmalar, bölgesel sorun analizi ve çalışmalar, bölgesel bütünselliği ve ortaklaşa rekabeti geliştirici çalışmalar belirlediğimiz ana başlıklar. Bu başlıklar altında KOSGEB ile temasımız devam edecektir.”

Ali Çandır
“KOSGEB İşletme Geliştirme Merkezi Müdürlüğü ile bölgesel gelişimi artırmaya yönelik çalışmalarımız devam ediyor.

Isparta'daki toplu damla sulama projelerinde sona yaklaşıyor

Isparta'ya bağlı 16 köyde başlatılan köy bazlı toplu damla sulama projelerinde sona yaklaşıyor. Isparta Merkez, Eğirdir, Senirkent, Gelendost gibi ilçelerin ve köylerinin yer aldığı projede Gerekirse kredi kullanılarak projelerin sonlandırılması düşünülüyor. Konu hakkında açıklama yapan Isparta Vali Yardımcısı İzzet Ercan, Tarım Bakanlığı'nın önceki yıllardaki uygulamaları dikkate alınarak başlatılan köy bazlı toplu damla sulama projelerinde sona yaklaşıldığının ancak henüz bakanlığın kriterleri açıklamadığını ifade etti.

İzzet Ercan, bakanlığın böyle bir açıklamayı yapmaması durumunda köy temsilcileri yani muhtarlar ile belde belediye başkanları, kooperatif başkanları ile toplantı yapacaklarını, gerekirse kredi kullanılarak bu işin uygulanması yoluna gideceklerini açıkladı

İzzet Ercan

Isparta'ya bağlı 16 köyde başlatılan köy bazlı toplu damla sulama projelerinde sona yaklaşıyor. Gerekirse kredi kullanılarak projelerin sonlandırılması düşünülüyor

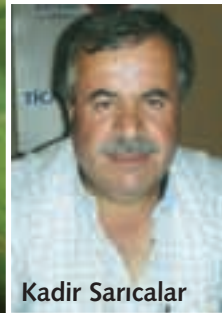

'Bilinçsiz hasat nedeniyle zarar %40'lara varıyor'

Batı Akdeniz Biçerdöverciiler Kooperatifi Başkanı Kadir Sarıcalar, Antalya bölgesinde mısır hasadı sırasında yok yere % 40'lara varan kayıplar olduğunu söyledi. Sarıcalar: "1986'dan bu yana mısır biçimi ve alımı yapıyoruz. Mısırdaki en önemli sorunlardan

biri çiftçinin bilinçsiz tutumudur. Söylemekten usanmadan anlatıp duruyoruz ama sonuç alamıyoruz; pahalı da olsa 4-5 senede bir defa bu tesviye olayını gerçekleştirmek lazım. Sonra bölge iklimine uygun çeşit seçiminde de İl Müdürlüğü'nün yetersiz kaldığını ortaya koymak lazım. Sorunları yerinde ve net olarak tespit edemiyorlar. Bu şekilde mısır yetiştiriciliği yapamazsınız." dedi.

Kadir Sarıcalar, kooperatiflerinin gereken platformlarda muhatap alınmamasından da yakındı ve biçerdöver işleticilerinin mısır yetiştiriciliğinde önemli bir aşamayı gerçekleştirdiğini söyledi, "Üyelerimiz Adana'ya gidiyor, Ege'ye gidiyor hiç bir arıza olmadan geri dönüyorlar. Ama Antalya'da arazi durumundan kaynaklanan ve maliyetlerimizi arttıran bir durum var, biçerdöver mutlaka arızalanıyor. Bizlerin söylediklerine kulak verilmesi lazım. Önemli bir iş yapıyoruz ve bizim de tespitlerimiz var. Çiftçinin kazancını da arttıracığına inandığımız önerilerimiz var."

Kadir Sarıcalar

Hazine arazileri tarım için kiralanacak

DEMRE

Antalya'nın Elmalı, Demre, Finike ve Kumluca ilçelerinde bulunan teknolojik seracılık ve organik tarım yapabilecek nitelikteki 7 milyon 354 bin m² büyüklüğündeki 15 adet Hazine arazisi, Antalya Defterdarlığı'nca 49 yıllığına kiralanacak.

Hazine arazilerinin teknolojik veya jeotermal seracılık ve organik tarım yatırımlarına tahsisine ilişkin Resmi Gazete'de yayınlanan tebliğ sonrasında, Antalya Defterdarlığı'nca, Antalya'nın Finike, Kumluca, Demre ve Elmalı ilçelerinde toplam 7 milyon 354 bin m² büyüklüğündeki hazine arazisi, isteyenlere 49 yıllığına kiralanacak.

Antalya Defterdarlığı'nın yaptığı açıklamaya göre, Antalya sınırları içinde teknolojik seracılık veya organik tarım yapımına uygun arsa ve araziler incelenerek, birinci etapta, Demre-Yavru'da 38 bin 184 m², Elmalı İlçesi'nde Gölterla'da 6 milyon 783 bin m², Çobanisa'da 61 bin 600 m², Çukurelma'da 31 bin 350, 28 bin, 22 bin 875, 25 bin 650 ve 49 bin 963 m², Büyüksöğle'de 58 bin 250, 25 bin 875 ve 50 bin m², Finike İlçesi Hasyurt'ta 48 bin 950 ve 85 bin 700 m², Kumluca İlçesi Hızırkahya'da 28 bin 948 m² ve Karşıyaka'da 15 bin 282 m² taşınmazlar tespit edilmiş.

Listedeki taşınmazların dışında hazine taşınmazının yatırımcılar tarafından talep edilmesi halinde taşınmazlar mevzuat hükümleri doğrultusunda incelenerek, parsellerin teknolojik seracılık veya organik tarım yapmaya uygun olması halinde talepler değerlendirilecek. Liste-

deki taşınmazlardan 6'ncı sırada bulunan parsel, yatırımcılar isterse kısmi 100'er bin m² talepte bulunabilecek. Yatırımcıların, bu yerler üzerinde yapılacak tarımsal yatırım hakkında hazırlanan avan projeleri ve talep dilekçeleri ile birlikte defterdarlığa veya mal müdürlüğüne başvurmaları gerekiyor.

□ Tebliğ ne diyor?

Toplam proje maliyet bedelinin en az 5 milyon ABD Doları karşılığı TL tutarında olması, yatırımın faaliyete geçmesinden itibaren en az 10 kişiye 5 yıl süreyle istihdam sağlanmasının taahhüt edilmesi halinde, Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen koşullarla ve bedeli karşılığında, başvuruda bulunan yatırımcıya 2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesine göre doğrudan, eğer aynı koşulları taşıyan birden fazla istekli olması halinde ise bu istekliler arasında pazarlık usulü ile yapılacak ihale sonucunda en yüksek bedeli teklif

eden yatırımcıya, ön izin, kullanma izni ve/veya irtifak hakkı tesis edilebilecek.

5 milyon Doların altında yatırım yapmak isteyen yatırımcılara ise; bedeli karşılığında, bir yıla kadar ön izin ihalesi yapılacağı, yatırımcılar ön izin süresi içinde yükümlülüklerini yerine getirdiği takdirde, kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesis edilmesi talebinde bulunulacak.

□ Yüzde 50 indirim

Öte yandan, kanun kapsamında hazine arazilerini 49 yıllığına kirala-yanlar için yıllık ücretler emlak değerinin yüzde birinden az olmak üzere hesaplanacak. Organik tarımda ilk 3 yıl yüzde 70, daha sonraki yıllarda ise yüzde 50 indirim yapılacak. Her yılın fiyatı bir önceki yılın enflasyon oranında artırılması ile belirlenecek. Yatırımcı, ilk 3 yıl için belirlenen fiyattan yüzde 70 oranında, diğer yıllarda ise yüzde 50 oranında indirimden yararlanacak.

ITB Başkanı Adar: "Isparta tarımının çerçevesi genişliyor"

Isparta'nın çok sayıda ürünüyle adından söz ettirdiğini belirten Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Adar Isparta'da tarım sektörünün çerçevesinin genişlediğini söyledi, "İlimiz bilindiği üzere göller, güller ve halılar diyarı olarak anılmakta iken, son yıllarda modern tarımsal üretime geçişle birlikte meyvecilik, kesme çiçek ve hayvancılık (besi-süt) alanlarında da adından sıkça söz ettirmektedir. Şöyle ki; ülkemizin Elma üretiminin % 25'i, gül çiçeği üretiminin % 90'ı, kiraz üretiminin % 7'lik, kesme çiçek (sprey karanfil) üretiminin de % 9'luk kısmı ilimizde üretilmektedir. İlimizde üretilen yaklaşık 16 bin ton kirazın % 70'lik kısmı, gül çiçeğinden elde edilen gülyağının tamamına yakını ve kesme çiçeğin (yaklaşık 35 milyon dal) tamamı ihraç edilmektedir. Elma, gülyağı, kiraz ve kesme çiçek ilimizin, dünyada ve ülkemizde marka olmuş değerleridir."

Müteşebbislere yatırım imkanı

Bölgede modern tarımsal üretime geçişin hızlandırılması amacıyla, 'Organize Hayvancılık Bölgeleri' ve 'Organize Tarım Bölgeleri'nin kurulması çalışmalarına başlandığını kaydeden Adar, "1996 yılında 'Tarımla Sanayileşen Isparta' misyonu ile kurulan Borsamız, geçen 13 yıllık süreçte Isparta'nın modern tarımsal üretimdeki ve ticaretteki yükselişine katkı vermeye devam etmekte olup, ilimiz ekonomisinin tarımsal sanayiye geçişinde müteşebbislere geniş yatırım alanları sunmaktadır" şeklinde konuştu.

'Yüzde 8 KDV kooperatifleri bitiriyor'

Hale kooperatif üzerinden giren ürünlerde yüzde 8 KDV uygulaması kooperatifle hal komisyoncularını karşı karşıya getiriyor. Vergi nedeniyle komisyoncular kooperatiftan mal almaya yanaşmazken, üreticiler de sorunun çözülmesini bekliyor

Kooperatifler, üretici ürünlerinin değer kazandığı ve doğru fiyat oluşumunun sağlandığı kurumlar. Fakat yasalardaki uygulamalar kooperatif ile kooperatiftan ürün alan hal komisyoncularını karşı karşıya getiriyor. Kooperatif üzerinden ürün alan komisyoncular ürünün hale girişinde yüzde 8 oranında KDV ödüyor. Ürünün kooperatif üzerinden değil de doğrudan üreticiden alınması halinde ise bu oran çok daha düşük oluyor. Bu sıkıntıyı yaşayan kooperatiflerden biri de ağırlıklı olarak elma üretiminin yapıldığı Isparta'ya bağlı Eğirdir ilçesi Serpil Köyü Fidancılık Üretim ve Pazarlama Kooperatifi.

❑ 'Bu yanlış uygulama, yeni yasada kaldırılmalıdır'

134 üyesi olan kooperatif, ürünlerini Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ne veriyor. Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ise ürünleri halde komisyonculara pazarlıyor. Kooperatiftan ürün alan komisyoncu yüzde 8 KDV ödüyor. Yüksek oranda vergi ödemek istemeyen komisyoncular kooperatiftan ürün almak istemiyor. Yaptıkları işlemlerin faturalandığını ve yüzde 8 KDV uygulamasının kayıt dışılığı teşvik ettiğini belirten Serpil Köyü Fidancılık Üretim ve Pazarlama Kooperatifi Müdürü Nuh Demirbaş, "Devlet üreticiyi örgütlenmeye davet ediyor, daha sonrada böyle bir uygulama yapıyor. Yeni hal yasasında bu konunun da görüşülmesini istiyoruz. Yoksa komisyoncular kooperatiflerden ürün almayacak" dedi.

**BORSAMIZA
BİLDİRİN
STOPAJI %50
İNDİRİN**

**FATURANI
TESCİL ETTİR
HAKSIZ REKABETİ
DİZE GETİR**

**FATURADA
TESCİL ARA
SONRA MAĞDUR
OLMA**

**KANUNLARI
UYGULA SONRA
YALNIZ KALMA**

NEDEN?

Fatura tesciliyle
birlikte ürünleriniz
değerinde satılır,
piyasa kontrolü
sağlanmış olur.

5174 sayılı "kanunun 32.
maddesi" gereğince; Ticaret
Borsası kotasyonuna da-
hil maddelerin alım-satımı
ile uğraşanlar borsaya
kayıt olmak ve tescillerini
yaptırmak zorundadırlar.

Aldığınız ürünlerde fatura
tescili aramanız
sizi sorumluluktan kurtarır
Tescil edilen her fatura,
müteselsil (zincirleme)
sorumluluk halkasına dahil
olur ve taraflar arasında akit
sayılır.

Borsamıza bildirdiğiniz
müstahsil alımlarınızda
ödemiş olduğunuz zirai
stopaj bitkisel ürünlerde
%4'den %2'ye; hayvansal
ürünlerde %2'den %1'e
düşer.

Ayrıntılı bilgi için

Adres : Cumhuriyet Cad. Borsa İşhanı Kat: 2 07040 ANTALYA / TÜRKİYE

Tel : +90 242 241 28 28 - 244 26 70 - Fax : +90 242 241 11 58

Web : www.antalyaborsa.org.tr - e-mail : info@antalyaborsa.org.tr

"Tali orman ürünleri hasadında devlet-sektör işbirliği şart"

Tıbbi ve aromatik bitkiler sektöründe faaliyet gösteren firma temsilcileri, tali orman ürünleri hasadıyla ilgili planlamaların yerel yetkililerce yapılmasını istiyor

Inan Tarım firması Genel Müdürü Abdullah İnan, kendiliğinden yetişen tıbbi ve aromatik bitkilerin orman alanlarında hasadıyla ilgili planlamaların Ankara'dan yapıldığını, bu uygulamanın da sektör açısından pek çok sakıncası olduğunu söyledi, "Hasat planlaması yılda bir kez yapılıyor. Eğer merkezde yapılan planlamada bir hata varsa, sektör açısından o yılı kaybetmek anlamına geliyor. Mesela Ankara'da deniyor ki, o bölgeden kısca çıkısa 50 ton kekik çıkar. Oysa bölge zengin; 250 ton kekik var! Ne oluyor? 200 ton kekik çürümeye bırakılıyor."

"Asıl çözüm yerinde yetkilendirmedir"

Zamanlama açısından da sorunlar olduğunu anlatan İnan, ürünün zamanında ve bilinçli olarak kesilmesi gerektiğini kaydetti. Abdullah İnan şöyle konuştu, "Bize göre yıllık planlamayla ilgili yetki, yerel yetkililere aktarılmalıdır. Bölge müdürlükleri bölgedeki ormanları tanıma, o bölge ormanlarının potansiyelini ilk elden tespit etme imkanına sahiptir. Bu şekilde hata yapılsa bile, bir hafta içinde düzeltme fırsatınız da olur. İş, hiç bir saha çalışması yapılmadan Ankara'da planlanınca, sorunları çözelim dediginizde, üç ay sürüyor. Sezonu kaybediyorsunuz! Bakanlık planlama yaparken yerel borsalardan teknik destek alsada daha uygun olur ama asıl çözüm yerinde yetkilendirmedir. Bölge müdürlükleri, bakanlığın belirlediği temel kriterler çerçevesinde bölgesel planlamayı yapabilirler. Bölge müdürlükleri, yerinde gözlem ve tespit yapabilir. Bir de sektör temsilcileri her yıl başında bölge müdürlüğü yetkilileriyle toplanıp sezon öncesi bir değerlendirme yapabilsin istiyoruz."

Abdullah İnan

Sönmez: "Kuzu fiyatları cep yakacak!"

Antalya Ticaret Borsası 5. Meslek Komite Üyesi Ata Sönmez, piyasadaki et arzında daralma olduğunu, buna bağlı olarak fiyatlarda artış yaşandığını söyledi. Özellikle bol miktarda tüketilen kuzunun ihracata gitmesi nedeniyle fiyatının daha da artacağını belirten Sönmez, "Kuzu doğu illerinden ihracata gönderiliyor. Bu nedenle de iç piyasada fiyatı artıyor. Türkiye'nin Doğu-su hayvancılık bölgesi olduğu için oradan ihracata gitmesi gayet normal" dedi.

Yazıcı, çiçek sezonunu değerlendirdi

2008-2009 çiçek sezonunun değerlendirilmesini yapan Antalya Ticaret Borsası 6. Meslek Komitesi Üyesi Hasan Yazıcı şunları söyledi, "Sezonunu iki aşamada değerlendirebiliriz. Kasım 15-Ocak 15 dönemi ve Ocak 15-Mayıs 15 dönemi olarak ayırabiliriz. İlk dönemde hem döviz kurunun çok düşük olması hem de global ekonomik kriz nedeni ile pazarda oluşan daralma oldukça etkili oldu. İkinci dönemde ise pazardaki rahatlama ve kurdaki kırımdanma nedeni ile sektör biraz olsun nefes aldı. 2009-2010 sezonunda ise yayla çiçeği satışı ile başlayan olumlu havanın tüm yıl sürmesini istiyoruz."

Çiçekçiler satıştan memnun

Döviz oranının beklenenin üstünde gezmesi nedeniyle çiçek sektörünün iyi bir sezon geçirdiğini belirten 6. Meslek Komitesi Üyesi İbrahim Yılmaz, firmaların yeni sezon hazırlıklarına son sürat devam ettiğini söyledi. Çiçek ihracatında dönemsel olarak sıkıntı yaşanan Rusya Federasyonu ile 2009 yılında her hangi bir pürüz yaşanmadığını belirten Yılmaz, "Çiçekçiler 2010 için dikimleri yaptı. Ben ve sektör temsilcileri yeni sezonun daha iyi geçeceğine inanıyoruz" dedi.

'Etçil ülkeyiz, ama et tüketmiyoruz'

ATB Canlı Hayvan ve Et Ticareti Meslek Komitesi ile Antalya Kasaplar Odası Başkanlığı görevlerini yürüten Osman Yardımcı, gelişmiş ülkelerde yıllık et tüketiminin 57 kilogram; Türkiye'de ise 21 kilogram olduğunu, fakat her insanın günlük 150 gram et tüketmesi gerektiğini söyledi. Kasaplar Odası Başkanı Osman Yardımcı düzenlediği toplantıda, bugüne kadar etin kolesterolü artırıcı etkisi olduğunun söylendiğini ancak insan vücudunda hücre yenileyen özelliğinden söz edilmediğini savunarak, şöyle konuştu:

'Kamuoyuna açıklasınlar'

"Bugüne kadar 'ette kolesterol var yemeyin' dediler. Yani yılda 100 kilo tüketilir de bunu söylersiniz! Zaten yılda Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği asgari düzeyde, 20-21 kilo et tüketen bir milletiz. Şimdi de aynı adamlar 'ette kolesterol yok' demeye başladı. Etin hücre yenileyen özelliğinden söz etmediler. Ayrıca madem ette kolesterol olmadığı bilimsel olarak kanıtlandı, bilimadamlarının çıkıp bunu kamuoyuna deklare etmesini bekliyoruz. Kırmızı etin öcü gibi gösterilmesine son verilmeli."

'Çiftçinin dilinden anlamıyorlar'

Antalya Ticaret Borsası 1. Meslek Komitesi üyesi Yusuf Karasu, çiftçinin desteklemeler konusunda yaşadığı sıkıntıları anlattı. Mülk sahipleri ve arazisi kira ise kira kontratı olan çiftçilerin bakanlıktan destek alabildiğini belirten Karasu, kiralık arazide yetiştiricilik yapan fakat elinde kira kontratı olmayan çiftçilerin desteklemelerden yararlanmadığını söyledi. Mülk sahiplerinin farklı sebeplerden dolayı çiftçiye kira senedi vermediğini belirten Karasu, "Mülk sahipleri bazı desteklemeleri kendi almak için arazisini kullanan çiftçiye kira senedi vermiyor. Gerçek yetiştiricilik yapan çiftçi maddi destek olmaksızın üretim yapmak zorunda kalıyor" diye konuştu.

Girdiler ekim döneminde ucuz olmalı

Bunun bürokratik bir sorun olduğunu belirten Karasu, bakanlığın bu konuda çalışma yapması gerektiğini söyledi. Ekim döneminde girdi fiyatlarının yüksek olması nedeniyle hububat üretiminin cılız kaldığını belirten Karasu sözlerini şöyle sürdürdü, "Ekim dönemi 70 lira olan gübre şu an 35 lira. Girdilerin ekim zamanında ucuz olması gerekir. Hububat üreticisi her sene olduğu gibi bu sene de süneyle mücadele etti. Tarım il müdürlüğü süne konusunda gerektiği kadar çalışmıyor. Açıkcası çiftçinin dilinden anlamıyorlar" dedi.

'Uluslararası platformda rekabet edemiyoruz'

Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Üyesi Halil Bülbul, işçilik ve enerji kullanımını gibi girdi maliyetlerinin yüksek olmasından dolayı Türk tekstil sektörünün uluslararası platformda rekabet edemediğini söyledi. Özellikle Çin gibi tekstil devi ülkelerin başka ülkelere çok rahat ihracat yaptığını belirten Bülbul, "Bizim başka ülkelere

ürün satışı yapmamızın maliyeti çok yüksek. Bu nedenle Çin gibi bir ülke ile rekabet şansımız yok" diye ifade etti.

BATEM'de staj yapan öğrenciler, öncelik kazanıyor

BATEM'de staj yapmak isteyenlerin sayısı her geçen yıl artıyor. İki dönem halinde yapılacak olan yaz staj programından bu yıl 155 kişi faydalanacak.

2009 yaz staj dönemine yoğun bir talep olduğunu belirten enstitü müdürü Dr. Suat Yılmaz, bu rakamın her geçen yıl arttığını ve bu yıl tam 155 stajyerin BATEM'de staj yapacağını açıkladı. Müracaat eden kişi sayısının ise bu rakamın 4-5 katı olduğunu söyleyen Suat Yılmaz, % 60 lisans ve % 40 ön lisans kontenjanı tanıdıklarını ve yoğun ilgi nedeniyle erken başvurunun önemli olduğunu ifade etti.

Suat Yılmaz

'Stajda üç noktayı önemsiyoruz'

Dr. Suat Yılmaz; "Stajda üç noktayı çok önemsiyoruz; birincisi, gelen stajyer öğrencilerin bilgi kapasitesinin artırılması; ikincisi verilen eğitimlerin arazi pratiğine de dayanması; üçüncüsü de dayanıklılık konusu. Bir ziraat mühendisinin meslek hayatında karşılaşabileceği her türlü ortamı yaratmaya çalışıyoruz." diye konuştu. Yılmaz, bu anlayışla hazırladıkları staj programları sayesinde firmaların, Batem'de staj yapan öğrencileri özellikle tercih ettiğini belirtti.

Stajını Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde (BATEM), yapan öğrenciler firmalar tarafından öncelikle tercih ediliyor

Genetik bilimi ilaç gibi bir ürün yarattı; mor domates!

İngiliz Daily Telegraph gazetesi, genetik yöntemlerle mor renkli domates geliştirildiğini duyurdu.

Mor domateslerin, kanserle mücadelede yeni bir silah olduğunu yazan gazete; böğürtlen renginde, erik büyüklüğünde olan mor domateslerin, asla nağzı bitkisine ait bazı genlerin domates üzerine uygulanması sonucu üretildiğini bildiriyor.

Gazeteye göre yapılan çalışmalar, kanserli farelerin yaşamalarını uzattı. Çok yüksek antioksidan özellikli anthocyanin adı verilen bir maddeyi yoğun olarak içeren mor domateslerin, nörolojik hastalıklar, kanser, anti-aging, iltihap, bakteriyel enfeksiyonlar ve şeker hastalığı ile ilgili büyük

faydaları olabilir.

İngiliz bilim adamları, bu domateslerin Avrupa'nın genetik olarak değiştirilmiş gıdalara uyguladığı kurallar nedeniyle, İngiltere'de olmasa da başka yerlerde üç yıl içinde satışa sunulabileceğini söylüyor. Avrupa yasaları, bu tür gıdaların satılmadan önce, güvenlik testinden geçirilmesini şart koşuyor.

Endemik bitkilerimizden 7'si tehdit altında

Antalya merkezde 568 tür endemik bitki bulunduğunu belirten Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Botanik Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Sümbül, Antalya plaj papatyası, Antalya unlu dağ çayı, Antalya cipsofili, Antalya Side canavar otu, Pamfilya Süseni, Likya orkidesi ve Faselis orkidesi'nin lokal alanlarda yapılaşma sonucu yok olma tehlikesi altında olduğunu söyledi, "Bazı türlerin birey sayısı az. Plansız yapılaşmadan, iklim değişikliğinden ve çevre kirliliğinden dola-

yı bu endemik bitkiler yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Endemik türler milyonlarca yılda oluşuyor fakat yapılaşma uğruna yok ediliyor. Eskiden insanlar toprağın, bitkinin, tarımın değerini bilirdi. Siyasi partiler, belediyeler, politik yatırımlarla bu alanları mahvediyor. Bu alanları bitkiler veya canlılar için birer yaşam alanı olarak değil, oy hasadı yapılacak tarlalar olarak görüyorlar. Atatürk'ü düşünün, zamanında Antalya'nın hepsini bana verin dese verilmezmiydi, verilirdi. Ama demedi. Ama şimdiki hepsini

alıyor ve yok ediyorlar" diye konuştu.

Akdeniz Üniversitesi'nde endemik türler ve Antalya kentinin merkezi florası üzerine çalışmalar yaptıklarını belirten Prof. Sümbül, araştırma sonucu endemik türlerin çoğunun üniversite içinde lokalize olduğunu, bu türleri korumak istediklerini fakat kimsenin yeterli ilgiyi göstermediğini belirtti, "Bir ülkenin biyolojik çeşitliliği ne kadar fazlaysa o ülke o kadar zengindir. Bizim, 'bitkilerimizi nasıl koruyabiliriz?' diye düşünmemiz gerek.

PAMFİLYA SÜSENİ

İRİS PAMPHYLICA

ANTHEMİS AMMOPHILA
PLAJ PAPATYASI

Tarım havzalarıyla 29 milyarlık değer oluşturmak hedefleniyor

Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Bölge Tanıtım Toplantıları'nın ilki, Denizli Ticaret Odası Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi.

TÜGEM Genel Müdür Yardımcı-

sı Dr. Talat Şentürk, toplantıda yaptığı konuşmada, tarım yapılan bölgelerin iklim, toprak, topoğrafya, arazi sınıfları ve kullanım şekillerine göre 30 havzaya ayrıldığını, bundan sonra desteklemelerin bu havzalarda

planlanan üretime ve hedeflenen rekolteye göre şekilleneceğini anlattı.

"42 milyon ton üretim ve 28 milyar 700 milyon TL üretim değeri"

Tarım havzaları oluşturulurken, 81 ildeki tarım müdürlükleri, 38 tarımsal araştırma enstitüsü, TBMM Tarım Komisyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dünya Ticaret Örgütü ve Dünya Tarım Örgütü'nün verilerinden yararlanıldığını belirten Şentürk, şöyle konuştu, "Bu kuruluşlardan aldığımız 52 milyon veriden yola çıkarak tarım havzalarını oluşturduk. Arz talep dengesi göz önünde tutularak oluşturulan havzalarda yetiştirilecek ürünlerin planlaması, tüketimi ve dış ticareti belirlenecek. Ülke genelindeki 30 havzadan yılda 42 milyon ton üretim ve 28 milyar 700 milyon TL üretim değeri elde edilecek."

Denizli Valisi Yavuz Erkmek de, yeni oluşturulan tarım havzalarının, gelişmiş ülkelerdeki gibi topraktan en iyi verimi almayı amaçladığını söyledi.

Yeni Hal Yasası'na doğru

Forum Yöneticisi:

Erdem Güner,

Ziraat Ajansı Direktörü

Katılımcılar

Prof. Dr. Burhan Özkan

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Başkanı

Dursun Coşkunçelebi

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü Daire Başkanı

Bedrullah Erçin

Antalya Tarım İl Müdürü

Yüksel Tavşan

Türkiye Sebze Meyve Komisyoncuları Federasyonu (TÜSEMKOM) Başkanı

Rıza Uysal

Antalya Büyükşehir Belediyesi Hal Daire Başkanlığı Şube Müdürü

Hamdi Güneş

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Üyesi

Mustafa Satıcı

Antalya Yaş Sebze Meyve İhracatçı Birlikleri Başkanı

Toptancı Hallerin geleceğini belirleyecek bir süreç başlamış durumda. TBMM'de Ekim ayında görüşülecek olan tasarı, sebze meyve ticaretini düzenleme iddiasıyla hazırlandı ama bu piyasalarda ciddi fırtınalar estirecek bir düzenleme gibi görünüyor. Çünkü sektörde şiddeti giderek artan bir tepki söz konusu oluyor. Bu yüzden bu sayımızın forum konusunu Hal Yasa Tasarısı olarak belirledik. Forum toplantımızın açılış konuşmasını Antalya Ticaret Borsası Başkanı Ali Çandır yaptı.

Ali Çandır,
*Antalya Ticaret
Borsası Başkanı:*

"Bilindiği gibi Toptancı Haller ile ilgili yasa tasarısı TBMM'de görüşülme aşamasına geldi. Ancak gözlemlerimiz doğrultusunda şöyle bir kanaatimiz var; konu kamuoyunda ve bilhassa sektör paydaşları arasında yeterince tartışılmadan, yeterince olgunlaşmadan Meclis'te görüşülme aşamasına gelmiştir. Dolayısıyla Antalya Ticaret Borsası olarak kalan kısa süre içinde önümüzdeki sürece bir katkı yapma ihtiyacını hissettik. Bu toplantıda konuşulacak olanlar burada kalmayacaktır diye umuyoruz. Konuyu enine boyuna tartışmak ve sektörden gelen talepleri bakanlık bürokratlarına duyurmak amacıyla düzenlediğimiz toplan-

tıya Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Dursun Coşkunçelebi'yi de davet ettik. Sağolsunlar, bizleri kırmadılar ve toplantımıza katıldılar. Düzenlediğimiz bu forum toplantısının konuya açıklık getirmesini ve adil bir çözüm sürecinin hazırlanmasında katkı koymasını umuyoruz."

Prof. Dr. Burhan Özkan,
*Akdeniz Üniversitesi Ziraat
Fakültesi Tarım Ekonomisi
Bölüm Başkanı:*

"Yaklaşık on yıldır hallerle ilgili çalışmalar devam ediyor. Hemen herkes hallerle ilgili sorunlar olduğunu kabul ediyor ancak herkesin kabul edeceği, ortak paydada buluşabileceği bir yasa da çıkmıyor.

İlk defa 1930 yılında 1580 Sayılı

"Türk tarımının sorunları
sorunları
çözülmeden, Türk ekonomisinin sorunları
sorunları
çözülemez. Örgütlenme sorunları
sorunları
çözülmeden de Türk tarımının sorunları
sorunları
çözülemez"

bir Belediye Yasası çıkmış. Daha sonra 1960 yılında 1580 Sayılı Yasa ve en son 1995 yılında 552 Sayılı Meyve Sebze Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. Bu kararname de bugün tartışılacak olan yasanın bir anlamda esasını teşkil ediyor aslında. Tabi sorunlar devam ettikçe yasa çıkarmaya da devam edilmiş. 1998'de 4367 Sayılı Yasa ve 2007 yılında ansızın ortaya çıkan 5652 Sayılı Yasa çıktı. Yine beklentiler olmadı. Düzenlemeler tüm bu zincirde yer alan aktörlerin beklentilerine uygun değildi. Özellikle üretici ve tüketici açısından baktığımızda bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Şu anda ise Meclis'te bulunan ve alt komisyona sevk edilmek üzere olan bir yasa var gündemde.

Haller çok önemli işlevler görmüştür; hala da görüyor. Ancak eskiyi de aynen devam ettirmek mümkün değil. Mutlaka dünyadaki gelişmeleri, tüketici isteklerini, pazarın isteklerini dikkate alacak; günün koşullarına uygun bir yasanın olması gerekiyor. Ayrıca dünyada hal yasa-sı başka olan bir ülkeye rastlamadım ben. Bunu yasanın kötü olduğu anlamında söylemiyorum, bu bize özgü bir şey. Ben isterdim ki bu toplantıda tüketiciler, üreticiler, perakendeciler de yer alsın. Eğer bu yasa bu zincirde yer alan aktörlerin birinin yararına çıkarsa bu yasanın yine, uygulanabilirliği olmaz. Yine biz gerek üretimde, gerek ihracatta potansiyelimizi değerlendirmiyoruz. Olaya küreselleşme, Avrupa Birliği pers-

pektifinden bilgi temelli ve pazar odaklı bakmak zorundayız. Ben gene sıkça dile getirdiğim bir tespiti yineleyeceğim; Türk tarımının sorunları çözülmeden, Türk ekonomisinin sorunları çözülmez. Örgütlenme sorunları çözülmeden de Türk tarımının sorunları çözülmez. Esasın-da şu anda tartıştığımız sorunun temelinde örgütlenmenin olmayışı yatmaktadır. Üretici örgütlenmesinin etkin bir şekilde olmayışından kaynaklanıyor. Yaş sebze meyve sektöründeki sorunların, hal sisteminde gerekli iyileştirmeler yapılmadan çözüleceğine de inanmıyorum."

Bedrullah Erçin,
Antalya Tarım İl Müdürü:

"Bugüne kadar hal yasa-sı üzerinde tartışılan konular, buradaki ürünlerin ticari bir meta olarak görülmesinden öteye gitmedi. Halin içerisinde ticarete konu olan ürünlerin tamamı gıda maddesi konumundadır. Bugüne kadar bu olaya gıda boyutu ile bakılmadığı kanaatindeyim.

Ama önümdeki taslakta ilk defa görüyorum ki amaç ve kapsam bölümüne baktığınızda '...kaliteli, standartlara ve gıda güvenliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde...' deniyor. Amaçta bir takım değişikliklerin olduğunu gözlemleyebiliyorsunuz. Bana göre bu tasarının diğer kanun tasarılarından farklı bir girişi, farklı bir bakış açısı var. Tasarının tanımlar bölümünde, künye diye bir terim var ve bunun tanımı yapılıyor. Künye, malların üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici ve işletmeye ait olduğunu, varsa sertifika bilgilerini ve Bakanlık ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nca uygun

görülecek diğer hususları ihtiva eden barkodlu etiketi veya bu bilgileri içeren belge şeklinde tanımlanıyor. Neticede ürünün bir etiket bilgisi olması isteniyor. Bugün gerek Avrupa'daki ürün ihraç ettiğimiz ülkelerin gerekse de iç piyasadaki tüketicilerin birinci isteği izlenebilirlik, kalite ve standardizasyon değil mi? Demek ki bu yasa tasarısı izlenebilirlik, kalite ve standardizasyon ve gıda güvenliği açısından olaya yaklaşıyor. Ticari meta elbette olacaktır ama bu işin ikinci boyutudur. Kalite ve standardizasyonun, amaçlar bölümünde zorunlu olduğunu görmemize rağmen tanımlar kısmına bak-

tiğiniz zaman bu terimlerin tanımının yapılmadığını gözlemliyorum. Oysa bu tanımlamaların da mutlaka olması gerekir. Bu konuda Türk Standartları Enstitüsü'nün 43 ürününde kalite ve standardizasyon ile ilgili yaptığı bir çalışma var. Alt yapının ben hazır olduğu kanaatindeyim. Antalya İl Müdürlüğü olarak 2007 yılında tamamladığımız proje çerçevesinde de kalite ve standardizasyon ile ilgili teknik donanımlara da sahip olduğumuz kanaatindeyim. Kalite ve standardizasyon zorunlu olabilir şeklinde bakan onayına bırakılmış. Artık bunun mecburi olması gerektiği kanaatindeyim ben.

"Hallerin duvarları neredeyse birbirine bitişik"

Toptancı hallerin kurulması ve kapatılması ile ilgili üçüncü maddeye baktığımız zaman gerçekten burada yönetmelikle belirlenecek olan bir takım düzenlemeler gerekiyor. Antalya'da 25 tane hal var. Bu haller o kadar birbirine yakın ki neredeyse hallerin duvarları birbirine bitişik. Paketleme, soğuk hava tesisleri, laboratuvar gibi alt yapıyla ilgili konuları; bu tip birbirine yakın, 50 m 100 m mesafelerde olan hallerle çözemezsiniz. Bu kanun tasarısı bence buna da el atmış. Bu hallerin kurulması

ile ilgili bir yönetmelikle belirlenmek üzere bir takım ölçütlerin konması gerektiğini belirtmiş. Bu da bence memnuniyet verici bir gelişme.

Hallerin dışında ürün satılması ile ilgili toptancı hali dışında ürün alım satımı yapılabilir denmiş. Mevcut 552 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede bu şekilde bir olay yoktu. Bildirim verilmek şartı ile üreticiler, kooperatifler, üretici birlikleri, iyi tarım uygulaması yapanlar, organik tarım yapanlar bildirim vermek şartı ile hal dışında da satış yapabilir denmiş. Bence bu da olumlu bir gelişme. Hal dışında satılanlardan % 2 rüsum; hal içinde satılanlardan da % 1 rüsum alınır şeklinde bir ifade ile de sanki bir denge sağlanmak istenmiş gibi geldi bana. Üretici örgütlerinin, toptancı hali içerisinde yer alması üretici örgütlerinin bulunması bence yine memnuniyet verici bir hadise olarak değerlendiriyorum.

Tarım Bakanlığı olarak başlattığımız üretici kayıt defteri diye bir uygulamamız vardı. Üretici kayıt defterini bütün üreticilerin doldurması zorunlu hale getirildi. Burada da özellikle 5. Madde'nin 13. Fıkra'sında '...satıcılar, satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmasını sağlamak zorundadır.' deniyor. Ürünün künyesi olarak görülebilecek üretici kayıt defterlerinin de zorunlu olarak komisyoncular tarafından

istenmesi gerektiğini anlıyorum buradan. Bunu da memnuniyet verici olarak görüyorum. 6. Madde'nin 5. Paragraf'ında; 'Ticarete konu malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretleme ve etiketlenmesine; taşıma ve muhafazasında kullanılan kap ve nakil vasıtalarına; gıda güvenliği ve kalitesine ilişkin standartlar Bakanlığın uygun görüşü alınarak ilgili mevzuatı çerçevesinde hazırlanıp mecburi uygulamaya konulabilir.' denmiş. Ama kalite ve standardizasyon denetiminin kimler tarafından yapılacağı ile ilgili yasal bir boşluk var. Bu boşluğun da giderilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Semt pazarları ile ilgili 7. Madde'de 'Tüketici piyasasının büyüklüğü, ulaşım imkanları, semt pazarı sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı ile semt pazarının çevreye, alt yapıya ve trafiğe getireceği yükler göz önünde bulundurularak belediyelerce kurulur.' denmekte. Ürünle-

rin sadece halde satışının değil tüketiciye ulaşıncaya kadarki sürecin de disipline edilmesi gibi bir görüş olduğu kanaati oluştu bende, ki bu da memnuniyet verici. 'Gıda güvenliği ve kalitesi analizleri, Tarım ve Köy işleri Bakanlığı'nca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.' şeklinde bir madde var ki bence bu da olumlu bir gelişme diye düşünüyorum.

15.maddedeki Hal Kayıt Sistemi ile ilgili usul ve esasların belirtilmesi bence ürünün izlenebilirliği açısından, tarladan sofraya gıda güvenliği zincirinin oluşması anlamında olumlu bir gelişme diye düşünüyorum. Mutlaka bu hal kayıt sistemi kurulmalı. Yine buna bağlı olarak analiz sonuçlarının da bu hal kayıt sistemi içerisinde değerlendirilebileceğini düşünüyorum. Özellikle yol kontrolü ile ilgili il ve ilçe merkezlerinin giriş ve çıkışları ile şehirlerarası

yollarda kontrol ve denetim noktası kurulması 17. Madde'de belirtilmiş. Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köy işleri Bakanlığı ile meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenir denilmiş ve bir takım denetimler yapması istenmiş. Bu denetimler gerekli ama hangi açıdan bu ürüne bakılacak? Yani ürünün faturasının tam olup olmadığına mı, kalite ve standardizasyonuna mı bakacağız gıda güvenliğine mi bakacağız? Bence bu konunun biraz daha irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Benim kişisel kanaatim hal çıkış noktasında artık kalite ve standardizasyon zorunlu olmalı.

Bu yasada eksik gördüğüm bir diğer hadise ürünün soğuk zincir içinde tüketici marketlerine ulaştırılması konusu. Halden çıkmış, vergisi alınmış, kalite ve standardizasyonu sağlanmış, gıda güvenliği olan bir ürünü biz mutlaka soğuk zincirle tüketici hallerine ya da marketlere

ulaştırmamız gerekiyor. 1-2 yıllık bir süre içerisinde de bu konuyla ilgili alt yapı eksikliklerinin de giderileceğini düşünüyorum.”

Yüksel Tavşan,
Türkiye Sebze Meyve
Komisyoncuları
Federasyonu (TÜSEMKOM)
Başkanı:

“Halin esas amacı, ürünlerin bir

yerde toplanarak; üreticimiz adına satılması ve günlük borsa oluşumu ile fiyatların oluşturulmasıdır. Yoksa üretici ürününü kendi bağında, bahçesinde de satabilir. Zaten satabildiğini satıyor da. Haller, hal komisyoncularına ait değildir. Haller, üreticinin. Üreticinin malı değerlendirsin, daha kolay satışa sunulsun, daha doğru fiyatlar oluşturulsun diye oluşturulmuş yerler.

Bakanlık da ilk önce üreticiye, sonra üretici birliklerine, daha sonra da hal komisyoncularına yer veriyor. Hal komisyoncuları demek ki bu işi iyi yapmış ki hal komisyoncularının adı kalmış. Hal komisyoncuları üreticinin malını gerçekten iyi pazarlamış. Türkiye’deki sorun yalnız pazarlama değil. Önemli olan ürünün değeri ile fiyat bulup bulmaması. Bunu tartışmak lazım. Değeri ile fiyat bulabilmesi için neler yapmak lazım bunu tartışmak lazım. Şunu iddia edebilirim ki hal komisyoncularımız vasıtası ile ürünler Avrupa’daki ürünlerden daha iyi fiyatlara satılıyor. Avrupa’da büyük üreticiler olduğu için onlar bu işi bir sisteme bağlamış. Burhan Hocanın hal yasası ile ilgili söylediği cümleyle açıklık getirirsem; bu hal yasası bizde icat olmuş değil. Bu Fransa’da da varmış ama onlar altyapıyı tamamlamışlar ve konuyu serbest bırakmışlar. Bizde de böyle olması için öncelikle Türkiye’deki üretici yapısını gözden geçirmek lazım. Türkiye’de 3 milyon işletme, 20 milyon civarı tarım sektöründe sebze meyve üretimi ile uğraşan üreticimiz var. Bu üretimlerin büyük kısmı da köy tipi işletmeler. Aslında devlet politikasıdır; kırsalda üreticiyi tutmanın, geçindirebilmenin formülleri aranıyor. Bizde şunu da kabul etmek lazım; Antalya da dâhil olmak üzere milyonlar kırsalda geçiniyor. İyi kötü emeklerini değerlendirmeye çalışıyorlar. Tabi onların da haklarını vermek lazım.

Sorun, pazarlamada değil planlamada. Planlama yapmadan Türkiye üreticisini ayağa kaldırmadan, üretici yapısını değiştirmeden, yalnız marketlerin istediği yönde hareket edilince sorun buradan çıkıyor.

Türkiye’de üretimin % 70’i kayıt dışı. Biz de tutmuş, % 70’i kayıt dışı olan bir ülkede mal nasıl satılır onun çarelerini arıyoruz. Nihai tüketici pazarını eline geçiren büyük mar-

“Bu hallerin durumunu düzeltmeden hal dışındaki satışları konuşursak bu nihai tüketici pazarını elinde tutan bir grup uluslararası marketçiye yol açmak olur”

ketler, biraz daha kolay nasıl yolları açılır onun peşindeler. Bu yasa, bu şekliyle ne üreticiye fayda sağlar ne de bir kuruş bile tüketiciye yarar sağlar. Bu yasa bu şekliyle hiçbir şey değiştirmez.

Üretici yapımız güçlendirilmeli. Kayıt dışılık en azından kabul edilebilir bir seviyeye çekilmeli, standartlaşma ve markalaşma üreticimiz için çok önemlidir. Ekonomik olarak ürünün fiyat bulması açısından çok önemlidir. En azından ürünlerimizde bölgesel markalaşmayı sağlamak lazım. Hallerin modernizasyonu çok önemli, şeffaflık yapısı çok önemli. Bu hallerin durumunu düzeltmeden hal dışındaki satışları konuşursak bu nihai tüketici pazarını elinde tutan bir grup uluslararası marketçiye yol açmak olur. Bunlar da diğer gruplarda olduğu gibi üretimimizi, üreticimizi ele geçirecekler, yazık olacak. Bir diğer konu tahsis konusu. Tahsis, cezai müeyyideleri daha fazla uygulayabildiğin için verilir. Burada üreticinin hakkı korunduğu için üçüncü şahısların hakkı korunduğu için tahsis verilmiş. Biz bu müeyyidelerden kaçıyor değiliz; tahsis olarak direniyoruz buna. Ama kiralama sistemi de gelirse adil olmak şartı ile, üyelerimizin mağdur edilmemesi şartı ile ona da varız. Bir de komisyon oranı konusu var. Onu da birkaç cümle ile ifade edeyim. Avrupa Birliği’ndeki 6 ülkeyi gezdik; 10 ülkenin de hal mevzuatını inceledik. Onlar bunlara yer vermişler. Üretici birlikleri % 10 komisyon ile çalışıyor; biz % 8 ile çalışıyoruz. Hatta bir kısım üyelerimiz fazla sattıklarında % 8’in altına iniyor. Birçok bölgede bu da ispatlıdır. Bahsedilen bir diğer konu, küçük hallerin bir arada olması konusu. Üretim bölgelerinde yer alan çok sayıda küçük hallere biz de karşıyız. Bunların da olmaması lazım.”

Rıza Uysal,
Antalya Büyükşehir Belediyesi
Hal Daire Başkanlığı Şube
Müdürü:

"Dünyamızda ekonomik sınırlar kalmadı artık. Tarımsal üretimde de bu söz konusu. Dünyanın değişik ülkeleri, diğer ülkelere yaş sebze meyve ürünleri sevkiyatı yapmakta. Rekabet-

te pazar payının yükseltilmesi çok önemli. Sektörün bu konuda bir çalışması var mı yok mu bilmiyorum ama bununla ilgili çalışma yapmalarının önemli olduğunu düşünüyorum. Bir kere Türkiye'deki iklim koşulları çok farklı, bu bir avantaj. Bu değerlendirilebilir. Sektör temsilcileri, ilgili bakanlıklar bununla ilgili projeler üretebilirler.

Ayrıca eğitimin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Tarım sektöründeki eğitimlerin çok zayıf olduğunu gördüm. Çiftçilerin eğitilmesi ve desteklenmesi gerektiğine inanıyorum. Söz konusu tasarının birinci maddesinde amaç ve kapsam kısmı genişletilmiş. Daha aktif hale getirilmiş. Ama tanımlar kısmında bir takım eksiklikler mevcut. Tanımlar kısmına çiftçi kayıt sistemi eklenmeli. Bu uygulama yeni bir uygulama ve çok büyük önemi var. Bir kere Maliye Bakanlığı ya da ilgili bakanlıklar kayıt dışılığı önlemek istiyorsa

çiftçi kayıt sisteminden yararlanmalıdır.

"Hal müdürlüğünün gelirleri azalırken gideri arttırıcı hükümler konmuş"

Yine iyi tarım uygulamaları tanımlanabilir. Zirai ilaç satan kişilerle ilgili bir tanım yok burada. Kalıntılar çok önemli. Gıda güvenliği sağlanmak isteniyorsa bunun da tanımlanması gerekir. Kalite ve standarda ilişkin, markalaşmaya ilişkin tanımlama yok. Meslek mensupları tanımlanmış ama odalara zorunlu üye olmaları gibi hükümler de yer almalı. Çünkü meslek odası bir karar aldığı anda bir yaptırım gücü yok. Konuşulanların ortada kalmaması adına bunun da önüne geçilmeli diye düşünüyorum. Üçüncü Madde toptancı hallerin kurulması ve kapatılması ile ilgili. Toptancı hali kurulmasına ilişkin şartlar belirtilmiş. Bunlar da yasa metninin artıları. Ama hal kurmadaki bakanlık izninin kaldırılması bence doğru olmamış. Küçük belediyelerin bazı alt yapı çalışmaları yapmadan hal kurmaya teşebbüs etmeleri doğru olmayacaktır. Büyükşehir Belediyesi Hal Müdürlüğü olarak bizi en çok ilgilendiren 4. Madde. Bu madde ile yaş sebze meyvelerin toptancı hallerinde satılması zorunluluğu kaldırılmış. Toptancı hal dışında ticari işlemlerin hal müdürlüğüne bildirilmesi esası getirilmiş. Bildirim kaldırılmış. Hal müdürlüğünde işlem görenlere % 1, hal müdürlüğü dışında işlem görenlere % 2 rüsum getirilmiş. Bunun da sakıncaları var. Burada her ne kadar belediye payı % 1 olarak tanımlansa da rüsumların % 5'inin tüketimin yapıldığı hale gönderilmesi gibi bir hüküm var. Bu da bence yanlış bir hüküm. Bu, şu anki toptancı hallerin işlevini yerine getiremeyeceği anlamına gelmektedir. Hal müdürlükleri eğer gerçekten işlevini yerine getiremeyecekse bir süre sonra hal müdürlüklerinin kapatılması gündeme gelebilir. Hal müdürlüklerinin, her ne kadar bazı eksiklikleri olsa da, fiyatlar hal müdürlüğünde işlem gören ürünler üzerinden belirleniyor. Hal müdürlüğünün kapatılması demek, bu işlemlerin nerede, nasıl yapılacağı konusunda bir boşluğun oluşması demektir. Üreticilerin tamamen büyük perakendecilere, marketlere teslimi demektir. Bunun da önlenmesi gerekir diye düşün-

nüyorum. Yine hal müdürlüğü ile ilgili diğer olumsuz bir durum % 1'den % 0,5'e düşen rüsum oranı. Kalite güvenliği konusunda eğer laboratuvarlarda işlem gördüyse % 0,5'ini almayın diye bir hüküm var. Buradan da şu çıkıyor hal müdürlüğünün aldığı % 2 rüsum oranı yaklaşık % 0,25'e düşüyor. Bu felaket bir şey. Gelirler azalırken giderleri arttırıcı hükümler konmuş. Laboratuvar kurmak zorunda, alt yapı tesisi kurmak zorunda. Tüm bunları düşündüğümüz zaman mevcut hal yasası tüm bu yasalardan daha iyi diye düşünüyorum.

Komisyoncular, şu anda bir banka gibi müstahsilere hizmet ediyorlar. Bence onlara teşekkür etmek gerekir. Tabi serbest rekabet ortamının sağlanması çok önemli. Eğer Türkiye üretilen tarımsal ürünlerin miktarını ve kalitesini arttıracaksa bu konuda standardizasyona gidilmeli. Bu da bir zorunluluk olmalı ki elde ettiğimiz pazar payını genişletelim ve koruyalım.

Tasarıdaki pazaryerleri ile ilgili maddede, 1. ve 3. Fıkralar birbiri ile çakışıyor. Bunu söylemekte de fayda var. Kayıt dışılığı önlemediğimiz sürece sektörde belli noktalara gelmemiz zor. İlgili bakanlık tarafından bir otomasyon programı yapılmalı. Bu program, hal müdürlüklerine de, mevcut komisyonculara da zorunlu kılınmalı. Kayıt dışılık ancak bu şekilde önlenabilir. Toptancı hallerindeki işyerlerinin ve pazarın işletilmesi ile ilgili 11. Madde var bir de. Yasanın mevcut halinde iki sistem var; biri tahsis, biri de kiralama sistemi. Tahsis sisteminin sonucunda biz alacaklarımızı daha kolay alabiliyoruz. Tahsis sistemi 10 yıl süre ile korunuyor ama 10 yıl sonra 2886 Sayılı Yasa'ya göre yapılacak ihalelerde neler olacağı belli değil. Mevcut yatırımların ne olacağı belli değil. Bir de meslek mensuplarının hal

içinde işyeri alımı ile ilgili bir hüküm var. Tek bir iş yeri kiralama kısıtlaması kaldırılmalı diye düşünüyorum. Teminatla ilgili hükümler konulmuş ama bu teminatta neyin baz alınacağı belirtilmemiş. Her yasada teminat konulurken bir oran belirlenir, bu orana göre teminat alırsınız ama burada böyle bir açıklama yok. Yasalar maddesinde malların toptan ve perakende satışı ile ilgili yasaklar belirlenmiş, cezai hükümler belirlenmiş, ceza rakamlarının da güne göre güncellenmesinde fayda var. Denetimlerde üç tane bakanlık bir tane de belediyenin denetimi var. Burada çok başlılık söz konusu. Denetimin bir diğer konusu da belediyelerin yapacağı denetimlerin bakanlık iznine bağlı kılınması. Bence bu da doğru bir uygulama değil. Yetkinin valiliklere verilmesinde fayda var. Bu ve buna benzer yasalar oluşturulurken sivil toplum örgütlerinin de katılımının sağlanmasında fayda var. Birkaç platformda daha tartışılıp daha sonra netleştirilmesinde fayda var diye düşünüyorum."

Hamdi Güneş,
Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Üyesi, Güneşler A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı:

"Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkındaki 552 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, artık hizmet edemez duruma gelmiştir. 2007 yılında çıkan 5652 Sayılı Yasa ile de bunun önü iyice tıkanmıştır. Şu anda tartıştığımız yasa tasarısının da iyi tarafları var, kötü tarafları var, değişmesi gereken yerler var.

Bana göre sebze meyve ticaretinin düzenlenmesi yasası, yeniden düzenlenmelidir. Bu yasanın bir tarafı gözeterek değil, tüm paydaşlara eşit mesafede durarak düzenlenmesi ge-

rekmetedir. Yasa ile ilgili olarak hallerin kapatılmasının söz konusu olacağı, bazı sektörlerin çıkarlarının gözetildiği gibi eleştiriler gündeme geldi. Bu konudaki görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Kesinlikle hallerin kapanmasına taraf değiliz. Ben de taraf değilim, tüm paydaşların da taraf olmadığını biliyorum. Çünkü tüm sektörler pazarladıkları ürünlerin bir borsasını oluşturmaya çalışmaktadırlar. Özellikle içinde bulunduğumuz borsa bu görevi üstlenmektedir. Sebze meyve ticaretinin düzenlenmesinde de böyle haller gibi bir borsa varken bunun kapatılmasını istemek tamamen sektörün yok olmasını istemektedir aynı zamanda. Bu anlamda hallerin iyileştirilmesinin, bu yasada getirilen yeni düzenlemelere göre daha işlevsel yerler haline gelmesinin ve aktivitesinin sürdürülmesinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bunu yaparken de çağın gerektirdiği, tüketici taleplerinin gerektirdiği noktalarda da gerekli hizmetler verilmek zorunda. Örneğin, artık komisyoncu arkadaşlarımız da ziraat mühendislerinin kontrollü üretimlerine destek olmaları gerekir. Tüketiciler, artık sebze meyvenin kimin tarafından üretildiğini, hangi koşullarda üretildiğini, kimin pazarladığını bilmek istiyor, talep ediyor. Bizler de sektör temsilcileri olarak bu talepleri karşılamak zorundayız. Yeni yasanın çağımıza uygun, Avrupa Birliği'ne girmeye çalışan bir ülkeye yarışır şekilde yeniden düzenlenmesi ve herkesi memnun edecek şekilde çıkmasını arzu etmekteyim."

Mustafa Satıcı,
Antalya Yaş Sebze Meyve İhracatçı Birlikleri Başkanı:

"İhracatçının mevcut durumuna baktığımızda gerek şu andaki yasa gerekse de şu anda tartışmak-

"Bu yasanın bir tarafı gözeterek değil, tüm paydaşlara eşit mesafede durarak düzenlenmesi gerekir"

ta olduğumuz yasa tasarısında durumu çok farklı değil. İhracatçı ya sebze meyve ihracatı yaptığı ürün grubu içerisinde ürünleri üreticiden, komisyonculardan ya da aracından dilediği şekilde alıp paketleyip ihraç edebiliyordu. İhracatçı açısından negatif bir durum söz konusu değil.

Bu mevcut tasarıda bizim de ek-sik gördüğümüz ya da olumlu gördüğümüz yanlar var. Onlara da kısaca değinmek istiyorum. Bunlardan biri sebze meyve ticaretinin hallerde yapılıyor olma zorunluluğunun kaldırılıyor olması. Bu sürecin biz doğru olduğunu düşünüyoruz. Yani üretici ürününü isterse halde, isterse pazarda satarak değerlendirebil-meli. Aslında halleri de hem üretici hem de tüketici hali olarak ikiye ayırmak lazım. Antalya, Mersin gibi üretici hallerinde komisyoncu zaten aktif olarak rol alıyor. Komisyoncu, üreticinin girdilerini sağlıyor, ürününü satarken tüm riskleri üzerine alıyor. Dolayısı ile bu hallerin desteklenmesi çok önemli. 2007 yılında çıkan yasa çok talihsiz bir yasa oldu aslında. Üretici ürününü üretiyor, Antalya ya da Kumluca'daki komisyoncu tarafından her türlü ihtiyacı gideriliyor, ürünü pazarlanıyor fakat tüccar ürünü İstanbul'da satacağı zaman ürünü tekrar İstanbul Halı'ne sokmak zorunda kalıyor. Böyle anlamsız bir yasayı kim nasıl çıkardı ben hala anlayabilmiş değilim. Bunlar üretici hallerini sıkıntıya sokuyor. Şu andaki kanun tasarısında hallere giriş zorunluluğunun kaldırılması sürecini de hızlandırmış oldu bence.

Burada aktör olarak biz de gerekli duyarlılığı göstermedik çünkü bugün dünyanın hiçbir ülkesinde belediyeler hallerden rüsum almaz. Bunu da ben anlayabilmiş değilim. Bir hal müdürlüğü vardır, komisyoncular, tüccarlar vardır onlar iş-galiye bedeli olarak hal idaresine kira öderler. Kira bedeli karşılığında da hal idaresi gerekli altyapı çalışmalarını yapar, temizliğini yapar, güvenliğini sağlar. Fakat belediye paraya sıkıştığı anda hal müdürlüğünden para ister. O zaman bakliyat satışında da rüsum alınsın, kunduracılar sitesinde de rüsum alınsın. Yani haller belediyeler için bir gelir kapısı olmaktan çıkartılmalı. Çıkan yasa tasarısına baktığınızda da genellikle belediyeler nasıl rüsum alır, nasıl paylaşılır gibi noktalar

"Paraya sıkışan belediye hal müdürlüğünden para ister. O zaman bakliyat satışında da, kunduracılar sitesinde de rüsum alınsın. Haller belediyeler için bir gelir kapısı olmaktan çıkartılmalı"

anlatılıyor bize. Burada sektör adına ciddi bir çalışma yok. Eğer radikal bir değişiklik yapılacaksa mutlaka hal rüsumu kaldırılmalı. Antalya'da ihracatçılar bugün % 80-90 ticaretini halden yapıyor. Yani ihracatçı halle çalışmak istiyor ama bugün ihracatçı malı direkt üreticiden alma şansına da sahip. İhracatçı açısından da komisyoncunun köprüsü üzerinden alış veriş yapmak çok avantajlı. Ama hale malın giriş zorunluluğun kaldırılacak olması üretici hallerinde bence halci açısından bir kan kaybı olmayacaktır.

Demin de ifade ettiler hallerin sayısına gerçekten fazla. Hatta bazı bölgelerde haller resmi değil. Burada yine az önce ifade ettiğim gibi belediyeler rüsum geliri elde etmek için buna izin veriyor. Bu uygulamanın önüne geçilmesi gerekiyor. Halde yapılan ticarete KDV oranı % 1. İhracatçı açısından da tüccar açısından da bu alışverişin halde yapılması için çok önemli bir sebep. Dışarıda % 8 KDV ödemektense % 1'e alışveriş yapmak herkesin menfaatine olacaktır. Hallere giriş zorunluluğunun kaldırılmasından çok komisyon oranlarının üreticiye 5 günlük kısa vade süresinin düzeltilmesi gerekiyor. Çünkü bunları pratikte çok da uygulama şansı yok."

Hamdi Güneş:

"Ben de eksik bulduğum bazı tarafları paylaşmak isterim. Komisyon oranları % 6'ya düşürülmüş. Bunu uygun görmüyorum. Neden? Komisyoncular ikinci bir banka gibi hizmet etmektedir. Üreticinin bu kanalı kapandığı zaman üretim yapma imkanları kısıtlanacak. Komisyon oranlarının mevcut hali korunması gerekmektedir diye düşünüyorum. Kesinlikle hallerin kapatılması taraftarı değilim. Yeni tasarıya göre mal bedellerinin beş günde ödenmesi gerekmektedir. Serbest piyasada böyle bir şey mümkün değildir. Böyle bir kısıtlanmanın getirilmesi uygun değil. Ticaret ser-

bestse isteyen malını peşin satar, isteyen vadeli satar. Hal rüsumu meselesine gelince. Hal rüsumu ödenmesinin de bir gereği olduğunu düşünmüyorum. Dünyada da böyle bir uygulama yok. Sebze meyve dışındaki ürünlerde de hal rüsumu alınmamakta. Belediye onlardan hal rüsumu almamaktadır. Biz sektör temsilcileri olarak herkesin kayıt altına girmesi için her türlü gayreti göstereceğiz. Hal rüsumunun kaldırılmasını öneriyorum. İş yerlerin kiralınması meselesi de bu sektörde bir kaos doğuracaktır. Yeni tasarıda mevcut iş yeri sahiplerinin 10 yıllık kiracı sayılacağı ve ondan sonra ihale edileceği yer almaktadır. 10 bin civarında işyeri 10 yıl sonra ihale edilecek. Kan gövdeyi götürür ve bunu da kimse durduramaz. Vahim sonuçlar doğurur. Birden çok iş yeri alma konusuna gelince; özellikle üretici bölgelerinde hallerde, tüccar paketleme ambalajlama yapmak zorundadır. Bunları yapılabilmesi için de birkaç tane iş yerini kullanabilmesi gerekmektedir. Bu nedenle iş yeri kiralama sistemi düzenlenirken de bunun göz önüne alınması gerekmektedir."

Dursun Coşkunçelebi,
Sanayi ve Ticaret
Bakanlığı İç Ticaret
Genel Müdürlüğü
Daire Başkanı:

"Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri

Hakkındaki 552 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 14 yıldır yürürlükte. Ama aksayan pek çok nokta mevcut. Bazı maddeleri değiştirilmiş olmasına rağmen hala pek çok şikâyet alıyoruz. Sizler de bunları biliyorsunuz. Artık gelinen noktada bu kanun hükmünde kararname, sebze meyve ticaretini düzenlemede yetersiz kalıyor. Dolayısıyla bunda bir değişiklik yaptıktan sonra olayı farklı bir boyutu ile ele almak zorunlu oldu. Bu işin birinci yönü. İkinci yönü ise AB mevzuatına uyum önemli bir nokta olarak karşımıza çıkıyor. Bunun yanında sebze meyve üretimi, ticareti önemli bir boyuta ulaştı. Tüm bunları dikkate aldığımız zaman yeni bir tasarı, yeni bir yasa hazırlama düşüncesi doğmuş oldu.

Bu tasarı gerçekten farklı düzenlemeler getiriyor. Bu belki yasalaşma aşamasında bir tasarı, ama neticede tasarı. Nihai karar mercii Türkiye Büyük Millet Meclisi. Bu toplantıda oluşacak olumlu düşüncelerin orada da yansıtacağını söylemek mümkün. Peki bu tasarı ne getiriyor? Birincisi, toptancı hale giriş zorunluluğunu biraz esnetiyor. TÜİK verilerini baz alarak, yine Antalya Toptancı Hali'nde oluşan fiyatları dikkate alarak bir çalışma yaptık. Bu fiyatlar da bir marketlerdeki fiyatların, piyasanın çok çok altındadır. Buna rağmen şöyle bir tablo ile karşı karşıya kaldık; yaklaşık 40 milyon ton sebze meyve üretimi var ve biz genel olarak fiziki şartları son derece yetersiz olan hallerde bu malları kanalizasyonla çalışıyoruz. Bunu da yasal zorunluluk çerçevesinde yapmaya çalışıyoruz. Bir de AB'yi temel kriter olarak aldığımız zaman AB'de böyle bir zorunluluk yok. Dolayısıyla biz de bunu biraz esnettik. Amaçlarımızı, kısaca özetleyecek olursam birincisi serbestlik getirmek istiyoruz. Üretici malını ister hal kanalı ile satsın

isterse başka bir pazarlama aracı ile satsın. Yani ticarete serbestlik olmalı. Başka alternatif pazarlama kanalları da olmalı diye düşünüyoruz. Yine tekelleşmeyi gidermek zorundayız. Temel bakış açısı da bu. Tasarı ile getirilen bir diğer önemli nokta ise hal kayıt sistemi. Bunu son derece önemsiyoruz. Toptancı hallerin kayıt altına almada çok önemli fonksiyonu var bunu kabul ediyoruz ama hale girmesi gereken malın da ancak % 30'u toptancı hale giriyor, % 70'i de kayıt dışı. Mevcut durumda da böyle bir engel var. Bu alternatif kanalla birlikte bir bildirim sistemi öngördük. Bunu teknolojik gelişmelere güvenerek ve takip mekanizması ile sistemi destekleyerek bu sistemi oturtacağımızı düşünüyoruz. Hal kayıt sistemi, bildirim esasına dayanan bir sistem. Amaç, ticarete konu tüm malların sisteme yansımalarıdır. Bu bildirim sistemi sayesinde alım satıma konu olan malların fiyat ve miktarına ulaşabileceğiz. Burada toptancı haller yine önem arz ediyor. Biz toptancı halleri destekliyoruz. Bu anlamda da tasarıda pek çok düzenleme var. Bir konu da meslek mensuplarının kayıt altına alınması. Bu sektörle uğraşan herkes kayıt altına alınacak. Bildirim esasına da buna dayanıyor. Bunun detayları alt düzenlemelerle verilecek. Bu bildirim sisteminde her türlü teknolojik imkandan yararlanılacak; telefonla, e-maile her türlü iletişim ağı kullanılabilir. Tüm meslek mensupları kayıt altında olacağından, toptancı hal fiyatları bu sisteme yansıtacağı için üretici malını nereye, kime satacağını bilebilecek. O tabloyu görerek bir dahaki seneye ne ekeceğine bile karar verebilecek. Kendi planlamasını yapabilecek. Ben bunu meslek mensupları için de önemsiyorum. Bir defa insanlar kayıt altında olacak. Kimin ne kadar mal sattığını, toplam işlem hacmini görmüş olacaksınız. Hal hakem heyetlerini çok daha esnek hale getiriyoruz ve önemli bir takım yetkilere haiz hale geliyorlar. Onlara yönelik şikâyet mekanizmaları çok daha hızlı işleyecek. Biz devlet olarak aslında bir şey yapmayacağız, herkes kendi konumunu kendi belirleyecek. Bir diğer nokta işlem maliyetlerini azaltıyoruz. İnsanları sistemden

"Tasarı bir yıl sonra yürürlüğe girecek. Bu arada devlet altyapıyı tamamlayacak"

kaçmaya sevk etmeyelim. İnsanlar sisteme dahil olsun. Bu anlamda rüsum oranlarında bir takım düşüşler var. Amacımız kayıt dışılığı azaltmak. % 15'in % 2'ye çekilmesi önemli bir orandır. Bu sistemi işleteceksek de böyle bir şeye ihtiyaç var zaten.

Önemsediğimiz bir diğer nokta, hal hakem heyetleri. Kimisinde var, kimisinde yok. 50 bin TL'lik bir anlaşmazlıkta hal hakem heyetine başvuru zorunlu. Mahkemeye gitmeden önce bu sisteme başvuracaksınız. İl merkezlerinde ve önemli ilçe merkezlerinde kurulmasını planlıyoruz. Pek çok taraf yer alacak. Komisyoncusu da, üretici temsilcisi de, tüketici temsilcisi de olacak. Bakanlar Kurulu'na piyasayı yönlendirme anlamında bir yetki veriliyor. Bakanlar Kurulu gerektiğinde bu rüsum oranını değiştirebilecek. Ürün künyesi uygulaması olacak. Satıcılara bu künyeyi bulundurma yükümlülüğü getiriyoruz. Gıda anlamında bir sıkıntı olunca ürün nereden gelmiş anlaşılabilir. Bu tasarı aslında bir yıl sonra yürürlüğe girecek. Devlet olarak yapmamız gerekenler var, piyasanın da adaptasyonu var. Sadece Bakanlığın görevleri yürürlüğe girecek. Yürürlüğe geç girecek hükümlerden bir tanesi de bu.

Malların gıda güvenliği analizlerinin yapılmasını önemsiyoruz. Bir yükümlülük getiriyoruz. Biz bunu hallerden mal almanın teşvik edici bir aracı olarak da düşünüyoruz. Üreticiye, malını gerek hallerde gerekse de semt pazarlarında satma imkanı getiriyoruz. Yine piyasayı düzenleme anlamında Bakanlıkça uygun görülmeyen sözleşmeler hüküm ifade etmeyecek. Her iki tarafın da hakkı korunsun istiyoruz. Gerek üretici gerek tüccar ya da komisyoncu. Bu sözleşmelerde belli ölçütleri aramış olacağız. Bu da tasarıda bulunan bir başka düzenleme. Üretici birlikleri sadece pera-

"Tasarı kayıtlı ticareti, serbestliği ve maliyetlerin düşürülmesini amaçlıyor"

kendecilere mal satabiliyor mevcut durumda. Ama neden kısıtlama olsun.”

Yüksel Tavşan:

“Mevcut yasada üretici birlikleri de üretici de satış yapabiliyor. Mal satımı serbest. Sayın Coşkunçelebi, lütfen bu noktayı düzeltin. Öyle bir kısıtlama yok zaten. Varmış gibi ifade etmek doğru değil.”

Mevzuat bilgisi yetersiz arkadaşlarımız var. Hangi belgeyi nasıl alacağını bile bilmiyor. Kontrol noktasına bir araç geldiği zaman, kontrol noktasındaki arkadaşların yapacağı tek şey, malın bildirim numarasını sormak.

Dursun Coşkunçelebi:

“Ancak mevzuatta bir yasak var. Uygulama farklı olabilir. Artık onların da istediği kişiye satabilme imkanını getiriyoruz. Bir diğer noktada, kontrol noktalarını anlamında da biz ana arterlerde son derece modern kontrol noktaları planlıyoruz. Sistemde bunun kaynağı var zaten. Mersin’den çıkan mal birçok farklı noktada kontrol noktasına uğruyor. Bunların önüne geçmek istiyoruz. Mevzuat bilgisi yetersiz arkadaşlarımız var. Hangi belgeyi nasıl alacağını bile bilmiyor. Kontrol noktasına bir araç geldiği zaman, kontrol noktasındaki arkadaşların yapacağı tek şey, malın bildirim numarasını sormak.

Tasarının görüş almadan sevk edilmesi söz konusu değildir. Kiralama yöntemi ile piyasaya giriş çıkışı sağlamak lazım. Siz toptancı halde bir yer edinmiş olabilirsiniz ama dışarıda da ticarete girmek isteyen hale girmek isteyen birileri var. Tahsis yöntemine baktığınız zaman belediyein iki dudağı arasında olan bir şey. Açık bir mekanizma ama her önüne gelen de dükkan açamayacak. Giriş çıkış serbest olsun ama bir takım kriterler aranacak elbette.”

Murat Yüksel, Antalya Komisyoncular Derneği Başkan Yardımcısı:

“Fiyatı biz belirleriz. Piyasaya göre fiyatları biz belirleriz. Köylü elektronik tartıyı nereden bulacak? Bu işi yazanlar lütfen saat gece üçte hale gelsinler. Köye, tarlaya gitsinler; ondan sonra yazsınlar. Bizlerin de fikirleri alınsaydı böyle olmayacaktı. Herkes komisyoncu olamaz. Herkes satış yapacak olursa o köylü kısa sürede dağılır gider.”

Yüksel Tavşan:

“Bakanlığımızın bürokratları bu konularda gerçekten bilgili ve istekliler. Bunu da inkar etmemek lazım. Ama alınmak gücenmek yok. Tahsis konusu bu kadar basitse biraz da biz bakanlıkta çalışalım. Yeni isteyenlere kasası, bürosu bir bedel karşılığında devrediliyor zaten. Hatta üretim bölgelerinde adım başı hal var. Gidin bedavaya, 10 milyara herkes dükkan aldı. İkincisi şunu da ortaya koyalım Biz bakanlığımızla iyi çalıştık. Zafer Çağlayan döneminde bakan beyle çalıştık Avrupa’ya da gittik. Bize sayın bakanın adıyla davet geldi. Bütün paydaşlar var marketçiler falan; ‘Ben bu kanunu anlatıyorum’ dedi. Şu anda tasarıyı gayet iyi biliyoruz. Bizim de bir itiraz hakkımız var. İtiraz hakkımızı da sonuna kadar kullanacağız. İzlenebilirlik konusuna, ürün künyesi konusuna, hal kayıt sistemi konusuna yüzde yüz katılıyoruz.

Türkiye’de sebze meyve sektörü sıkıntılı. Kayıt açısından sıkıntılı. Bununla ilgili TÜSEMKOM olarak, dernekler olarak çok ciddi çalışmalarımız oldu. Hatta şimdi buradaki mesele kayıt altına almak. Biz dedik ki bize de yetki verin. On tane noktada belirleyelim bu on nokta benzin istasyonları gibi ürünler buradan geçerken kayıt alsına alınsın. Kontrol noktaları mutlak olsun. Olsun ki bu kayıt işini öncelikle halledelim. Bunların hiçbirine karşı çıkılmadı. Küçük hallere biz de karşıyız; bunlar birleştirilsin ve yenisine müsaade edilmesin. Sayın daire başkanım, dertliyiz. Dertli olmamızın sebebi de şu; herkes bize vuruyor. Haller günah keçisi ilan ediliyor. Herkes bizim üzerimizden bir şeyler yapmaya çalışıyor. Gerçekten yorulduk ve çoğu zaman da tepkilerimize mani olamıyoruz. Üretici kisvesi altına girilip sanki sebze meyvenin pahalılığının sebebi hallermiş gibi bir izlenim yaratılıyor. Kanun yenileniyor. Bu kanunun amacı ne? Üretici malını daha pahalı satacak, tüketici de daha uygun fiyata satın alacak. Lütfen bu tasarı ile bunu nasıl yapacağınızı bizlere açıklayın. Ondan sonra konuşalım.

Ayrıca Türkiye’de birçok ürün zaten çok ucuz fiyatlardan satılıyor. Üretici çoğu zaman maliyetini bile karşılayamıyor. Bu tasarı uluslararası büyük marketçilere yol açmaktan başka bir şey getirmez. Nihai tüketici pazarını ele geçirdiler ama üreticilerimizi ele geçiremediler. Büyük marketçi, büyük tedarikçi buluyor kendine. Büyük tedarikçi de sözleşmeli modele geçerek büyük üretici modelini ortaya çıkarıyor. Küçük üreticiler yok olacak, milyonlarca aile işletmesi yok olacak. Bunlar marketi, küçük esnafı, pazarcıyı yok eder. Pazar on tane marketçinin elinde. Sıkıntı hallerin devre dışı kalması. Evet kimse haller kalksın demiyor. Ama hallerin işlevi kalmadıktan sonra ne yapacağız biz o hallerde?

Üreticinin mal satması ile ilgili hiçbir sorun yok. Asıl kavgaya üreticiden

“Büyük marketçi diyor ki ‘ben hiçbir şey ödemedim mal alayım.’ Üretici perişan olacak. Üretici de farkında değil. Farkında olsa isyan edecek”

mal alanlarla ilgili. Üretici her tarafta malını satabiliyor. Alan kişi kim? Alan kişi de büyük marketçi. Büyük marketçi diyor ki ben hiçbir şey ödemeden bu malı alayım. Üretici perişan olacak. Biz bunu burada söylemek zorundayız. Üretici de farkında değil. Üretici farkında olsa isyan edecek.

"Sorun pazarlamada değil, ürünü değeri ile satmakta"

Biz her koşulda düzenlemeye varız ama konuşalım, tartışalım. Ama lütfen dinlemeden düzenleme yapmayın. Komisyon oranları ile ilgili düzenlemeler de bizi oyalama taktiği sanırım. Komisyon oranları pazarlamadır ve pazarlama bir bedeldir. Sorun pazarlamada değil, sorun ürünü değeri ile satmakta. Üretim ayrı bir sahadır, toptan pazarlama ayrı bir sahadır, perakende ayrı bir sahadır. Bu tasarı üreticimize hiçbir şey getirmeyecektir. Tüketicimize hiç bir şey getirmeyecektir. Bizim üzerinde durduğumuz esas olarak dört konu var; kira uygulaması istemiyoruz, tahsis olayı devam etsin. Komisyon oranları düzeltilsin. Bildirim modeli gözden geçirilsin ve hallerin kuruluşunda da bakanlık mutlaka olsun."

Dursun Coşkunçelebi:

"Bildirim modelini önemsiyoruz. Biz de üreticinin malını istediği şekilde satmasına imkan sağlayacağız ama bunu bir şekilde bir yere de bildirmesini sağlayacağız. Bildirim sisteminin bir noktasını da atladım. Bunu da önemsiyorum. Şimdi biliyorsunuz mükerrer hal rüsumu olayı var. Şimdi neredeyse her belediye benim önümden geçiyorsa ben de para alacağım der duruma geldi. Bu sistemin, bunları ortadan kaldıracığını düşünüyoruz. Mükerrer rüsum diye bir şey olmayacak. Üretildiği yerdeki belediyeye ödenecek, sisteme aktarılacak. Tüketim yerine giderken otomatikman belediye tüm tüketim bölgelerinden alacaklı olacak. Para tek merkezde işleyecek.

Önerilere de açığız biz. İşin doğrusu bunları düşünüyoruz da. İlla belediye mi olmalı, diyelim ki bir hal işletmesi olur deniliyor. Bir şirket şeklinde kurulsun deniyor. Şirket sadece bakanlıkla muhatap olsun, sistemde işleyişte bir aksaklık varsa bakanlık şirkete yaptırımlar uygulasin şeklinde öneri-

ler de oluyor.

Bunlar geliştirilebilir. Artık bazı şeyleri somuta indirme zamanı geldi. Dolayısıyla sizlerin söyledikleri de önemli. Ne yapmalıyız onları belirlemeliyiz. Belki çok daha farklı metot önerileri olabilir. Biz burada ifade edilen görüşleri her türlü detayla not ediyoruz. İlgili mercilere götüreceğiz. Mutlaka tartışılacaktır. Açıkçası bu kadar tepkili olunacağını düşünmemiştim. Daha önce de dediğim gibi tartıştığımız şey nihayetinde bir tasarıdır. Sizlerin de önerileri ile yasalasmadan önce en uygun şekle sokulacaktır."

Antalya Toptancı
Hali'nde sekiz tane
banka var.
Bugün hangi ilçede
bu kadar çok banka
mevcut?

Mustafa Küçükoğlu, Komisyoncu-Tüccar:

"Aslında çok güzel şeyler düşünülmüş. Kayıt altına almak anlamında. Ama sonndan başladığınız için sonuca varmanız da o kadar kolay olmayacaktır. Onun için üretim bölgelerinden başlayarak bu silsileyi takip ederseniz size daha faydalı olacaktır. Bugün Antalya Toptancı Hali'nde sekiz tane banka var. Bugün hangi ilçede bu kadar çok banka mevcut? Dolayısıyla ekonominin bu kadar canlı olduğu bir sektörde sahaya inmeden kararlar almanız, yazıya dökmeniz ve bizim bunu sonradan fark etmemiz çok üzücü. Lütfen sahaya inin, sektör temsilcileri ile görüşün. Tüm söylediklerinize mantıklı bir şekilde cevaplar alacaksınız."

Mehmet Şen, Antalya Tarım İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürü:

"Ben bir tüketici ve aynı zamanda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın bir kamu görevlisi olarak da konuyu değerlendirmek istiyorum. Bugün yaş sebze meyve ticareti ile ilgili yürürlükteki yasa yaklaşık olarak 14 yıldır uygulanıyor. Bugün bence mevcut durum ne, neden böyle bir yasa tasarısına ihtiyaç duyuldu bunu ortaya koymak gerekiyor. Yaş sebze meyve üretiminde Türkiye; Çin, Amerika ve Hindistan'dan sonra 4. sırada yer alıyor. Arz fazlası yaş sebze meyvede iç tüketimde tüketiliyor. İhracatımızı bugün % 5'lerin üzerine çıkaramıyoruz. Kalıntılı ürünler iç piyasaya sürülüyor şeklinde asılsız haberler yüzünden iç tüketimde de bir takım tereddütler oldu. Belediye rüsumun % 10'unu yatırıma yöneltmek zorunda. Peki hangi belediyeye görevini yapmadığından dolayı bir yaptırım uygulandı? Türkiye'de bu yaş sebze meyve ticaretinin ele alınması gerekiyordu. Her şeyden önce tüketici olarak güvenli gıda istiyorum. Avrupa Birliği'ni örnek gösteriyoruz. Toptancı gıda pazarı olarak değerlendiriliyor. Yaş sebze meyvenin dışında da gıdalar pazarlanıyor. Metrekare üzerinden kira alınıyor. Atık maddeleri bile geri dönüşüm ile tekrar kazandırıyor. Tesisini kurmuş. Tasarıyı incelediğim de bu konuda düzenlemeler getirdiğini görüyorum. 5 yıl içinde bu alt yapı oluşturulmazsa gerekli cezai müeyyide getirilmiş. Elbette tasarının da artıları, eksileri vardır. Gıda güvenliği ve kalite yönünden düzenlemelerin getirilmesi gerektiğini de düşünüyorum."

Sonuç bildirgesi

1 Sebze Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı adıyla TBMM'de görüşülecek olan tasarı, tarafların görüşleri yeteri kadar alınmadan hazırlanmış bir tasarıdır. Bu haliyle yabancı sermayeli büyük süpermarketlerin çıkarlarını gözetken bir düzenleme olmanın ötesine geçememiştir.

2 Eğer hallerin odağında olduğu bir piyasaya düzenleme getirilecekse, hal esnafının görüş ve önerileri mutlaka alınmalıdır; bu görüş ve öneriler rafa kaldırılmamalı; düzenleme hazırlanırken göz önünde bulundurulmalıdır.

3 Türkiye'de toptancı hal komisyoncularının çalışma biçimi, başka hiçbir ülkedeki işleyişe benzememektedir. Dolayısıyla bürokratlarımız başka ülkelerdeki işleyiş emsal olarak faraziye yöntemiyle kanun çıkarmamalı; önce Türkiye hallerinde işlerin nasıl gittiğiyle ilgili yeterli ve geçerli bilgi sahibi olmalıdır.

4 Tasarıda gıda güvenliği, piyasanın kayıt altında olması ve kontrollü ticaret gibi konularda çok iyi niyetli düzenlemeler getirilmekle beraber; ülkemize özgü koşullar düşünülünce, bunların uygulanması ve işleyişleri açısından da çok ciddi sıkıntılar söz konusu olacaktır.

5 Rüsum konusu, sadece sebze meyve ticaretinde söz konusu olmaktadır. Dünyanın başka hiçbir ülkesinde söz konusu olmayan

bu uygulama gözden geçirilmeli, bir şekilde toptancı hal belediyelerin gelir kapısı olmaktan çıkarılmalıdır.

6 Komisyoncu payı, ödeme süresi, kiralama ve tahsis gibi konular bu piyasalardaki mevcut durumun gerçekliği gözetilerek yeniden ele alınmalıdır. Eğer mesele bu gerçekliğin topyekün değiştirilmesi ise mutlak surette hakkaniyetli bir düzenleme hazırlanmalı ve hazırlanırken eksiksiz olarak bütün tarafların görüşleri sorulmalıdır.

7 Üreticilerin etkin örgütlülüğünün olmayışı, sebze meyve piyasalarındaki sorunların altında yatan temel etkindir. Etkili üretici örgütlülüğü olabilse; bu gücün piyasaları doğal bir düzene sokacağı görülecektir. Dolayısıyla üretici örgütleri daha etkin olduğunda ve mevcut üretici örgütlerinin önündeki engeller kaldırıldığında birçok sorun kendiliğinden çözülecektir.

8 Örgütlülük, üretici açısından güç kazanmak demektir. Üretici örgütünün güç kazanması demek, üreticinin hem fiyat üzerinde, hem de piyasanın genel işleyiş üzerinde etkin ve belirleyici olması demektir. Bu da piyasaları,

başta toptan mal alan perakendeciler ve ihracatçılar olmak üzere büyük miktarlarda mal satın alan tarafların aleyhinde bir dengeye götürecektir.

9 Bu tasarı doğası gereği birden çok bakanlığın ilgi alanına girmektedir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Belediyelerden dolayı da İçişleri Bakanlığı bir koordinasyon halinde tasarı üzerinde birlikte çalışmalıdır.

10 Fiili durum elveriyor olsa da; yasal anlamda da istediği gibi alım satım yapabilen üretici örgütlülüğü, komisyoncu esnafının ve toptancı hallerdeki işleyişin de disipline edilmesi anlamına gelecektir. Dolayısıyla üretici örgütlülüğüne yeterince değinmeyen mevcut tasarı, işin esasına temas etmeyen yüzeysel bir çaba olmaktan öteye geçememiştir.

Defterdar Hidayet Mat: "Antalya'da tarım için kullanılabilecek **4 bin km²** **hazine** **arazisi var"**

Antalya'da tarımsal yatırımlar için kullanılabilecek bir sürü boş tarım arazisinin varlığına dikkat çeken Mat, organik tarım, jeotermal veya teknolojik seracılık ve hayvancılık yatırımları için gelen arazi taleplerinin henüz yeterli sayıda olmadığını ifade etti.

Antalya, pek çok açıdan özel bir bölge. Antalya'dan söz edildiğinde akla hemen turizm geliyor. Ama tarım sektörü de ekonomik değer anlamında en az turizm kadar etkin ve gelecek vadeden bir iş alanı. Tarım alanında işlenebilecek geniş ölçekli hazine arazilerine sahip olan Antalya'da irtifak hakkı kullanımı konusunu ve ilgili diğer konuları İl Derterdarı Sayın Hidayet Mat ile konuştuk.

Sayın Mat, sorumluluk alanınız kapsamında tarımla ilgili genel bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Antalya'da turizm aslında tarımla başa baş gidiyor. İstatistiklere baktığımızda da ülkenin yaş sebze meyve ihtiyacının yüzde 30'a yakını Antalya'nın karşıladığını görüyoruz. İklim ve toprak özellikleri sayesinde yılda birkaç defa ürün alınabiliyor Antalya'da. Bu açıdan baktığımızda Antalya'da önemli bir potansiyel var. Seracılık, denize yakın yerlerde yoğunlaşırken, geri bölgelerde sera yok. Oysa bir sürü boş tarım arazileri mevcut oralarda da. Biraz daha konsepti değiştirerek, kullandığımız teknolojiyi artırarak, daha bilimsel yöntemler kullanarak işe yaklaşmalıyız. Bu verimli top-

raklardan ve avantajlı iklimden maksimum faydayı sağlamak için bakış açımızı biraz daha genişletmeliyiz diye düşünüyorum.

Antalya'daki hazine arazilerinin durumu nedir? Bunların ne kadarı tarımsal amaçlı kullanılabilir?

Bizim görevimiz, Antalya ilindeki hazine arsa arazilerinin satışı, kiralanması ve irtifak hakkı kurulması ile ilgili faaliyetleri yürütmek. Antalya, hazine arazilerinin en yoğun olduğu iller içerisinde Konya ve Balıkesir'den sonra üçüncü sırada. 2009 yılı itibari ile 6 milyar 816 milyon metrekare yani 6 bin 816 km² hazine arazisi var Antalya'da. Yaklaşık 5 bin km² devlet, hükümet tasarrufu altında arazi var. Yani yaklaşık toplam 11 bin km² devlet arazisi var Antalya'da. Antalya'nın yüzölçümü 24 bin km². Yani yaklaşık yarıya yakını devlet arazisi. Bunlardan kamu hizmetine tahsis edilen taşınmazlar var, şehrin içindeki taşınmazlar var. Bunları çıkardığımızda işte yaklaşık yüzde 35-40 civarında tarımsal amaçlı kullanılabilir taşınmazlarımız mevcut.

Turizm sektöründe otellere verilen 49 yıllık irtifak hakkı, tarım sektörüne de tanındı. Bu gelişmeleri biraz anlatır mısınız?

Eski Maliye Bakanımız Kemal Unakıtan zamanında, teknolojik seracılığı teşvik amacıyla; rayiç bedelin yarısından yani piyasa fiyatının yarısından irtifak hakkı getirildi. Otellere yapılan 49 yıllık irtifak hakları tarım sektörüne de getirilmiş oldu böylece. Daha sonra 324 Numaralı Genel Tebliğ çıktı. Bunda yapılan düzenlemelerle şu anda hazine arazileri üzerinde 49 yıl irtifak hakkı kullanmak suretiyle tarım faaliyetlerine izin verilmekte. Organik tarım, jeotermal veya teknolojik seracılık ve hayvancılık yatırımları amacıyla kullanma izni verilmesi veya talepleri de bizim tarafımızdan karşılanabiliyor. 5 milyon ABD dolarına kadar yatırımlarda talep edilen yer, irtifak hakkı ihalesine gidiyor. 5 milyon ABD dolarından fazla ise yatırım, istediğiniz arazide ihaleye çıkmaksızın irtifak hakkı kurulabiliyor. Yani biz hazine arazilerimizi organize hayvancılık, organik tarım, jeotermal ve teknolojik seracılık amaçlı verebiliyoruz. Bitkisel üretimle sınırlı olmak kaydı ile 49 yıl irtifak hakkı kurabiliyoruz. Bu bedelleri 3 yıl yüzde 70 indirim sonradan da yüzde 50 indirimli tahsis ediyoruz. Yatırımcı için elimizden geleni yapıyoruz.

Sermayesi olmayan biri de böyle bir imkandan yararlanabilir mi? Ne yapması gerekir?

Yararlanır. Sermayesi yok ama adam iş yapmak istiyor. Bizim konumuz değil ama bunla ilgili Halkbank'ın çiftçi kredileri var. 5 yıl ödemesiz; onu kullanabilir. İkincisi valiliklerde sosyal dayanışma fonları var. İki yıl ödemesiz para temin ediyor. Bunun yanında kredi aldınız, bahçe kurdunuz, sertifikalı fidan kullandınız. Sertifikalı fidan başına destek veriliyor ondan faydalana bilirsiniz.

Peki bu şekilde irtifak hakkı verilen arazi ne kadar? Ya da sizce yeterli sayıda talep var mı?

Söylediğim mevzuat çerçevesinde talep var. 5-6 tane oldu. Tabi, Antalya gibi bir yerde

**Antalya Defterdarı
Hidayet Mat**

bu çok az. Gerçekleşen de 3-4 tane var; Manavgat taraflarında.

Peki siz bir girişimci olsanız bu yöntemi tercih eder miydiniz? Neden talep bu kadar az acaba?

Ben girişimci olsam hazineden taşınmaz mal temin etmek isterdim. Çünkü bir yatırımda maliyetin önemli bir kısmı yer teminidir. Satın alsanız, yatırımınızın yarısı yer teminine gider. Yatırımcının, işletme sermayesini yüksek tutması lazım. Yani sabit giderlerin az olması lazım. Yani yer temini ile ilgili maliyeti az tutması lazım. Ben girişimci olsam bu tür tarımsal yatırımlara girerdim. Çünkü devlet ilk 3 yıl yüzde 70 indirim yapıyor ondan sonra da irtifak hakkı bedelinde yüzde 50 indirim yapıyor. İrtifak hakkı bedeli de cüzi bir miktar oluyor. Diyelim ki taşınmazın bedelini 100 birim sayalım; satın almak isterseniz 100 birim, kiralamak isterseniz 5 birim, irtifak hakkı kurmak isterseniz 1 birim ödüyorsunuz. Onun da % 70'ini ilk üç yıl hibe etmiş devlet; sonraki 46 yılda da % 50'sini! Son derece uygun bir arazi maliyeti demektir bu. Kira bedeli % 5 iken, İrtifak hakkı % 1 civarında. Bundaki espri şu; 49 yıl sonra yer, tesisle birlikte devlete kalıyor. Onun için bedel düşük. Amaç biraz da teşvik etmek. 334 tane devletin kiraladığı oteli var 5 yıldızlı. 25-30 yılları kaldı. Belek'teki otellerin tamamı kiracımız. Kundu, Beldibi, Manavgat, Sorgun'daki oteller var. Hepsi 25-30 yıla kadar devlete kalacak.

Antalya'da kamuoyunda hararetle tartışılan konular var. Vakıf Zeytinliği gibi, tarıma dayalı ihtisaslaşmış organize sanayi bölgesi gibi. Bunlarla sizin bir ilişkiniz var mıdır?

Vakıf Zeytinliği, Vakıflar Genel

Müdürlüğü'ne bağlı olduğu için bizim bir şey dememiz yanlış olur.

Kömürçüler'de Tarıma Dayalı OSB (Organize Sanayi Bölgesi) ile ilgili şu anda yer arandığını biliyoruz. Ama henüz bir yer kesinleşmedi. Kömürçüler'de olabilir mi olamaz mı bakmak lazım. Hazine arazisi şu anda mevcut ama 4570 sayılı yasa göre satın alma hakkı olan insanlar var. Antalya gibi tarımda önde olan bir ilde tarıma dayalı organize sanayi bölgesi olması lazım, tabi.

Canlı hayvan pazarı, canlı hayvan borsası projelerindeki durum nedir?

Onlar olacak. Yerini verdik; irtifak hakkı tesis ettik. Arazi meselesi halloldu. Büyükşehir Belediyesi'nde artık iş. Yatırımcılar tarafından, projeye dayalı organize hayvancılık faaliyeti kapsamında "küçük veya büyükbaş hayvan türlerinin beslenmesi, üretilmesi, geliştirilmesi ve diğer her türlü faaliyetler ile ekonomik değere sahip hale getirilmesi" amacıyla, ön izin, kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesisinin talep edilmesi durumunda, Hazineye ait taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı veya kullanma izni verilebiliyor.

Projeye dayalı organize hayvancılık yatırımı yapabilmek için şartlar nedir peki?

İrtifak hakkı veya kullanma izni verilebilmesi için yatırımın, küçükbaş hayvancılıkta 1000 adet veya büyükbaş hayvancılıkta 200 adet hayvan kapasitesinden az olmaması gerekiyor. Proje bütünlüğü içinde, entegre tesislerin kurulacağı alan ile bitişik ve bütünlük sağlayan alanlarda yem bitkisi yetiştiriciliği de yapılacak ise verilecek arazinin miktarı küçükbaş hayvan başına 700 m² büyükbaş hayvan başına 3.500

m²'den fazla olmayacak.

Peki yatırımcılarda aradığınız kriterler nedir?

Bir kere buraya gelecek tarım yatırımcısının ciddi olması lazım. Belirli bir parası, projesi olması lazım. Yatırım finansmanı konusunu halletmiş olması lazım. Ondan sonra ne yapacağına karar vermesi lazım. Projelendirip, fizibilitesini yapması lazım. Bu bilinçle hangi bölgede yatırımı yapacağını belirleyip; projesi ile gelmesi lazım. Eğer yatırım için gereken her şey hazır ise, yatırımcı şu bölgede arazi istiyorum dediye zaten biz kendimizi yardımcı olmak konusunda zorunlu hissediyoruz.

Antalya'da hazinenin arazi tahsis ettiği bir başka alan ise üniversiteler. Bu süreç nasıl işledi?

Şu anda üç tane üniversite arsası ürettik biz. Bunun biri Kadriye'de, öbürü Çıplaklı'da üçüncüsü de onun alt tarafında yine Çıplaklı'da. Üç tane vakıf üniversitesinin temeli atılmış durumda. Üç tane yeni üniversiteyi filizlendirdik Antalya'da.

Bu anlamda Antalya Ticaret Borsası ile birlikte bir proje fizilendirilebilir mi?

Turizm ve tarım için ara elemanlar yetiştirilmesine dönük mutlak surette bir üniversitenin olması lazım zaten Antalya'da. Antalya'da tarım çok önemli. Tarıma dayalı bir üniversite veya başka bir akademik kurum olabilir. Buna da Antalya Ticaret Borsası öncülük edebilir. Borsanın kurumsal yapısı da hukuki konumu da buna son derece uygun. Borsa böyle bir projeye gelirse, biz de destek vermeye ve uygun bir arazi temini için elimizden geleni yapmaya hazırız.

“Toplu sulama sistemleri, tarımsal inşaatır”

Sulama sistemleri işinde sadece köy bazlı toplu sulama alt yapı projeleri üzerinde çalışan Pelikan Sulama Sistemleri Ltd. Şti., toplu sulama sistemleri işini ‘tarımsal bir inşaat’ anlayışıyla üstleniyor. Firma yetkilisi Yaşar Emekli ile büyük ölçekli sulama projelerini ve Pelikan firmasının sektördeki konumunu konuştuk.

Yaşar Bey, önce Pelikan Sulama Sistemleri Ltd. Şti. hakkında bilgi verir misiniz biraz?

“Pelikan Sulama Sistemleri Ltd. Şti., Üstün Grup bünyesinde kurulmuş, sulama sektöründe faaliyet gösteren bir firmadır. Ana iştirak konusu da köy bazlı toplu sulama sistemlerinde müteahhitlik hizmetleridir. Toplu sulama şebekelerinde alt yapı ve tarla içi damla sulama uygulamaları ile ilgilenir. Kısım de olsa; yani ikinci bir iştirak konusu da yağmurlama sulama sistemleridir. Tabi, bu noktada önemli olan şey gene projenin ölçeğidir. Asıl ayıncı özelliğimiz, büyük ölçekli, köy bazlı veya havza bazlı dediğimiz toplu sulama sistemleri üzerinde çalışıyor olmamızdır.

Üstün grup dört farklı firmadan oluşuyor. Birincisi Üstün Sulama Yapı ve Malzemeleri diye bir firmamız var. Bu firmamız hem inşaat sektörüne hem de sulama sektörüne boru, vana, drenaj borusu, alt yapı kanalizasyon boruları gibi sulamada kullanılan malzemelerin satış ve pazarlaması üzerine faaliyet gösteren bir firma. İkinci firma Pelikan Sulama Sistemleri. Üçüncü firma Üstün Filtre Anonim Şirketi. Bu şirket, damla sulama sistemle-

rinde kullanılan filtrelerin imalatını yapan, aynı zamanda satış ve pazarlamasını yürüten bir firma. Dördüncü firma da Değişim Kapı Pencere Sistemleri. Bu firmamız, inşaat sektöründe hizmet veren Fırat-Pen ürünlerinin Antalya’daki üretici bayiidir. Üstün Grup, bir anlamda inşaat ve tarım sektörünü bünyesinde birleştiren bir firma. Zaten, bilindiği üzere sulama sistemleri de bir tarımsal inşaat konusudur. Pelikan Sulama bu yapı içinde esas olarak, su ve su kaynaklarının korunması ile ilgili faaliyetler sürdürmekte, yatırımlarını da buna göre yöneltmektedir.”

Köy bazlı sulama sistemlerinde proje hazırlanması çok büyük önem taşıyor. Proje aşaması Üstün Grup

bünyesinde ya da Pelikan bünyesinde halledilebiliyor mu?

“Projelendirme işini de biz yine Üstün Grup bünyesinde sayabileceğimiz YSM Tarımsal Sulama Proje firması ile hallediyoruz. Çözüm ortaklığı veya partnerlik ilişkisiyle diyebilirim. YSM, tarımsal sulama projelerinin hazırlanması, arazi etüt işlemlerinin yapılması ve projenin hazırlanması konusunda destek veren, grubun danışmanlık aldığı, çözüm ortağı olduğu bir şirket. Grupla birlikte hareket ediyor. Gerektiğinde Üstün Filtre’ye gerektiğinde Pelikan Sulama’ya teknik danışmanlık hizmeti sunuyor. İşin proje ve mühendislik kısmını çözüm ortaklığı ile hallediyoruz. Ama işin birbir uygulamaları, malzemenin tedarik edilmesi, şantiyenin kurulması Pelikan Sulama tarafından yapılıyor. Şantiye ekibimiz var, şantiye mühendisi var. Kendisi yaklaşık 10 yıllık uygulama deneyimi olan sulama bölümü mezunu bir ziraat mühendisidir. Projeye veya bazı koşullara göre ekibimizdeki personel sayısını arttırabiliyoruz. Bünyemizde dört tane sulama bölümü mezunu ziraat mühendisi var bizimle birlikte çalışan. Dolayısıyla şantiye sayısını çok çabuk arttırabilecek kapasitemiz ve

alanımız var. Temel işimiz, köy bazlı toplu damla sulama sistemlerinin anahtar teslim uygulanmasıdır. Malzemenin tedariki, arazideki kazı-dolgu işlemleri, boruların montajının yapılması, damlama borularının araziye serilmesi ve sistemin işletmeye alınıp işler vaziyette köye teslim edilme sürecini Pelikan Sulama olarak yürütüyoruz.”

Üstün Filtre adlı firmadan da söz edelim biraz. Ne çeşit filtreler üretiyor?

“Sulama sistemlerinde kullanılan çeşitli filtreleri üreten bir firmadır Üstün Filtre. Piyasada yeni bir firma. Ama Üstün Filtre’nin iyi bir ar-ge ekibi var. Bu ar-ge ekibinde yaklaşık 30 yıllık tecrübe sahibi bir makine mühendisi arkadaşımız var. İşin sulama boyutunda ben varım. Yine Türkiye’de filtre uygulama konusunda ilk isimlerden biri olan bir ustabaşımız var imalathanemizde. Burada da biz yeni ürünler, piyasada bulunmayan, patenti kendimize ait, birkaç tane ürün sunduk. Bunlardan biri kombi filtre dediğimiz; tek bir gövde üzerinde hem gübrelemeyi, hem filtreleme görevini tek bir gövde üzerinde yapabilen bir filtre yaptık. Dahili filtresi olan, filtreli gübre tankı yaptık. Bunlar piyasada ilk ve yeni ürünler. Yine kendi kendini temizleyen, hidrolik esasa çalışan, herhangi bir enerjiye ihtiyacı olmayan bir filtre modelinin imalatına da geçtiğimiz dönemde başladık.”

Filtre işine yenilikler getiren bir firma olduğu anlaşıyor. Peki, damla sulama konusuna dönelim; üretici platformunda bazı sorunlar olduğunu biliyoruz. Sistem kuruluyor, anahtar teslimi almış çiftçi, ama verim alamıyor. Bunun çeşitli nedenleri var. Belki çok kusursuz bir sistem kurulmuş ama gübrelemeyi, damla sulamanın mantığını yeterince üretici bilmiyor. Bununla ilgili çiftçiye bilinçlendirecek, belli başlı püf noktalarını anlatacak bir program uygulanıyor mu, tarafınızdan?

“Hatırlarsanız, az önce sistemin işletmeye alınması terimini kullanmıştım. Sistemin nasıl çalıştığını, otomasyonun nasıl işlediğini, bitki ve toprak özelliklerine göre sulama sürelerinin nasıl değiştiğini, sistemin bakımını, damla sulama ile birlikte verilecek olan bazı ilaçların, gübrelerin na-

sıl verileceğini gösteriyoruz. Yani bir demonstrasyon çalışması yaptıktan sonra sistemi çiftçilere teslim ediyoruz.”

“Damla sulamada bireysel uygulamaya karşıyız”

“Biz bireysel damla sulama uygulamalarına karşıyız. Özellikle havza içerisinde veya bir köy arazisi ya da toplu bir üretim merkezinde biz bireysel uygulamalara karşıyız. Neden karşıyız? Diyelim ki bir havza içerisinde bin tane çiftçi var. Bir kanal, bir nehir ya da gölden suyu alıyorlar. Şimdi bin tane çiftçi bireysel olarak bu sistemi kurdurmak istediğinde; her çiftçi kendisi için ayrı bir pompa, ayrı bir ana boru şebekesi döşeyecek. O havza içerisinde bin tane küçük çapta pompa, küçük ölçekte filtre ve bir sürü ana hat çekilmiş olacak. Eğer bu bin çiftçinin bulunduğu havzada toplu bir sistem yapacak olursak merkezi bir pompa tesisi kuruyoruz. Tüm vatandaşın arazisine merkezi olarak sulama suyu dağıtım şebekesi kuruyoruz. Üretim desenine göre sulama programı oluşturup, buna uyacak şekilde sistemi planlıyoruz. Bu sayede; alt yapı maliyeti yaklaşık yüzde 40-50 daha ucuzlaşıyor.”

“Merkezi sistem maliyeti % 40 düşürüyor”

“Burada hem milli servetin korunması söz konusu, hem kaynak israfının önüne geçiliyor. İşletme aşamasında bin tane küçük ölçekli pompanın tükettiği elektrikle merkezi bir pompanın harcayacağı elektriğin verimlilik açısından karşılaştırılması toplu sistemlerin anlamını ortaya koyan göstergelerden biridir. Pompa ve motor verimlerini düşündüğünüz zaman çok daha düşük enerjilerle bu işi yapabileceğimizi bilimsel

esaslarla ortaya koymuş durumdayız. 2 bin dekarlık bir arazide 200 farklı parselin olduğu bir yerde bireysel sistem kurulduğunda neye mal oluyor; toplu kurulduğunda neye mal oluyor diye karşılaştırdığımızda, toplu damla sulama sistemi yapıldığında alt yapı maliyetinin % 40-50 azaldığını görüyoruz. Toplu olarak şebekenin işletilmesinde de % 25-30 daha az enerji kullanımı var. Yani biz bu nedenlerle en azından köy arazilerinde, havzalarda mutlaka basınçlı sulama sistemlerinin kullanılması ve bireysel değil, toplu bir şekilde merkezi sistemle otomatik olarak yapılmasını öneriyoruz. Bir de şu var bireysel sulamada bin tane çiftçi her sulama için mutlaka motoru-

nun başına gitmek zorunda. O motorunu çalıştırmak için de bir araç kullanılacak. Hem zaman kaybı hem de yakıt kaybı olacak. Ama merkezi sistemde hiç kimsenin araziye gitmesine gerek yok. Sistem kendi kendine programlandığı şekliyle tam otomatik olarak hizmet verecek.”

Peki, köy bazlı ya da havza bazlı damla sulama sistemlerinin uygulamasında şirketin karşılaştığı zorluklar oluyor mu? Gerek sahada, gerek bürokratik alanda?

“Sahada karşılaştığımız problemlerin en başında insan faktörü geliyor. 200 çiftçinin olduğu bir köyde bir

proje uygulaması yapıyorsanız bu işe mutlaka yüzde yüz destek olması lazım. Şimdi 200 kişilik bir köyde, 2 bin 2 bin 500 dekarlık arazisi olan bir yerde bunun 20-30 tanesi ben bu işe girmiyorum dediğinde oluşacak maliyet artıyor. Alt yapı şebekesini tüm arazilere götürecek şekilde planlamak zorundasınız. Katılmayan vatandaşlar için ayrıca bir şebeke, hat getirme söz konusu olmaz. Dolayısıyla projenin birim maliyetini yükseltiyor bu. 200 kişinin ödeyeceği rakamı 170 kişiye ödetiyorsunuz. Herhangi bir yaptırım, yasal dayanak olmadığı için maliyeti 170 kişinin üzerine yüklüyorsunuz. Bu sefer de kişi başına düşen birim maliyet % 5-10 artmış oluyor.”

“Hibede üst sınır kalkmalıdır”

“İkincisi bu işle ilgili devletin verdiği hibe miktarı. Tabi ki devlet de kendi bütçesine göre veriyor bunu ama bugün verilen hibe, 2 bin dekarlık bir altyapıya yetecek kadar bir rakam. Ama bizim köylerimizdeki arazilerin çoğu da 3-5 bin dekar. 5 bin dekarlık bir köye sadece 2 bin dekarlık bir alanı projelendirdiğinizde diğer 3 bin dekarlık alandaki çiftçiler bu sefer bu işe isyan ediyor. Proje üst limit kavramının ortadan kaldırılıp; projenin ekonomik verilerine bakılarak değerlendirilmesi ve desteklenmesi yoluna gidilmelidir. Bir üst limit koyarak bu işi sınırlandırmak pek de doğru değil. Bir de Ziraat Bankasının yüzde 0 faizli 5 yıl vadeli kredisi var. Bu krediyi de sadece tarla içi uygulamalara yönelik kullanabiliyor çiftçi. Alt yapı ile ilgili olarak bu imkandan faydalanamıyorlar. Köy bazlı uygulamalarda bu 0 faizli kredi sisteminden faydalanamıyoruz. Alt yapı ile ilgili olan ma-

liyeti çiftçi bir şekilde farklı bir finansmanla karşılıyor, daha sonra tarla içleri için bu krediyi kullanıyoruz. Projeye katılan çiftçi sayısında ciddi azalmalar oluyor çünkü çoğu çiftçimizin şartları Ziraat Bankası’nın şartlarıyla uyumlayabiliyor. Ya da farklı bir finans kaynağı bulamıyor. Proje komple rafta kalıyor. Bunun için Ziraat Bankası’nın 0 faizli bu kredisinin mutlaka köy bazlı sulama sistemlerine yönelik olarak revize edilip kullandırılması lazım. Bu sıfır faizli kredi çiftçiyi daha çok bireyselliğe itiyor. Toplu olarak bu alt yapının kurulup damla veya yağmurlama sistemlerinin bu şekilde işletilmesi taraftarıyız.”

Bürokratik anlamda karşılaştığınız sıkıntılar var mı?

“Bürokratik bir engelle karşılaşmadık. Ama şu oldu mesela; Antalya Döşemealtı Sulama Kooperatifi’nin hizmet verdiği yedi farklı köyde, merkezi sulama için sulama birliğinin ana kanalına pompaj tesisleri kurup; bu yedi köyün tamamen kapalı basınçlı sisteme geçmesi ile ilgili bir projelendirme ve uygulama anlamında bir girişimimiz oldu. DSİ’den biz su tahsis yazısı alamadık. Gerekçe olarak da bu tamamen kapalı sisteme geçecekse DSİ’ye bu işin havale edilmesi gerektiği söylendi. DSİ’nin % 50 katılım payı ve % 50 çiftçinin ödeyeceği şekilde bu tip projeleri yaptığını öğrendik. Biz bunu münferit olarak bir köyün ana kanalından suyu alacaktık. Zaten normalde köy kanaletleri sayesinde suyu alıyor. Ana kanaldan sonraki kısımdaki kayıpları azaltmak ve verimliliği artırmak için her birini köy bazlı olarak kapalı sisteme geçirelim istedik. Daha sonra Döşemealtı Sulama Birliği kendisi de ana ka-

nalını kapalı sisteme alabilecekti. Ama biz böyle güzel bir iş için DSİ’den su tahsis yazısı alamadık. Çoğu yerde aynı kurum, yani DSİ bizim bazı farklı projelerimizde su tahsis talep ettiğimizde, bize övgü yazıları yazarak izin veriyor. Aynı kuruma bağlı Isparta’daki Bölge Müdürlüğü bu işe gönüllü bir şekilde su tahsis yazısı verirken, Antalya’da bürokratik bir engelle karşılaşabiliyoruz.”

Pelikan Sulama Sistemleri Ltd. Şti.’nin referans olabilecek projeleri var mı? Okuyucularımıza bir fikir vermesi açısından önemli. Sayabilir misiniz lütfen?

“Antalya’da Demre Beymelek’te geçen yıl bir proje tamamladık Üstün Grup olarak. 750 dekarlık bir alandaki yaklaşık 300 serada suyu merkezi bir şekilde dağıttık. Her seranın çıkışına su sayaçları koyduk. Bireysel kullanılan ruhsatsız kuyuların da kullanımının önüne geçtik. Buna benzer bir projeyi Kumluca’da da uygulamayı düşünüyoruz. Onun dışında Isparta’da Aşağıkaşıkara Köyü’nde Yalvaç’ta 6 bin 500 dekarlık bir projenin 3 bin 500 dekarlık kısmının anahtar teslim olarak alt yapısını ve tarla içi uygulamalarını bitirdik. Geri kalan 3 bin dekarda çalışmalar sürüyor. Bu parselin bin 500 dekarının da alt yapısını tamamladık. Şimdi onun da tarla içini uygulamaya devam ediyoruz. Geçen yıl Azerbaycan’da Pelikan Sulama olarak ülkenin en büyük sulama projesini yaptık. 4 bin dekar fındık bahçesinin sulanması. Orada özel bir firmanın fındık bahçesinde damla sulama projesi yaptık. geçen yıl bu projenin şantiyesini bitirdik ve teslim ettik. 2007 yılında Burdur Çavdır ilçesine bağlı Söğüt Beldesi’nde 4 bin dekar toplu yağmurlama sulama sisteminin alt yapı projesini tamamladık. Üstün Filtre olarak da kendi yaptığımız uygulamaların dışındaki diğer büyük projelerin filtrasyon sistemlerini yapıyoruz. Korkuteli Yelten kasabası’ndaki toplu damla sulama sisteminin filtrasyonunun imalatını Üstün Filtre yaptı. Ankara Nallıhan’da büyük bir projenin filtrasyonunu yaptık. Bolu’da yine köy bazlı bir sistemin filtrasyonunu biz yaptık. Üstün Filtre olarak uzmanlık alanımız bu tip büyük sulama sistemleri. Merkezi, tam otomatik, geri yıkamalı filtre sistemlerinin imalatı yöneldiğimiz konulardan bir tanesi.”

BEREKET KALİTESİ ALTINDA MAHSÜLÜNÜZÜ GÜVENCEYE ALIN

“BEREKET’e güvenebilirsiniz”

KATKILI ÖRTÜ ÇEŞİTLERİMİZ

BEREKET-UV	: 9-12 AY KULLANIM ÖMÜRLÜ
SÜPER-24	: 24 AY KULLANIM ÖMÜRLÜ
EKSTRA	: 30 AY KULLANIM ÖMÜRLÜ
ULTRA	: 36 AY KULLANIM ÖMÜRLÜ
IR İLAVELİ	: ISI MUHAFAZALI, TERMİK ÖZELLİKLİ
AF İLAVELİ	: BUĞULANMAYI ÖNLEYİCİ KATKILI

**SOLARİZASYON, ISI PERDESİ ve TOPRAK ÜSTÜ KULLANILAN
MUHTELİF AMAÇLI ŞEFFAF ve RENKLİ FİLMLER**

Yeni Toptancı Hal No: 322 - 354 **ANTALYA**

Tel : 0.242.338 08 41 - Faks : 0.242.338 08 44

Komşuluktan öte bir gönül bağıyla bağlı olduğumuz kardeş ülkemiz Azerbaycan 1991'de bağımsızlığını aldıktan sonra, özellikle geçiş döneminin ilk

yıllarında ekonomik alanda zor bir dönem geçirdi. Bir süre sonra içinden sıyrıldığı bu sıkıntılı döneme rağmen verimli tarım arazileri, doğalgaz, petrol ve demir cevheri bakımından zengin kaynakları sayesinde, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri arasında 2008 Ocak-Nisan aylarında en yüksek ekonomik büyüme gerçekleştiren ülke oldu.

Güneybatı Asya'da, Hazar Denizi'nin kıyısında, İran ve Rusya arasında bir bölgede yer alan Azerbaycan'ın jeopolitik olarak

Büyük potansiyel taşıyan kardeş ülke:

çok önemli bir konumda yer alması; Rusya, İran ve Ermenistan gibi ülkelerin Azerbaycan üzerinde çeşitli çıkarlarının bulunması, Azerbaycan-Türkiye ilişkilerinin dış faktörler olmaksızın gelişim göstermesini engelledi. Özellikle Rusya'nın, Azerbaycan bağımsızlığını kazandıktan sonra da ülke üzerindeki nüfuzunu koruma çabasında olması, iki ülke ilişkilerini gölgeledi.

Dönem dönem ortaya çıkan farklılıklara rağmen Azerbaycan-Türkiye ilişkileri, Azerbaycan'ın bağımsızlığını kazandığı ilk 10 yıl içinde büyük gelişme gösterdi. Bağımsızlığını ilk olarak Türkiye'nin tanıdığı ve diplomatik ilişkilerin kurulduğu Azerbaycan ile ekonomi, ticaret, tarım, sanayi, enerji, turizm, madencilik, ulaşım, gümrük, eğitim, kültür konularında ve bilimsel alanlarda bir çok anlaşma ve protokol yapıldı, ilişkiler hızla geliştirildi.

Özellikle Ebulfez Elçibey yöneti-

mi döneminde ağırlık verilen anlaşma ve protokoller, iki ülke arasındaki ilişkilerin çok yönlü olarak genişletilmesi ve derinleştirilmesi için güvenilir yasal zemini hazırlamış oldu. Sonraki dönemlerde zaman zaman küçük gerilimler yaşanmakla beraber; her iki ülke de karşılıklı çıkarların söz konusu olduğu kritik bir akrabalık ilişkisi taşıdıklarına inanarak davrandı. Haydar Aliyev döneminde, Elçibey'i destekleyen darbe girişiminin arkasında Türkiye'nin bulunduğu söylentileri bile ilişkilerin temeline zarar veremedi.

Ortalama yüzde 36 artış

1992'den itibaren Azerbaycan'ın Türkiye ile dış ticaret hacmi 1993, 1997 ve 1999 yılları dışında her yıl ortalama % 36 oranında arttı. Buna rağmen iki ülkenin potansiyelini düşünürsek, ticari ilişkilerin zayıf kaldığını belirtmek gerekir. Azerbaycan'ın Türkiye'ye ihraç ettiği mallar arasında dizel, ham petrol, benzin, polietilen, pamuk, pamuk ipliği, deri, meyan kökü, alkollü içkiler, çay, elektronik cihazlar, plastik ürünler başta gelir. Türkiye'nin Azerbaycan'a ihraç ettiği mallar arasında gıda, tekstil ürünleri, elektronik aletler, otobüs, otomobil, trak-

Ülke kısaltma adı	: Azerbaycan
Başkenti	: Bakü
Yönetim biçimi	: Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Başlıca kentleri	: Bakü, Gence, Sumgayt, Lenkeran, Mingaçaur.
Bağımsızlık günü	: 18 Ekim 1991
Para birimi	: Azerbaycan Manatı (AZM)
Yüzölçümü	: 86.600 kilometrekare
Sınır komşuları	: Ermenistan, Gürcistan, İran, Rusya, Türkiye
Denizler	: Hazar Denizi
İklimi	: Azerbaycan'da iklim başlıca 3 etki altındadır; Büyük Kafkas dağlarının kuzeyinden gelen soğuk hava kütlelerinin etkisi; Küçük Kafkas dağlarının güneyinden gelen sıcak hava akımlarının etkisi ve Hazar Denizinin kıyılar ve bölge iklimi üzerindeki etkisi.
Doğal Kaynakları	: Petrol, doğalgaz, demir cevheri, bakır, çinko, kurşun, barit, mermer, arsenik, alüminyum.

SXC

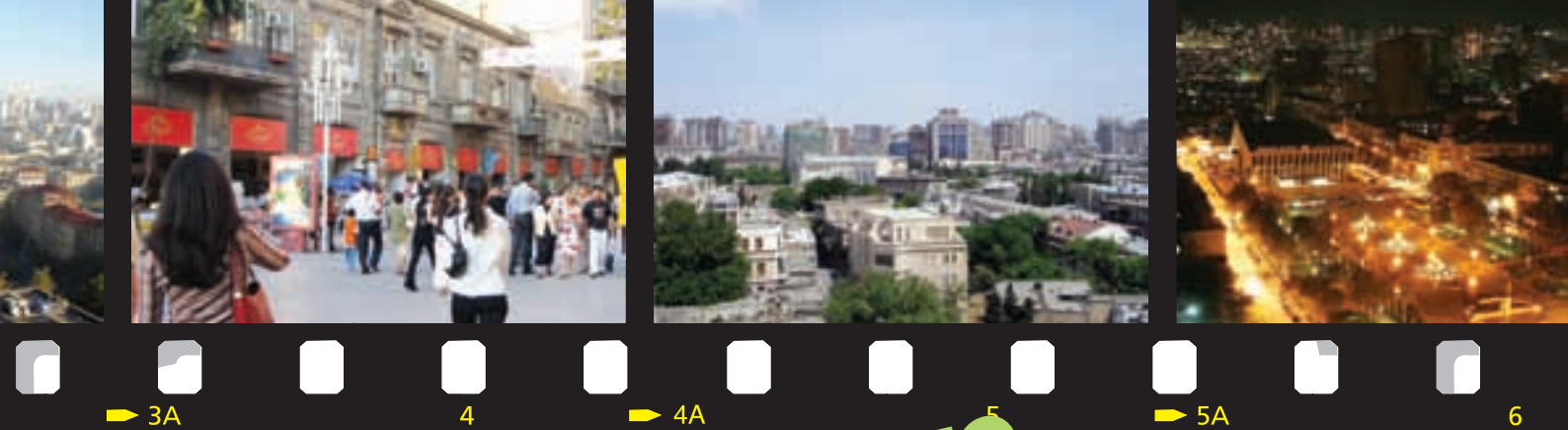
4

SXC

5

SXC

6

Azerbaycan

tör, jeneratör, sentetik iplik, plastik ve ham ürünler yer alır.

Azerbaycan, ticaretin yanı sıra yatırım alanında da Türk iş adamlarınca tercih edilen bir ülke. Bu itibarla, 1992 yılından itibaren birçok Türk şirketi Azerbaycan'da çeşitli şirket ortaklıkları kurmuşlar, şube veya temsilcilik açmışlardır. Petrol sanayinde üç, telekomünikasyonda üç, inşaat sektöründe 18, bankacılık alanında üç, taşımacılıkta 10, yayın ve matbaacılık konusunda beş ve imalat sektöründe ise 70'e yakın Türk firması Azerbaycan'da faaliyet gösteriyor. Ayrıca, ticaret yapan ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren 100'ün üzerinde Türk şirketi vardır.

Türkiye'den Azerbaycan'a ihraç edilen ürünler ve o üründe Türkiye'nin rakibi olan ülkeler şöyledir: patates, (İran % 65, Türkiye % 20); soya yağı ve fraksiyonları (Türkiye % 30, Portekiz % 24); şeker (Türkiye % 37, Danimarka % 19); elektrik

enerjisi (Türkiye % 52, İran % 27); yüzey aktif organik maddeler (sabunlar hariç), yüzey aktif müstahzarlar, yıkama müstahzarları (İran % 36, Türkiye % 30); demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (Almanya % 30, Türkiye % 21); tütünün hazırlanmasına ve işlenmesine mahsus makine ve cihazlar (Bulgaristan % 89, Türkiye % 8); telli telefon ve telli telgrafa mahsus elektrikli cihazlar (Türkiye % 73, İsveç % 14); telsiz telefon, telsiz telgraf, radyo ve

televizyon yayınlarına mahsus verici cihazlar (Türkiye % 45, İsveç % 24); izole edilmiş teller, kablolar ve diğer izole edilmiş elektrik iletkenler (Rusya % 24, Türkiye % 19); mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları (Türkiye % 20, Çin % 14). 1993-95 yılları arasında Rusya'nın ihracattaki payı %26'dan %16'ya düşmüştür. Bu düşüşte, Çeçenistan'daki savaş nedeniyle demiryolu trafiğinin durmasının da payı oldu. 1998 yılı sonrasında Rusya ve Azerbaycan arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması ile Uzun Vadeli Ticaret Anlaşması sonrasında, Rusya tekrar en önemli ticari ortaklardan biri haline geldi. 2004 yılı itibarı ile, İtalya % 44,7'lik payla ihracatta, Rusya ise % 16,2'lik payı ile ithalatla en önemli ticari partnerlerdir. Ülkenin ithalatında Rusya'yı, İngiltere, Kazakistan ve Türkiye takip eder. İran, Rusya ve Çin Azerbaycan pazarında başlıca rakiplerimizdir.

Sınır kapılarının açılması

Geçtiğimiz birkaç hafta içinde Ermenistan ile Türkiye arasındaki sınır kapılarının ticarete açılmasına yönelik mutabakat nedeniyle Azerbaycan hükümeti siyasi düzlemde bazı tepkiler gösterdi. Bu tepkilerin kısa süre içinde ticari hayata da yansımaları olacağı düşünülebilir. Nitekim, Azerbaycan hükümeti, kendilerinden aldığımız doğalgazın fiyatında hatırı sayılır bir artış olacağını duyurdu. Nahçıvan sorunu çözülmeden Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin düzelmesini kabul etmediklerini açıklayan Azeriler, eko-

Bağımsızlığını ilk olarak Türkiye'nin tanıdığı ve diplomatik ilişkilerin kurulduğu Azerbaycan ile ekonomi, ticaret, tarım, sanayi, enerji, turizm, madencilik, konularında ve bilimsel alanlarda bir çok anlaşma yapıldı

nomik işbirliğimizle ilgili bazı tehditlerle uluslar arası siyasi duruma etki etmeye çalışacaklardır.

Azerbaycan ayrıca, Rusya ile Türkiye arasında imzalanan ve İran'ın da muhtemelen içinde yer alacağı "yerel parayla ticaret" anlaşmasının kapsadığı coğrafyada bulunuyor. Ticaretin karşılıklı olarak kolaylaştırılmasını amaçlayan anlaşmada Azerbaycan da yer alırsa, Güney Kafkasya'da İran ve Türkiye'nin de katıldığı görece bağımsız bir pazar oluşturulmuş olabilir.

Genel ekonomik yapı ve tarım

Dışa açık ekonomik büyüme modelini benimseyen Azerbaycan Cumhuriyeti'nin yaşadığı darboğazların aşılmasında petrol rezervleri çok önemli rol oynadı. Savaş ve dağılma sonrası ortaya çıkan sorunlar nedeniyle ekonomide büyük sıkıntılar yaşanmış; milli gelirde negatif büyüme yani yüksek enflasyon olmuştu. An-

cak Mayıs 1994'te gerçekleştirilen ateşkes sonrasında, 1996 yılının ikinci yarısından itibaren büyüme başladı. 2006 yılında GSYİH artışı ile büyüme hızı % 34,5'e çıktı. Sanayi, ticaret, ulaştırma ve haberleşme sektörlerinin GSYİH'daki payı giderek büyüdü. Azerbaycan 2008 yılı için; GSYİH'nın 3 kat arttırılarak 113 trilyon manata (22,6 milyar dolar) ulaştı.

Tarım sektörünün durumu

Sanayi sektörünün GSYİH'daki payı artarken, tarım sektörünün payında düşüş oldu. Tarım sektörünün payı 1991'de % 30,4 iken, 2003 yılında bu oran % 13,4'e düştü. Zamanla bu oran ve katkı artmakla beraber tarım, ihracatta petrolden sonra ikinci sektör oldu. Buna rağmen tarım sektörünün ihracat gelirlerindeki payı Devlet İstatistik Komitesi verilerine göre, 2006 yılında yalnızca % 5,7 düzeyinde gerçekleşti. Azerbaycan'da toplam işgücünün % 39'u tarım sek-

töründe istihdam ediliyor. İklimi tarımsal üretime oldukça elverişli olan Azerbaycan topraklarının % 7'si tarıma elverişlidir. Bu toprakların büyük bölümü Kura ve Aras nehirleri etrafındadır ve ülkede tarım, büyük ölçüde sulamaya dayanır. Başlıca tarım ürünleri pamuk, tütün, çay, zeytin, sebze ve meyvedir. Ham ipek üretimi ve buna bağlı olarak da dut ağacı tarımı

da oldukça yaygındır. Dut ağacından yılda 5000 ton ipek kozası elde edilir. İyi kalitede zeytin üretilmesine rağmen zeytinyağı ve sabun üretimi Ermenistan'da gerçekleştirilir. Sektör ülkenin gıda ihtiyacını karşılamamakta ve hala büyük ölçüde devlet sübvansiyonları ile ayakta durmaktadır. Tarımda toplam üretimdeki verimliliğin gelişmemesinin ve zaman zaman düşmesinin nedeni sektördeki yapısal verimsizlik ve petrol sektöründe yaşanan hızlı gelişmelerdir. Ülke tarımındaki bu az gelişmiş ortam, tarım sektöründe yabancı yatırımcılar için çeşitli imkanlar sunar. Bu imkanları değerlendirmek isteyen ve Azerbaycan'da tarımsal işletme yatırımı gerçekleştiren Türklerin sayısı gün geçtikçe artıyor.

Azerbaycan pazarı ile ilgili bilgiler

Azerbaycan, bir geçiş ekonomisi olan ekonomisini daha pazar odaklı bir ekonomi haline getirme-

Azerbaycan iklimi ülkenin engebeli yapısı nedeni ile bölgeden bölgeye farklılık gösterir. Dünyada var olan 11 iklim kuşağından 9'u Azerbaycan'da yaşanıyor. Ülkenin kuzey ve batı kesimlerindeki yüksek ve dağlık bölgelerde karasal iklim, güneyde kuru ve tropikal, Hazar Denizi kıyılarında ise ılıman iklim hüküm sürer. Yıllık ortalama yağış miktarı 1000-1800 mm'dir.

ye ve ekonomi yönetimini geliştirmeye çalışıyor. Ülkede bu doğrultuda hazırlanan bir dizi reform için uygulama çabaları halen sürdürülüyor.

Petrol anlaşmaları sonucunda ülkeye girecek yabancı yatırımların artacağı öngörülüyor. Dolayısıyla Azerbaycan piyasasının bugünkü kadar kolay girilebilen bir pazar olmaktan çıkacağı ve rekabet şartlarının zorlaşacağı düşünülebilir. Gelişmiş ülkelerin yüksek teknoloji ve sermaye birikimi olan firmalarının Azerbaycan pazarına yakın gelecekte girmesi bekleniyor. Bu nedenle Türk girişimcilerin kültür ve dil birliği gibi avantajları kullanarak ve kalite unsurunun ön planda olduğu yeni ürünler geliştirerek bu pazarda yeni fırsatlar yaratmaları gerektiği söylenebilir.

Pazarda Türkiye faktörü

Türk firmalarının pazarı yakından tanıyor olması, ülkenin coğrafi yakınlığı, iki ülke arasında ticaretin altyapısını oluşturan gerekli anlaşmaların imzalanmış olması, petrol projelerinden alınan paylar, ülkenin ithalatında önemli paya sahip ol-

Tarım alanındaki özelleştirmenin hızlandırılması ve sanayi işletmelerinin 1997 yılında özelleştirilmeye başlaması ile birlikte tarım alet ve makineleri, tohum, zirai ilaç ve gübre ithalatında artış bekleniyor. Bu artış, yabancı kaynaklı yatırımlarla beraber ülkedeki tarımsal teknoloji kullanımında sıçrama yaratabilir. Bu da gelecekte rakip pazarlarda Türkiye'nin sahip olduğu bir takım avantajları, en azından bazı ürünlerde, ortadan kaldırabilir.

mamız, ülkede faaliyette bulunan çok sayıda Türk firmasının bulunması, Türk ürünlerinin pazarda rakibimiz olan Rus ve İran menşeli mallara kıyasla üstünlükleri bu pazarda Türkiye'nin sahip olduğu belli başlı avantajlardır. Ayrıca Azerbaycan için önem taşıyan müteahhitlik, tekstil, gıda, telekomünikasyon, bankacılık ve hizmet sektörlerinde Türkiye'nin sahip olduğu üstünlükler de ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesi açı-

sından potansiyel vaat eder.

Türkiye'den ülkeye ihraç edilecek ürünlerin TSE belgesine sahip olmaları halinde, başka bir standart koşulu aranmaması da önemli bir avantajdır.

Tarım alanında özelleştirmenin hızlandırılması ve sanayi işletmelerinin 1997 yılında özelleştirilmeye başlaması ile birlikte; tarım alet ve makineleri, tohum, zirai ilaç ve gübre ithalatında artış olması bekleniyor. Ayrıca, yatırım malları ithalatında da artış olacağı tahmin ediliyor.

Azerbaycan'da bazı yararlı adresler

T.C. Bakü Büyükelçiliği
27, Khagani Küçesi 370000, Bakü
Tel : 988139-988135-983186
Faks : 988349

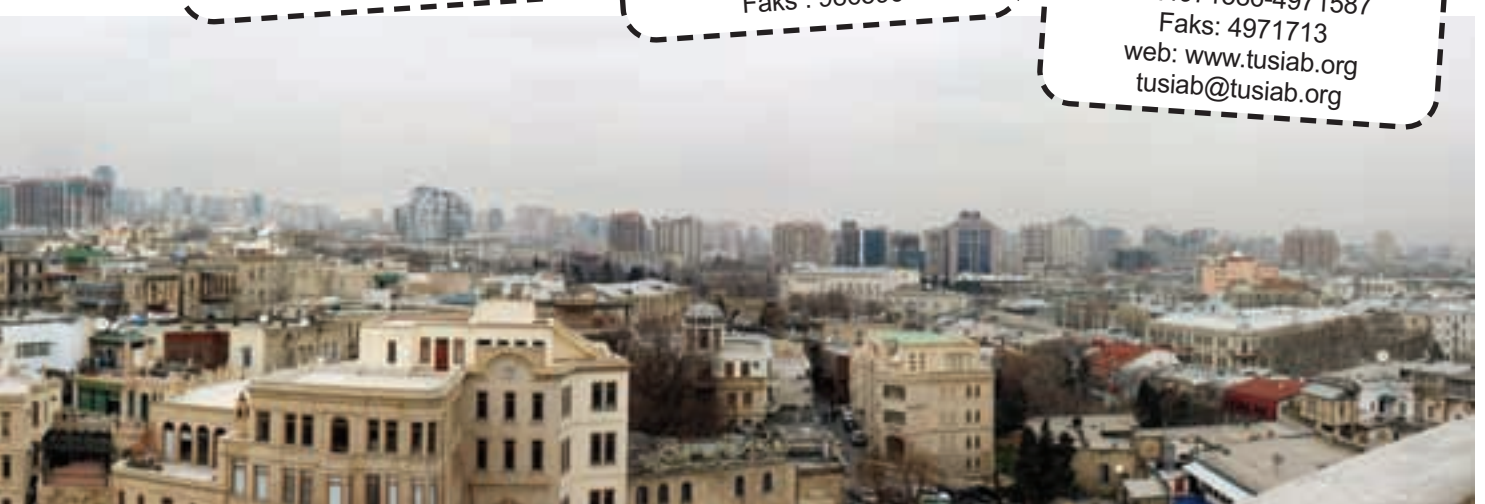
Azerbaycan Başkonsolosluğu
Yeniçarşı 20, Beyoğlu, İstanbul
Tel : 212-2932123
Faks : 212-2932124

Azerbaycan Büyükelçiliği
Cemal Nadir Sok. Çelikler Apt. 20
Çankaya, Ankara
Tel : 312-4412620 / 3 hat
Faks : 312-4412600

T.C. Bakü Büyükelçiliği
Maliye Müşavirliği
Azerbaycan Pros.14/30 Bakü
Tel : 989108
Faks : 937526

T.C. Bakü Büyükelçiliği
Ekonomi ve Ticaret Müşavirliği
Bülbül Pros. 11/16 Bakü
Tel : 935490
Faks : 986596

**TÜSİAB-
Türk Sanayici İşadamları**
Beynelhalk Cemiyeti
Cafer Cabbarlı 40 Bakü
Tel : 4971586-4971587
Faks: 4971713
web: www.tusiab.org
tusiab@tusiab.org

Adnan Bey, et sektörü son on yıl içinde ciddi sıkıntılar yaşadı. Sektörün durumunu değerlendirir misiniz?

Türkiye'nin başlı başına bir canlı hayvan sıkıntısı var. Canlı hayvanda sıkıntı olunca et, süt sıkıntısı da doğmuş oluyor. Buna paralel olarak et sıkıntısı olmasına rağmen hükümet, son 6-7 aydır, Ortadoğu ülkelerine her gün 5-10 bin küçükbaş hayvan ihraç ediyor. Canlı hayvan sıkıntısı olmasına rağmen, hem fiyat bazında hem üretim bazında hükümet İran, Irak, Suriye gibi ülkeler dışında bizden ihracat izni almamasına rağmen, Kuveyt üzerinden Suudi Arabistan'a hayvan gönderiyor. Piyasadaki malı oraya çektiler, dolayısıyla iç piyasada fiyat artışı yaşandı. Buna paralel olarak büyük entegre tesislerin doğudan kullanmakta olduğu bu küçükbaş hayvanlar, biz batıdaki sahil kesimdeki esnafın ve etle uğraşan insanların, sıkıntıya girmesine yol açtı. Çünkü onlar malı oradan bulamayınca, bu taraflara yöneldiler ve böylece hem fiyat yükseldi hem mal yetmez oldu. Eğer bu böyle 2-3 ayda daha devam ederse, biz et ithalatı yapmaya başlayacağız. Bunun yanında köylü artık hayvancılığı pek benimsemiyor. Yem fiyatları yükseliyor. Artık hayvancılığın cazibesi kalmadı. Köylü sattığı hayvanın yerine hayvan bağlamıyor.

Gelişmiş ülkelerde toplumun ihtiyacına göre et, süt, ekmek gibi gıda maddeleri belirli kotalarda halka bedava verilir. G.Amerika'da hükümetlerin her gün bir ailenin muz ihtiyacını karşıladığı söyleniyor. Hollanda'da mesela sütün bir kısmı bedava dağıtılıyor. Avrupa ülkelerinde devletin kotaya göre ücretsiz dağıttığı temel gıdalar Türkiye'de fazla fiyatlarla satılıyor. Buna bağlı olarak da et sektörünü, hayvancılığı cazip hale getirecek teşvikler verilmiyor.

“Küçükbaş hayvan ihracatı iç piyasayı vuracak”

ATB Meclis Üyesi Adnan Ingeç, küçükbaş hayvanların Ortadoğu ülkelerine ihraç edilmesinden dolayı yakın zamanda iç piyasada et sıkıntısı yaşanacağını söyledi ve ekledi, “Kurban bayramında et fiyatları tavan yapacak”

Etin büyük oranda ihracata gittiğini söylüyorsunuz. Bu sektörün geleceği açısından ne gibi handikaplar yaratır?

Evet ihracata gidiyor. Böyle devam ederse yakın zamanda et sektöründe büyük bir

kriz patlak verebilir. Bunun örneklerini kurban bayramında herkes görecektir. Et fiyatları iki katına çıkacak. Tabi bu durum tamamen hükümet politikalarıyla ilgili. Yerel bazda borsamızın öncülük ettiği, bölgede sektöre çeki düzen getirecek iki önemli proje var. Canlı Hayvan Borsası ve Et Borsası projeleri. Bunlar hem işin ticaretine hem de yetiştirme ve kesim süreçlerine düzen getirecektir. Ama her şeyden önce devletin, politika geliştirirken Türkiye'de hayvancılığın geliştirilmesi yönünde bir kararlılığı olmalı. Bugüne kadarki durum Türkiye'de kimse hayvan yetiştirmesin; bu işi biz yabancılara bırakalım, eti, sütü de ithal edelim yönünde geliştirdi. Bu son derece yanlış bir tutum.

Size göre ihracat yapılırken iç piyasanın tüketeceği et miktarını gözetmek mi lazım?

İç piyasayı düşünmüyorlar, bunda büyük rantlar var artık. Döviz girdisi adı altında yapıyor bu iş. Ama yarın bir iki sene sonra eti ithal etmeye başlayacağız ve insanlara 20-30 liradan et satacağız. Kimse bu fiyata et almaz. Almazsa, demek ki üreten de satamayacak! Üreticiyi baskı altına alacak, sektörden kaçışlara neden olacak ne kadar uygulama varsa yapıyor. Buna dur demek lazım. Hayvancılık gerçekten önemli bir sektör. Hayvan olmazsa, et, süt peynir hiçbir şey olmaz. İnsanlar temel gıda maddelerini alamaz hale gelirler. Toplumun sağlığı bozulur.

Şu anda et ihtiyacı var; bir de kaçak et sorunu var. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kaçak et sorunu artık belediye bazında ilgilenecek bir durum. Biz onlara engel ola-

Adnan Ingeç
ATB Meclis Üyesi

mıyoruz. Sadece şikayette bulunabiliyoruz.

Büyük alışveriş merkezlerinde et reyonu olması küçük esnafı nasıl etkiliyor? AVM'lerdeki fiyatlar size nasıl yansıyor?

Çok güzel ve önemli bir soru sordunuz. Alışveriş merkezleri et reyonlarından kar gütmekten satış yapabilirler ve yaparlar. Çünkü et satışı onlar için ayrı bir problemdir. AVM'de zeytinyağı satışı için reyonda eleman bulundurmanız gerekmiyor. Et reyonunda ise muhakkak ayrı eleman çalıştırmanız gerekir. Hiçbir market sahibi et konseptinden memnun değildir, ama mecburiyetten koyarlar. 'Var mı? Var' desinler. Bunu yaparken de adamların tek bir amacı var, en düşük maliyetlerde nasıl kurtarırsınız bu işi, zararı? Bunu da fiyat ekonomisine başvuruyorlar. Mesela biz hep şey deriz devamlı kendi sektörümüzde, doğu malı Antalya'da ucuzdur, ucuz gelir. Yani bir lira fark eder. Bir lira tonajda çok büyük bir rakam. Mesela Diyarbakır'dan kuzu gelir buraya 15 liraya, buranın kuzusu 16 lira karkas kuzusu. Genelde hep bu fiyat ekonomisini takip ederler. Ucuz olsun önemli değil. Maksat, tezgahda et bulunmasıdır. Dolayısıyla ucuz etin yahnisi yavan olur hesabı, etin kalitesi düşmüş oluyor. AVM'de et alanlar genelde, kaliteye bakmayan kişi-

lerdir. Gerçek anlamda kaliteli et almak isteyenler bildikleri, tanıdıkları kasaptan alışveriş yaparlar.

Alışveriş merkezlerindeki et reyonlarının albesinisi yüksek, bunun etkisi olabilir mi sizce?

Tabi ki albesini yüksek, yani tonu evirip çevirecek, parlak gösterecek, falan filan. Dediğim gibi bütün amaç evde et bulunsun diye, ete pek meraklı olmayan insanları çekebilmek. Orada satılan et farklı nedenlerden dolayı daha ucuz olabiliyor ama bunu tüketiciye anlatamıyorsunuz.

Bazı kasapların dükkân içi görüntüsü pek hoş olmuyor. Dükkâna giren müşteri o görüntüyle karşılaştığı zaman aklına farklı soru işaretleri gelebilir. Kasapların imajını düzeltmek için bir çalışma yapılabilir mi?

Ö durumlar eskiden vardı. Şimdi biz hem ATB olarak, hem de Kasaplar Odası olarak özen gösterdik. Şu anda Antalya'da ben öyle bir kasap olduğumu zannetmiyorum. İnsanlar bilinçlendi artık. Yani artık kasapların tezgahı, dolabı tertemiz.

Peki, Antalyalılar istenen, beklenen oranda et tüketiyor mu?

Antalya gereğinden fazla et tüketiyor tonaj olarak. Ama tonajı telaffuz ederken turizm de var işin içinde, oteller falan; yani şehre giren et tonajı nüfusa göre çok fazla, ama insana vurduğu zaman yerel yaşayan halka düşüktür gramaj olarak. Ama Antalya diğer Anadolu şehirlerine göre gelir seviyesi yüksek gibi gözüküyor. Bir sanayi şehri, öğrenci şehri gibi değil, bir Denizli, Eskişehir gibi değiliz. İzmit, Adapazarı gibi değiliz.

Cüneyt Bey bize ilk önce Antalya Hali hakkında bilgi verirsiniz? Antalya Hali'nin durumu nedir? Sıkıntıları nelerdir?

İlk önce Antalya halindeki ihracattan başlayalım. Özellikle Rusya'ya yapılan ihracatta analiz sıkıntısı yaşıyoruz. Her üründe yaptığımız analizde istediğimiz sonucu alamıyoruz, kalıntı çıkıyor. Ve bunun yükü ihracatçıya biniyor. Biz ihracatçının değil, çiftçinin denetlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. İhracatçı bir tıra aşağı yukarı 15-20 çiftçinin malını yüklüyor. Ve bu ürünlere hangi ilaçtan ne kadar atıldı, ne kadar gübre kullanıldı, ihracatçının bunu takip etmesi çok zor. Bu nedenle ürün yetiştirilirken, çiftçinin denetlenmesi gerekir. Özellikle Rusya'ya ürünler gemiye yüklenen tırlarla gidiyor. Bu tırlardan üzeri açık olanlar sıkıntı yaratıyor. İhracatta yaşanan bir diğer sorun ise Form-1.

Peki Form-1'de ne gibi bir sıkıntı var?

'Her komisyoncu bir üretici birliğidir'

Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Üyesi Cüneyt Doğan, hal komisyoncusuna özel projeler geliştirdiklerini söyledi. Doğan, her komisyoncunun üretici birliği gibi çalıştığını ifade etti

Form-1 çiftçinin beyanına göre düzenleniyor. Çiftçi kullandığı ilacı söylüyor Form-1'e onlar yazılıyor. Yapılan analizde Form-1'deki beyanlar dışında ilaç çıkarsa bu ihracatçıyı büyük sıkıntıya sokuyor. Bu nedenle Form-1 belgesi düzenlenirken çiftçi dikkatli olmalı, ne kullandıysa sadece onu yazmalıdır.

Burada çiftçinin bilinçlenme sorunu ortaya çıkıyor, değil mi?

Biz hem tarım il müdürlüğü yetkilileri ile yaptığımız toplantılarda hem de müşterilerle yaptığımız toplantılarda üretimden tüketime kadar izlenebilirliğin sağlanması gerektiğini söyledik. Bunun da üretim safhasından başlayarak üretici, komisyoncu ve ihracatçının denetlenmesi olduğunu ifade et-

tik. Bunun için her komisyoncu bir ziraat mühendisi ile çalışmalı. Böylece izlenebilirlik sorunu ortadan kalkabilir.

Yani her komisyoncu bir mühendis verilmesi, izlenebilirliği sağlayabilir mi?

Diyelim ki her komisyoncu bir mühendisle, her çiftçi de bir danışmanla anlaştı. Bu durumda hem üretimde hem de ihracat konusunda sıkıntılar sona erer. Bu sistemi sadece ihracata giden ürünler için değil, iç piyasaya giren ürünler için de uygulamalıyız. Sonuçta bizler de bu ürünleri tüketiyoruz.

Antalya Ticaret Borsası olarak 'her komisyoncu bir ziraat mühendisi' projeniz vardı. Bunun durumu nedir? Bir ilerleme oldu mu? Ve bu proje gerçekleşirse komisyoncuya faydası ne olur?

Az önce dediğim gibi izlenebilirliği sağlamakla ilgili bir projemiz var. Ama şu anda çok da bir ilerleme kaydedilmedi. Burada komisyoncuları ikna etmek lazım, komisyoncularla görüşmelerimiz sürüyor. Kabul eden var, etmeyen var. Ama kabullenirlerse, bence hem çiftçinin bilinçlenmesine, hem de çiftçiyi takip etmemize büyük fayda sağlayacaktır. Birde şöyle bir durum var. Her ziraat mühendisini getirip de dükkana oturtmanız olmuyor. Çiftçinin dilinden anlayabilecek, çiftçiyi yönlendirebilecek, çiftçinin onun dediklerini kabullenebilecek bir ziraat mühendisi olması lazım. Ziraat mühendisinin çiftçiye karşı yaptırım gücü olması gerekiyor.

Hal komisyoncuları olarak üreticiler sizden ne bekliyor?

Bizi garantör olarak görüyorlar. Zaman zaman onları üretim konusunda yönlendiriyoruz. Fakat insiyatifi kendisine bırakıyoruz. Çünkü ül-

Cüneyt Doğan
Antalya Ticaret
Borsası Yönetim
Kurululu Üyesi

kemizde hangi ürünün ne zaman ne kadar değer kazanacağını tahmin edemiyoruz. Bu nedenle onlara sadece fikir veriyoruz, inisiyatifi onlarda oluyor.

Üreticiye maddi, manevi destek veriyorsunuz, onu yönlendirebiliyorsunuz, ona bilgi verebiliyorsunuz. Bütün bunları göz önüne aldığımız zaman sizce komisyoncunun tanımı nedir?

İnsanlar komisyoncuğu çiftçiden ucuza alıp, millete pahalı satan kişiler olarak görüyor. Komisyoncu bu değil. Komisyoncu, verdiği garantili pazarlama hizmeti karşılığında yüzde 8 komisyonla çalışan, çiftçinin her türlü ihtiyacında yardımcı olan, onları yönlendiren kişilerdir. Bence her bir komisyoncu kendi çapında bir üretici birliğidir. Çünkü hepsinin hitap ettiği 500 tane çiftçi vardır.

Siz Antalya Ticaret Borsası yönetimindesiniz. Komisyoncuların borsaya bakışı nasıl? Komisyoncular borsayı tanıyorlar mı? Bir işbirliği söz konusu oluyor mu?

Şimdi geçmiş dönemde ne kadar işbirliği yapıldı bilmiyorum, ben bu sene borsadayım. Bu sene elimizden geldiği kadar halle birlikte işbirliği yapmaya çalışıyoruz. Borsayı tanıyan var, tanımayan var. Borsaya tescil yaptıran var, yaptırmayan var. Kanuna göre tescil yaptırma zorunluluğu yok. Ama tescilin bazı avantajları var. Dışarıdan sermayeyle çalışanlar genelde tescil yaptırıyor. Ama biz borsayı elimizden geldiği kadar hale tanıtmak istiyoruz. Haldeki esnafla beraber onların yanında çalışan kantarcı ve katiplere bir eğitim vermek istiyoruz. Bu konuda hali gezdik, fikirler aldık. Eğer bu proje olursa hem kantarcılara hem de katiplere eğitim verip onları sertifikalandıracağız.

Peki nasıl bir eğitim verilecek? Biraz açabilir misiniz?

Şu anda kantarcılık öğrenilmesi çok zor bir meslek değil. Ama istediğimiz şey ilişkileri güçlendirmek. Çünkü kantarcı burada malımızı sattıktan sonra bizi depolarda, ardiyelerde temsil eden kişi gibi görünüyor. Orada çiftçiyle tüccar arasında arabulucuk yapıyor. Bazı yerlerde sorunlar çıkıyor. Bu sorunu bize lanse etmeden çözüm bulması gerekiyor. Genelde de komisyoncular hep bunu istediler.

Çiftçiler size üretim konusunda danışıyor. Bu tec-

rübeye dayanarak 2010 yılında sebze-meyve fiyatları hakkındaki fikrinizi söylemisiniz?

Şimdi bu sene tahminlerimiz dışında bütün sebze-meyve fiyatları çok güzel gitti. Sebze meyve fiyatlarında belki sıkıntı yok ama hastalık yönünde özellikle domatesteste hastalık üreticinin başını ağrıttı. Seneye yine üretimin ağırlıklı olarak domatese kayacağı yönünde kanaatler var. İhracatta sıkıntı olmadığı sürece domates liderliğini koruyacaktır. Antalya her mesim üretimin olduğu, ürün yelpazesinin geniş bir alana yayıldığı il. Antalya'nın kıymetini bilmeliyiz. Üreticimiz popülerlik kazanan bir ürünü diğer yıl abartılı oranda yetiştiriyor. Bu doğru değil. Doğru ve uygun bir tarım politikası ile her ürün yeteri oranda üretilmeli ve piyasada ürün fazlalığı sorunu yaşanmamalıdır. Bu konuda çiftçinin bilinçlenmeye ihtiyacı vardır. Doğru metodla üreticilerin zarar etmesi, emeğinin boşa gitmesi engellenmiş olur.

Sofralarımızdaki tehlikeye dikkat! “GDO’lar”

Dünya, 1940-1960 yılları arasında 1. Yeşil Devrim’i yaşadı. Bu süreçte; hibrit tohumlar, tarım ilaçları, kimyasal gübreler, tarım makineleri ve sulama tesisleri hızla tarım sektörü içine girdi; tarım endüstrileşti. Ancak açlığa çare olmadı, çünkü açlığın asıl nedeni tarımsal üretimin yetersizliği değil üretilenin adil dağıtılmaması, finansal ve politik nedenlerdi. Sermaye çevreleri 1990’lı yılların ortalarında 2. Yeşil Devrim’i devreye soktu ve bu bağlamda tarım ürünlerinin genleriyle oynandı.

İlk GDO üretiliyor

Kendi türünden ya da kendi türü dışındaki bir canlıdan gen ak-

tarılarak bazı özellikleri değiştirilen bitki, hayvan ya da mikroorganizmalara “genetiği değiştirilmiş organizma” (GDO) diyoruz. Gen aktarımı kendi türü dışından gerçekleştirilmiş ise bu canlıya “transgenik” diyoruz. Ancak tüm bu tabirler tüketicide tedirginlik oluşturduğundan sermaye daha sevimli bir hitap şekli buldu “biyoteknoloji ürünleri”!

Ticari amaçla ilk olarak domatesin genleriyle oynandı. Amerikalı Calgene şirketi 1994 yılında Flavır Savr domatesi market raflarına sürdü. Ancak, tüketiciler tarafından tercih edilmemesi üzerine şirket iflas etti ve biyoteknoloji devi Monsanto tarafından satın alındı.

GDO’lar yayılıyor

Biyoteknoloji şirketleri; tarım ilacı kullanımı azalacak, üretim maliyeti düşecek, yüksek verim küçük çiftçiyi zengin edecek söylemleri ile genleriyle oynadıkları tohumlarını ülkelere soktular. Genetiği değiştirilmiş (GD) ürünler günümüzde 25 ülkede 125 milyon hektar (mha) alanda ekiliyor.

GD ürün ekim alanlarının % 50’sine ABD tek başına sahiptir. Buna Kanada, Arjantin, Brezilya ve Paraguay’ı eklersek ekim alanlarının % 88’i Kuzey ve Güney Amerika’da yer aldığını söyleyebiliriz. Hindistan, Çin ve Güney Afrika’yı da dahil edersek, bu 8 ülke ekim alanlarının % 98’ine sahiptir.

Günümüzde ticari amaçla tarımı yapılan başlıca GD ürünler soya, mısır, pamuk ve kanoladır.

GDO’ların küçük çiftçiyi kalkındıracağı

söylemi doğru değildir!

Biyoteknoloji şirketleri tarafından finanse edilen International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Applications (ISAAA), 2008 yılı raporunda biyoteknoloji ürünlerini yetiştiren çiftçi sayısının 13,3 milyona yükseldiğini, bunun % 90’ının yani 12,3 milyonunun gelişmekte olan ülkelerdeki küçük ve fakir çiftçiler olduğunu belirtiyor. BM Uluslararası Tarım Kalkınma Fonu dünyada 450 milyon küçük çiftçi olduğunu belirtiyor. ILO ise çiftçilerin küresel ölçekteki sayısını 1,3 milyar civarında olduğunu tahmin ediyor. Dolayısıyla ISAAA’nın 12,3 milyon çiftçisi küçük çiftçilerin sadece %

Ahmet Atalık
TMMOB Ziraat
Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Başkanı

Genetiği değiştirilmiş (GD) ürünler günümüzde 25 ülkede 125 milyon hektar (mha) alanda ekiliyor. Oysa GDO'ların küçük çiftçiyi kalkındıracağı söylemi doğru değildir!

2,7'sini, GD ekin yetiştiren 13,3 milyon çiftçi de tüm çiftçilerin ancak % 1'ini oluşturuyor. ISAAA'nın söylemleri son derece abartılıdır.

Paraguay 2008 yılında 2,7 mha GD soya ekim alanı ile dünya sıra-

lamasında 7. sırada gelir. Bu ülkedeki soya tarımının % 90'dan fazlası GDO tarımıdır. Kırsalda yaşayan halkın % 40'ı yoksulluk sınırı altındadır. Arazi sahiplerinin % 2'lik bölümü tüm arazilerin % 70'ini kontrolü altında tutar.

Güney Afrika'da GD pamuk ekiminin başladığı 2000 yılından bu yana pamuk çiftçisi sayısında 4 katlık bir azalma görüldü.

Verim yükselmedi, tarım ilacı kullanımı azalmadı

ABD'de üniversitelerin 1998 yı-

lında yaptıkları 8200 alan denemesinde GD soyanın diğer soyalara göre % 5,3 daha düşük verime sahip olduğu tespit edildi. 1999 ve 2000 yıllarında da devam ettirilen çalışmalarda bu sonuç teyit edildi. 2001 yılında Nebraska Üniversitesi agronomistlerinin yaptıkları çalışmalardan da aynı sonuçlar çıktı. Kansas Devlet Üniversitesi'nin çalışmalarında da GD soyanın yaklaşık % 9 daha düşük verime sahip olduğu sonuçlarına ulaşıldı.

Kontrollü şartlarda yapılan mısır üretiminde ise GD mısırların % 12 daha düşük verime sahip oldukları saptandı.

GD pamuk ekimi yapan Hin-

**Genetiği Değiştirilmiş
ürün üretiminde
dünyada ikinci sırada
yer alan Arjantin'de
GD soya ekim
alanı 12 yılda 5 kat
arttı**

distan'da aradığı yüksek verimi bir türlü yakalayamayan çiftçiler yaşımlarına son veriyorlar. 2003'ten bu yana bu nedenle intihar eden çiftçi sayısı 16 bini geçti.

GD ürün üretiminde dünyada ikinci sırada yer alan Arjantin'de GD soya ekilmeye başlandığı 1996 yılında 13,9 milyon litre glyphosate kullanılırken 2008'de bu miktar 200 milyon litreye yükseldi. Geçen bu sürede GD soya ekim alanı 5 kat artarken, yabancı ot ilacı kullanımı tam 14 kat arttı. Bu yoğun ilaç kullanımı karşısında oluşan süper yabancı otları yok edebilmek için kullanımı yasaklanmış yüksek düzeyde zehir içeren ilaçlar kullanılmak zorunda kaldı.

Türkiye'den ilginç bir diyalog

Sabancı Üniversitesi'nde 2006 yılında yapılan Tarımsal Biyoteknoloji Sempozyumu'nda dönemin Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürüne, Bakanlığın 1998-2000 yılları

arasında Adana'da yürüttüğü GDO denemelerinin sonuçlarıyla ilgili olarak "bu denemelerde gen kaçışını önleyip önlemedikleri, tarım ilacı kullanımını azaltıp azaltmadıkları ve verimde artış sağlayıp sağlamadıklarını" sordum. Yanıt ilginçti, "denemelerimiz bunlara yönelik değildi."

Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şubemizin Temmuz 2008'de düzenlediği GDO panelinde sunum yapan Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi hocalarımızdan birine Adana'daki GDO denemelerinde çalışıp çalışmadığını sordum. Çalıştığını, ancak sonuçların çok kötü çıkması nedeniyle rapor haline getirilmediğini söyledi.

Dönemin Genel Müdürünün ve çalışmalarında yer almış bir hocaların bu itiraflarına karşın ülkemizde GDO konusunun başını çeken kimi akademisyenler o dönemdeki çalışmaların çok başarılı sonuçlarını televizyonlarda ve üniversitelerde ki panellerde dillendiriyorlar.

**Avrupa Birliği
GDO'lara direniyor**

AB sadece Monsanto'nun MON

810 mısır çeşidinin ekimini onayladı. Buna karşın Avusturya, Yunanistan, Macaristan ve Polonya GDO konusunda açık ve net olup ekimini yasakladı. Çevre ve sağlık etkileri yeterince bilinmediği için Fransa 2008 yılında GD mısır ekimine izin vermedi. Almanya Tarım Bakanı Ilse Aigner 2009'da GD mısır ekimi yaptırmayacaklarını açıkladı. Böylelikle AB'nin lokomotif konumundaki 2 ülke Fransa ve Almanya GDO tarımından vazgeçti. AB ülkeleri içinde en fazla

beslediği farelerin tümünün iç organlarında küçülme, sindirim sistemlerinde bozukluk, bağışıklık sistemlerinde çökme, kan yapısında bozulma ve mide çeperlerinde kalınlaşma görüldü.

Rusya Bilim Akademisi'nden Dr. İrina Ermakova'nın GD soya ile beslediği farelerin yavrularının % 55,6'sı doğumdan sonraki ilk üç hafta içinde öldü. Normal soya ile beslediği yavruların % 9'u ve GDO'suz gıdalarla beslediği yavruların ise sadece % 6,8'i öldü.

Viyana Üniversitesinin geçen yıl yaptığı bir çalışmada ise GD gıdalarla beslenen farelerin 3-4 nesil sonra büyük ölçüde üreme yeteneklerini yitirdikleri belirlendi.

Canlılarda gen aktarımının başarılı olup olmadığının tespiti amacıyla antibiyotik direnç genleri kullanılır. Bu da insanda antibiyotik direnci oluşturur. Bugün GDO'ların anavatanı ABD'de her yıl onbinlerce kişi antibiyotik direnci nedeniyle hayatını kaybediyor.

Kaliforniya Salk Enstitüsü Hücre Nörobiyolojisi Laboratuvarı Başkanı Prof. David R. Schubert; şöyle konuşuyor, "GD gıdaların insanları hasta yaptığına dair hiçbir kanıt yok, bu gıdalar güvenli" söylemi son derece mantıksızdır ve doğru değildir. Bu gıdaların güvenli olduğu görüşünü doğrulayan hiçbir veri yoktur. Doğru dürüst epidemolojik çalışmalar olmaksızın pek çok zarar saptanamaz. Bu yönde hiçbir çalışma yapılmamıştır."

Türkiye'ye GD ekinler kontrolsüzce girmektedir

Türkiye ne yazık ki kendi ekolojisinde yetiştirebileceği soya ve mısırı, üretim planlaması yapmadığından büyük oranda yurt dışından alıyor. Türkiye 2007 yı-

linda 1,5 milyon ton soya, 1,2 milyon ton mısır ithal etti. Bunun % 65-85'ini GD tohumla üreten ve dünyada birinci ve ikinci sırada yer alan ABD ve Arjantin'den aldı.

Meclisimizde, GDO'larla ilgili AKP hükümetinin Devlet ve Tarım Bakanlarına sorulmuş birçok yazılı soru önergesi vardır. Türkiye'ye GDO'ların girip girmediği sorularına Bakanlarımız, konuyla ilgili yasal düzenleme bulunmadığından GDO analizi yapmadıklarını belirtirler.

Sonuç

FAO'ya göre 2007 yılında 850 milyon olan aç sayısı 2008'de 963 milyona, 2009'da 1 milyara yükseldi. Tarımsal üretim, dolayısıyla dünya stoklarının yükselmesine karşın aç insan sayısının da artmaya devam etmesi sorunun üretim yetersizliğinden kaynaklanmadığını açık şekilde gösteriyor. Dolayısıyla, GDO'ların açlığı önleyeceği söylemlerinin de gerçekte uzaktan yakından ilgisi yoktur.

GDO'lu ürünler sınırlarımızdan geçtikten sonra onlardan kurtulmak olanaksızdır. Sadece soya ve mısır yememek çözüm değil, zira bu iki ürün yaklaşık 1600 gıda maddesi içinde kullanılıyor. Mısır nişastası kullanılan bebek mamaları, mısırdan elde edilen fruktoz şurubunun kullanıldığı gıdalar, soya lesitininin kullanıldığı çikolatalar ve margarinler gibi.

Türkiye 2005 yılında rafa kaldırdığı Ulusal Biyogüvenlik Yasası'nı bir an önce çevre ve insan sağlığını koruyacak yönde revize ederek yürürlüğe sokmalıdır. Bu yasa çıkarılmadığı için GDO'lar kontrolsüz bir şekilde ülkemize girmeye devam ediyor.

GDO ekim alanına sahip İspanya'da ise binlerce kişi bu üretimin durması için yürüyüş yapıyor, imza kampanyaları yürütüyor. AB ülkelerinde son 4 yılda GD ürün ekim alanı % 35 azaldı.

GDO'lar biyoçeşitliliği yok ediyor

GD ürünler, aynı türden akrabalarının da genlerini değiştirebiliyorlar. Yapılan denemelerde GD mısır polenlerinin 35 km mesafeye kadar rüzgarla taşınabildiği tespit edildi. Bu durum zengin biyoçeşitliliği bitirmesinin yanında, organik tarımı da engelleyen önemli bir olumsuzluktur.

Biyoteknoloji şirketleri monokültür tarımı teşvik ediyor. Örneğin, soya tarımının % 99 oranında GD tohumla yapıldığı Arjantin'de işlemeli tarım yapılan ve tek yıllık bitkilerin yetiştirildiği 28,5 mha'lık alanın % 56'sında GD soya ekilmektedir. Yine Arjantin'de 21 mha alanda GD soya, mısır, pamuk ekildiğini hesaba katarsak, tarım arazilerinin % 74'ünü ağırlıklı olarak bu üç ürünün işgal ettiğini söyleyebiliriz.

GDO'ların sağlık etkileri

İskoçya Rowett Enstitüsü'nden Dr Arpad Pusztai'nin GD patates ile

Reşat Güney
İnsan Kaynakları
Yönetim Danışmanı

"BAGEV, İstihdam ve Eğitim Merkezi ile bir ilki başardı"

Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı BAGEV, geçtiğimiz günlerde İstihdam ve Eğitim Merkezi adı altında bir istihdam bürosu kurdu. Bölgesel olarak BAGEV illeri kapsamında hizmet verecek olan bu kurum, nitelikli işgücü arayan sektörlerin ihtiyacına cevap verecek; öte yandan uzmanlık edinip çalışmak isteyen işsizlere de iş kapısı açacak bir oluşum olacak. BAGEV'de istihdam bürosu projesini takip eden, aynı zamanda Antalya Ticaret Borsası'na danışmanlık hizmeti veren İnsan Kaynakları Yönetim Danışmanı Sayın Reşat Güney ile BAGEV İstihdam ve Eğitim Merkezi'ni konuştuk.

Reşat Bey, BAGEV'i istihdam bürosu gibi bir projeye yönlendiren şey neydi? Neden ihtiyaç duyuldu?

Ülkemizin de Batı Akdeniz bölgemizin de büyük bir işsizlik sorunuyla karşı karşıya olduğu bir gerçek. Ama durum böyle diye de bunu kabullenmek zorunda değiliz. İstihdam bürosu düşüncesi de bu inanışa dayanıyor. Yani aslında çevremizde çalışmaya

istekli ama ihtiyaç duyduğu uzmanlığı kazanamamış bir çok işsiz insan var. Aynı şekilde, nitelikli işgücüne şiddetle ihtiyaç duyan ama aradığı niteliklere haiz personel bulamayan birçok işletme söz konusu. Öyleyse çözümü başka coğrafyalarda aramaya gerek yoktur. İşte BAGEV İstihdam ve Eğitim Merkezi, işçiye vasıf kazandıracak; işletmeye de nitelikli işgücü kazandıracak bir oluşumdur.

İstihdam bürosunun faaliyete geçmesiyle ilgili durum ne peki? Çalışmaya başladı mı?

BAGEV bu anlamda Türkiye'de bir ilki başardı ve bölgesel istihdam bürosu faaliyetlerine başladı. Yasal süreçlerin tamamlanmasının ardından, Antalya Ticaret Borsası binasında tahsis edilen bir ofiste çalışıyor şu anda.

Ülkemizde ve bölgemizdeki işsizlik verilerindeki tablo nasıl? Bu tabloya bakarak durumu nasıl değerlendirirsiniz?

2009 yılı Mayıs verilerine göre; işsizlik oranı 4,4 puanlık artış %13,6 seviyesinde ger-

çekleşmiş; kentsel yerlerde işsizlik oranı % 16,5; kırsal yerlerde % 7,8 olmuş; ülkemizde tarım dışı işsizlik oranı % 17 seviyesinde gerçekleşmiş. Ayrıca ülkemizin genel yapısına da baktığımızda Türkiye'de kurumsal olmayan nüfus bir önceki yılın aynı dönemine göre 818 bin kişilik bir artış ile 70 milyon 435 bin kişiye, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus ise 875 bin kişi artarak 51 milyon 575 bin kişiye ulaşmıştır. Başka bir deyişle, işsizlik oranının sabit kalabilmesi için her yıl çalışma yaşına gelen 875 bin kişiye iş olanağının sağlanması gerekiyor. Böyle bir ortamda karşılaşılabilecek durum ise işsiz nüfusun iş olanağının daha iyi olduğu düşünülen bölgelere göç etmesi olacaktır. Bunun da bölgemize, yani Antalya, Isparta, Burdur bölgesine yansması yüzde 4,7'yle en yüksek orandadır. Biliyorsunuz bölgemiz başta Antalya olmak üzere göç alan bölgeler arasında birinci sırayı alıyor. BAGEV, İstihdam ve Eğitim Merkezi ile en azından bölgesindeki işsizlik problemini en aza indirecek, sektörlerle iş görenler arasındaki birlikteliği sağlayacak, bölgenin ihtiyacı olan nitelikli ve eğitilmiş personel açığını kapatacak, istihdam politikaları üretip, hayata geçirecek ve karnedeki kötü notları düzeltecektir. BAGEV'in bölgesinde yapacağı çalışmalarla diğer bölgelere de örnek olacağını düşünüyoruz. Bu tür çalışmaların ülke geneline yayılması ülke genelindeki işsizlik sorununun çözümüne de büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

İEM'in işbirliği içinde olacağı kuruluşlar da var mı? Yoksa sadece kendi bünyesinde mi çalışacak?

İEM, hedeflerine ulaşabilmek için BAGEV bünyesindeki tüm kurum ve kuruluşlarla, iş ve meslek odalarıyla; valilikler, kaymakamlıklar, belediyeler gibi resmi kurum ve kuruluşlarla iş birliği ve aktif çalışma içerisinde olacaktır. Ayrıca böyle bir çalışma bölgesindeki tüm dinamikleri belli bir amaç için bir araya getirecek önemli bir çalışma olacaktır.

“Başarının sırrı; özel sektördeki gibi çalışmaktır”

Performans değerlendirmesinde yılın personeli seçilen tescil memuru Gülhan Balcı, başarının sırrının ‘memur zihniyetiyle çalışmamak’ olduğunu söyledi

Gülhan hanım, ATB’de kaç yıldır görev yapıyorsunuz? Şu anki göreviniz nedir?

15 Haziran 2004’ten beri Borsada görev yapıyorum. Buradaki görevim tescil memurluğu. Antalya Ticaret Borsası iki tüccarın buluşması ve ticaret yapmasıyla oluşmuş. Biz tescil memurları olarak üyelerimizin alım satım işlemlerini onaylıyoruz. Aslında aynı zamanda o ticari işlemi kayıt altına da almış oluyoruz.

Tescil yapılırken nelere dikkat ediliyor?

Biz Odalar ve Borsalar Birliği’ne bağlıyız. Dolayısıyla kanun ve tüzüklere göre işlemlerimizi yapıyoruz. Örneğin tescil yapması gerekenin bize üye olması gerekiyor. Aynı zamanda biz verginin kayıt altına alınabilmesini istediğimiz için bir önceki ayın yatan stopaj vergisi ödentisini isteriz, alımlarda. Böylelikle bir önceki ayın stopaj vergisinin ödendiğinden emin oluruz. Çünkü bizler de imzayı atan kişi olarak sorumlu oluyoruz.

2009 yılı performans değerlendirmesinde yılın personeli ödülünü aldınız. Çalıştığınız kurum tarafından ödüllendirilmek nasıl bir duygu?

Performans değerlendirme diye bir formumuz var. Onda en yüksek puanı aldığım için seçildim. Çok onur verici bir

ATB’nin başarılı tescil memurlarından Gülhan Balcı, üyelerin işlemlerini en hızlı şekilde yaptıklarını söyledi. Balcı, yılın personeli seçilmesiyle ilgili olarak ise, “Bu başarıyı arkadaşlarımdan desteği ile yakaladım” dedi

durum. Ancak şunun bilincindeyim; başarı yalnız başına olmaz. Ben başarıyı diğer arkadaşlarımdan sayesinde yakaladım. Bana gelip, işlem yaptırmak isteyen üyeyi fazla bekletmeden işimi yapmaya çalışıyorum. Sanırım benim başarımın sırrı da bu olsa gerek. Kurumumuzda iletişim çok önemli. Açıkcası ben memur zihniyeti ile çalışmayı sevmiyorum. Memurlara hakaret gibi algılanmasın ben Türkiye’deki mevcut memurluk sisteminin çok yavaş ilerlediği düşüncesindeyim. Kuruma gelerek işlem yaptırmak isteyen üyenin işlemini bir an evvel bitirmek için çalışıyorum.

Üyeler sizden ne bekliyor, ne istiyor?

Öncelikle bilgi bekliyorlar, çünkü bilgi yetersizlikleri var dolayısıyla bizim de onları yeterli düzeyde bilgilendirmemiz gerekiyor. Tabi kiminle nasıl konuşacağını iyi bilmemiz gerekiyor. Ayrıca üyelere karşı güler yüzlü olmamız ge-

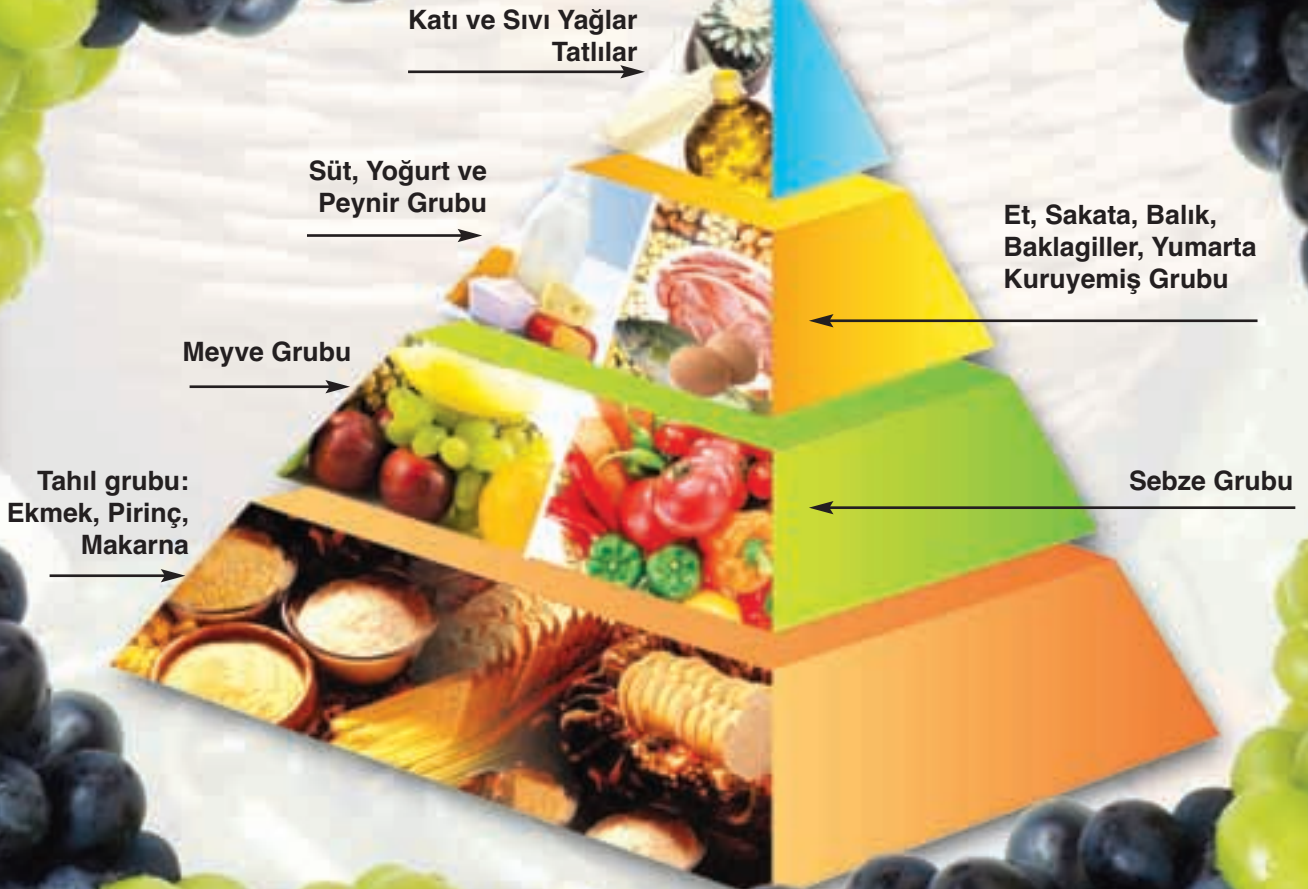
rekiyor.

Borsayı nasıl görüyorsunuz, içerden biri olarak kurumu değerlendirir misiniz?

Borsa her gün ileriye gidiyor, çünkü insanların bakış açıları daha da genişliyor. Bunda yönetimin önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü onlar daha geniş açıdan bakıyorlar, bunu hissedebiliyoruz. Dolayısıyla biz de geniş açıdan bakmaya başlıyoruz. Yöneticiler basma kalıp şekilde düşünseler, biz de öyle düşünürüz. Çünkü kararı veren kişiler onlar. Ben Borsanın çok daha ilerilere gideceğini, çok anlamlı ve güzel projelere imza atacağına inanıyorum.

Gülhan Balcı

Neyi ne kadar tüketmeli?

Beslenme, barınma ve güvenlik gibi insanın en temel gereksinimlerinden biridir. Yeme içme yoluyla alınan gıdalar, içlerinde bulundurdıkları besin öğeleri sayesinde insanın yaşamını sürdürmesini sağlar. Vücudun aldığı gıdalardan yararlanabilmesi için 'dengeli beslenme' önemli bir kriterdir. Yetersiz beslenme gibi aşırı gıda tüketimi de sağlıklı yaşamı olumsuz etkiler. Gıdaların doğru seçimi için ise beslenme piramidi rehberiniz olabilir.

Beslenme piramidi, 5 ana besin grubunu içerir. Bu besin grupları karbonhidratlar, mineraller, proteinler, yağ ve şekerdir. Piramidin en altında sıklıkla tüketilmesi gereken karbonhidratlar yer alırken; üste doğru daha az tüketilmesi gereken gıdalar yer alır.

Karbonhidratlar:

En kolay sindirilebilen ve en kısa sürede enerjiye dönüştürülebilen besin grubudur. Sıklıkla tüketilmesi gereken gıdalardır. Vücuda ısı ve enerji sağlarlar. Besinlerde en ucuz ve en kolay bulunan enerji kaynaklarıdır. Karbonhidratların 1 gramı, 4 kilokalori enerji sağlar.

Vücuda besinlerle giren karbonhidratlar, basit ve kompleks olarak ikiye ayrılır. Karbonhidratların fazlası, vücutta yağ olarak depolanır. Basit şekerlerden olan glikoz, beyin ve sinir sisteminin ana enerji kaynağıdır. Vücudun enerji ihtiyacının yüzde 50-60'ı karbonhidratlardan karşılanmalıdır. Sağlıklı ve dengeli beslenmek için, monosakkaritler yerine, polisakkaritlerden olan nişasta ve posanın tüketilmesi gerekir.

Ekmek, tahıllar, kurubaklagiller, şeker ve şekerli gıdalar, meyveler, süt ve süt ürünleri, sebzeler. Yani et ve yağ dışındaki tüm besinlerde karbonhidratlar bulunur. Ancak, piramitimizde de görüleceği üzere fazlaca tüketilmesini önerdiğimiz karbonhidrat kaynağı, tahıl grubu besinlerdir.

Mineraller:

Mineraller, vitaminlerin ve diğer besin maddelerinin etkin bir şekilde kullanılmasını sağladıkları için insan sağlığı açısından önemlidir ve yeterli miktarlarda alınmalıdır. Vücutta bir çok metabolik olayda katalizör olarak görev alırlar. Enerji içermezler fakat besin öğelerinin yıkımında rol aldıklarından enerji sağlanmasında katkıları büyüktür. Bunların en önemlileri; soydum, potasyum, kalsiyum, demir, çinko, magnezyum gibi madenlerdir.

Sodyumun önemini bilmeyen yoktur. Vücutta sodyum su dengesinin korumasında ve besinlerin hücre duvarından geçişinde görev alır. Sinir ve kas fonksiyonlarının

Mineraller,
vitaminler,
karbonhidratlar.
Hepsinin hayatımızda
ayrı ayrı önemi var.
Peki sağlıklı bir
yaşam için hangisini
ne oranda
tüketmemiz
gerektiğini biliyor
muyuz?

sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için de gereklidir.

Vücuda giren sodyumun büyük bir kısmı tuzdan elde edilir. Ayrıca, maden suları, başta hamsi olmak üzere deniz ürünleri, peynir, kırmızı ve yeşil biber, fındık, fıstık, ceviz, kereviz ve havuç bol miktarda sodyum içeren besin maddeleridir.

Potasyum minerali, beslenmede hayati önemi olan bir mineraldir. Vücuttaki su ve mineral dengesinin korunmasına yardımcı olur. Besinlerin hücre içine taşınması, sinir sistemindeki mesajların iletilmesi, kalp ve kaslar için önemlidir. Tansiyonu dengeler. Beyne oksijen taşıyarak zihin faaliyetlerini destekler. Alkolün, vücuttaki fazla suyun, şekerin ve tuzun vücuttan uzaklaştırılmasında görev alır.

Lahana, brokoli, pazı gibi yeşil yapraklı sebzeler, zeytin, balık, sarımsak, portakal suyu, patates, muz, hurma, incir, avokado, kayısı, badem, fındık ve süt ürünleri bol miktarda potasyum içeren besinler arasındadır.

Özellikle kemik oluşumu ve diş sağlığı açısından üstlendiği görevler

nedeniyle, kalsiyum mineralinin önemi çok fazladır. Bu nedenle insan vücudundaki kalsiyumun % 99'u kemiklerde ve dişlerde bulunur. Kalsiyumun, kas büyümesi ve kasların gerginliği, enerji üretimi, kanın pıhtılaşması, sinir iletimi ve kalbin düzenli çalışmasında önemli görevleri vardır. Gebelik ve doğumdan sonra süt yapımında da büyük rolü vardır. Ayrıca kanser riskini ve kalp hastalıkları riskini azaltır.

En çok kalsiyum içeren besinler süt ile peynir ve yoğurt gibi süt ürünleridir. Ayrıca, lahana ve nane gibi yeşil sebzelerde, yumurta, incir, badem, fındık, fıstık, tereyağı, pekmez, keçiyoynuzu ve balık gibi besin maddelerinde bol miktarda kalsiyum bulunur.

Demir minerali, insan vücudu için önemi ve faydaları açısından vazgeçilmez bir mineraldir. B vitaminlerinin kullanımı, bakır ve kalsiyum emilimi, kanda oksijeni taşıyan kırmızı kan hücrelerinin ve çeşitli enzimlerin üretimi için gereklidir. Demir minerali, bağışıklık sistemini güçlendirerek hastalıklardan korunmaya yardımcı olur. Vücut direncini arttıran demir yorgunluğa karşı etkilidir. Demir minerali vücudun büyümesine de yardım eder. Bu nedenle, özellikle gelişme çağındaki çocuklar için vücut ve beyin gelişimi açısından çok önemlidir.

Kuru kayısı ve kuru üzüm gibi kurutulmuş meyveler, kırmızı et ve karaciğer, pekmez, tahıllar, yumur-

ta, lahana, fasulye, pancar, patates, fındık, badem, şeftali, armut, hurma, kabak ve balık bol miktarda demir içeren besin maddeleridir.

Çinko minerali, vücuttaki pek çok fonksiyonda görev alır. Protein sentezi, büyüme ve cinsel gelişimin yanı sıra bilhassa bağışıklık sistemi için gereklidir. Vücudun kendi kendini iyileştirmesi ve yenilemesi gereken durumlarda ve zihinsel fonksiyonlarda önemli roller üstlenir. Cildin ve kasların erken yaşlanmasını önler. Hücre yenilenmesini destekleyerek cildi güzelleştirir, tırnakları güçlendirir ve saç dökülmesini önler.

Et, deniz ürünleri, baklagiller, tahıllar, yumurta, fındık, süt ve süt ürünleri ile lifli besinler bol miktarda çinko içeren besin maddeleridir.

Magnezyum, sinir sisteminin aşırı duyarlılığını azaltarak sakinleşmeye yardımcı olduğu için "Anti-stres minerali" olarak da bilinir. Enzimlerin harekete geçirilmesi ve kandaki şekerin enerjiye dönüştürülmesinde rol alır. C vitamini, sodyum, potasyum, kalsiyum ve fosfor gibi vitamin ve minerallerin daha etkili kullanımı için de gereklidir. Ayrıca cildi düzğünleştirir, saçı güzelleştirir, tırnakları kuvvetlendirir. Sinir sistemi sağlığı, vücut ısısının dengede tutulması gibi pek çok fonksiyonda görev alan magnezyum, kemik ve diş gelişimi ile sağlığı açısından da gereklidir.

Balık ve tavuk eti, peynir, yumurta, tam unlu ekmek, yerfıstığı, patates ve portakal bol miktarda magnezyum içeren besin maddeleridir.

Proteinler:

Proteinler, vücudun en küçük yapı taşı olan hücrelerin ana maddesidir. Hücrelerdeki bütün biyolojik faaliyetlerde görev alırlar. Kanda oksijenin taşınmasından sorumlu hemoglobinden, savunma mekanizmasının temelini oluşturan antikorlara;

saç ve tırnaklarımızı oluşturan keratinden, şeker alımını düzenleyen insüline kadar, pek çok fonksiyonu icra eden proteinler, canlılığın olmazsa olmazıdır.

Aminoasitlerin birleşmesinden oluşan proteinler, doku ve organların yapım ve onarımının yanında, özellikle çocuklarda, büyüme ve gelişme için çok önemlidir. Ayrıca yağda eriyen vitaminlerin kullanımı için de gereklidir.

Doğada bilinen 22 amino asitten 8'i vücutta üretilmediği için dışarıdan besinler yoluyla alınmaları gerekir. Ayrıca, vücudumuzda protein depo edilemez. Bu nedenle düzenli olarak alınmalıdır. Eğer vücutta yeter-

li protein alınmazsa, protein eksikliği nedeniyle pek çok hayati fonksiyon sekteye uğrar, hücreler yenilenemediği için yaralar geç iyileşir ve bir çok enzim yapılamaz.

Protein eksikliği olan kişilerde çabuk yorulma, durgunluk gibi belirtiler görülmeye başlar. Daha ilkeri dönemlerde ise kansızlık, hastalıklara karşı direncin

azalması, kan basıncının düşmesi, diş eti hastalıkları, göz bozuklukları ve Siroz gibi belirtiler görülebilir. Bununla birlikte, fazla protein almak da vücut için, özellikle de karaciğer için zararlıdır.

Hayvansal besinler temel protein kaynaklarıdır. Bununla birlikte bitkisel besinlerde de protein bulunur. Özellikle, süt ve süt ürünleri, et, yumurta, baklagiller, kuruyemişler, ekmek ve tahıllar protein açısından zengin besinlerdir. Sağlıklı bir beslenme için günlük enerji ihtiyacının % 10-15'i proteinden sağlanmalıdır. Proteinlerin sindirimi karbonhidratlara göre daha zordur. 1 gram protein 4 kalori kazandırır.

Yağ-şeker:

Karbonhidratlardan sonra gelen en önemli enerji kaynağı, yağlardır. Aslında yağlar, karbonhidratlardan daha çok enerji sağlar. Ancak gıda rejiminde karbonhidratlar daha fazla yer tutar. Bir gram yağın verdiği enerji, bir

gram karbonhidratın verdiği enerjiden çok olduğundan; yağlardan alınan günlük enerji, karbonhidratlardan alınan enerji miktarına çok yakındır.

Yağlar, yedek enerji kaynağı ve hücre içi yağı olarak vücutta depolanmış halde bulunurlar. Hem depolanmış enerji kaynağı olur, hem de dokular arası boşluklarda bir tür destek görevi yapabilirler. Yağların beslenme rejiminde bulunmaları, yalnız enerji kaynağı sağlamaları yönünden önemli olmayıp, yağda eriyen vitaminlerin vücuda girebilmeleri açısından da gereklidir.

Suda eriyen vitaminler, su ve besinlerle bağırsaktan emildikleri halde, suda erimeyen ancak yağda eriyen vitaminler, yağ hazmı olmazsa bağırsaktan kana geçemezler.

Yağlar, bitkisel veya hayvansal olmak üzere ikiye ayrılır. Ayçiçeği yağı, zeytin yağı, soya yağı, bitkisel yağlara örnektir. Sütten elde edilen yağlar, iç yağı, balıkyağı da hayvansal yağlara örnek verilebilir. Yağ grubuna, mesela yumurta sarısında bol miktarda bulunan kolesterol, lesitin gibi maddeler de girer. Bir marul yaprağı da, zeytin de bitkisel be-

sindir. Marul veya salatalık yaprağında sadece karbonhidrat ve selüloz bulunduğu halde, zeytinde karbonhidrat da, yağ da vardır. Soya fasulyesinde ise hem karbonhidrat, hem yağ, hem protein bulunur.

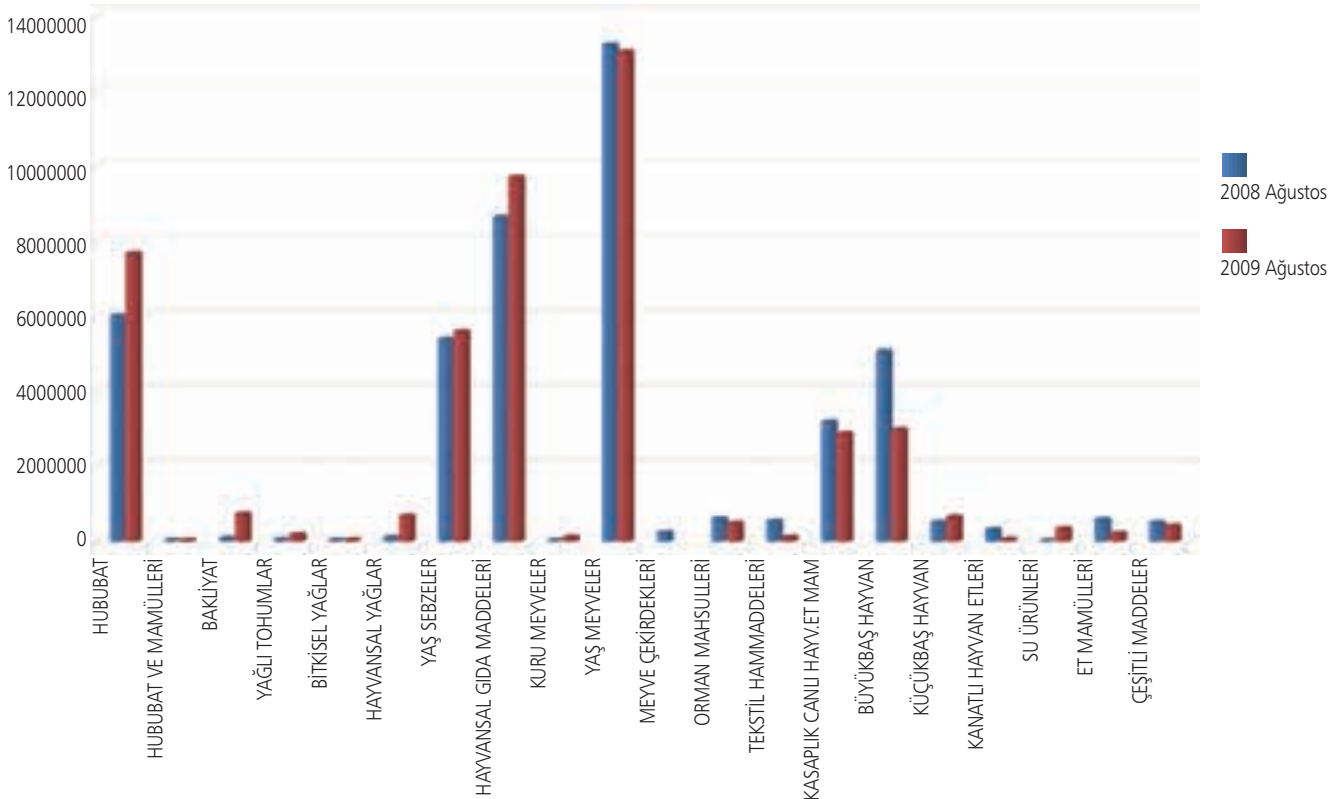
Bitkisel karbonhidrat, yağ ve protein kaynağı olabilir. Et, protein ve yağ kaynağıdır. Süt ise hem yağ, hem protein, hem de süt şekeri (laktöz) kaynağıdır. Bu sebeple insan ve hayvanların yavruları, tek taraflı ve dengesiz beslenme tehlikesi olmadan sütle beslenebilir. Yağ ve şeker, çok az tüketilmesi gereken gıdalardır fakat A, D, E ve K vitaminleri gibi vücudumuz için önemli vitaminleri taşıma görevi yaptıklarından dolayı sağlığımız için yenmeleri de çok önemlidir. Sıvı ve katı yağlar, şeker ve tatlılar bu grupta yer alır.

2008 AĞUSTOS

2009 AĞUSTOS

MADDELER	MİKTAR (kg)	TUTAR (TL)	MİKTAR (kg)	TUTAR (TL)	DEĞİŞİM %
HUBUBAT	11.062.146	5.984.183,07	17.355.148	7.653.800,784	27,90051198
HUBUBAT VE MAMÜLLERİ	9.957	19.160,85	4.129	6.211,87	-67,58040484
BAKLİYAT	51.260	63.336,82	578.308	711.606,93	1.023,528036
YAĞLI TOHUMLAR	22.280	28.562,72	67.162	164.245,4	475,0341704
BİTKİSEL YAĞLAR	4.095	15.720,6	271	27.260	73,40305077
HAYVANSAL YAĞLAR	12.342,14	87.997,8	83.084,865	653.428,256	642,5506729
YAŞ SEBZELER	9.410.994,97	5.373.997,302	7.768.999,46	5.571.963,458	3,683778474
HAYVANSAL GIDA MADDELERİ	11.440.253,06	8.623.647,09	11.130.967,01	9.684.690,87	12,30388685
KURU MEYVELER	8.700	7.217	120.004	90.107	1.148,538174
YAŞ MEYVELER	20.656.750,81	13.217.409,66	15.122.801	13.033.525,08	-1,391230042
MEYVE ÇEKİRDEKLERİ	60.000	214.896			
ORMAN MAHSULLERİ	291.954	587.136,535	443.755,95	465.217,6694	-20,76499389
TEKSTİL HAMMADDELERİ	228.716	517.546,936	46.156	89.022,566	-82,79913186
KASAPLIK CANLI HAYVET MAM	9.227	3.162.911,48	6.061	2.851.633,57	-9,841499263
BÜYÜKBAŞ HAYVAN	428.900,208	5.042.544,59	214.564,35	2.962.471,95	-41,25045605
KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	50.617,743	487.399,89	50.119,06	635.241,96	30,33280742
KANATLI HAYVAN ETLERİ	46.692,148	298.164,19	9.749,25	37.187,92	-87,52770411
SU ÜRÜNLERİ	450	4.410	49.203,42	319.179,3	
ET MAMÜLLERİ	52.063,472	560.150,79	14.150,807	189.063,34	-66,24777767
ÇEŞİTLİ MADDELER	1.623.378,845	480.909,0424	1.564.340,9	386.408,89	-19,65031723
TOPLAM	55.470.778,4	44.777.302,36	54.628.975,07	45.532.266,82	1,686042737

HEDİYE UNLARI

***1955'den günümüze
kalitede öncü***

**1 Kg., 2 Kg., 5 Kg., 10 Kg.,
25 Kg. ve 50 Kg.'lık Paketlerde**

Isparta Fabrika:

Hediye Un Fabrikası İm.San ve Tic. A.Ş.
Dere Mahallesi 2616 Sok. No:76 - Isparta
Tel: 0.246.227 68 40 (3 hat) • Faks: 0.246.227 68 43

Konya Fabrika:

Konya Hediye Un Fabrikası San. Ve Tic. A.Ş.
Fevzi Çakmak Mh. Sertabat Sk. No:42 - Karatay/Konya
Tel: 0.332.342 11 45 • Faks: 0.332.342 27 32

bilgi@hediyeun.com.tr • www.hediyeun.com.tr • www.hediyeun.com

SİCİL NO	UNVAN	İŞTİGAL KONUSU	TELEFON
2386	YAVUZ ALTUNDAŞ-YENİDOĞANELİ ALIŞVERİŞ MERKEZİ	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	227 67 25
2387	TURQUOSISE TARIM TUR.İNŞ.PET.OTO.SAN.TİC.İHT.İHR.A.Ş.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	317 13 20
2388	CENGİZ DALKILIÇ	ÇEŞİTLİ MALLAR	532 260 40 99
2389	MAVİKENT MEY. SEB. İNŞ. EML. PET. İTR. İTH. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	339 21 91
2390	MAHMUT KILIÇ	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	338 05 52
2391	OKUDAN HAYVANCILIK SÜT ÜRÜNLERİ GIDA TARIM TAŞIMACILIK EMLAK İNŞ.TAAH.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	247 02 92
2392	NATÜREL MAVİ GIDA MADDELERİ TAŞIMACILIK İNŞAAT TURİZM TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	340 08 00
2393	MERCAN ET PAZ.LTD.ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	340 34 65
2394	AZİZ KIRAZ - KIRAZOĞLU SÜT	SÜT ÜRÜNLERİNİN TOPTAN TİCARETİ	325 04 84
2395	A&S YAŞ MEYVE SEBZE TARIM ÜRÜNLERİ TUR.GIDA TEKS.OTEL İNŞ.NAK.SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	0256 614 31 96
2396	SULTAN ET VE GIDA ÜR. TİC. PAZ. LTD. ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	340 55 88
2397	YILMAZ BALIKÇILIK GID. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	BALIK, KABUKLU HAYVANLAR VE DİĞER GIDA MAD. TOPTAN TİC.	340 14 86
2398	GÜNEY BALIKÇILIK LTD ŞTİ	BALIK, KABUKLU HAYVANLAR VE DİĞER GIDA MAD. TOPTAN TİC.	3402767
2399	KEL YAŞAR SEB.MEY.VE GIDA MAD.TİC.LTD.ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	344 42 13
2400	HAŞİM BALABAN OTO. VE TAR. ÜR. TİC. SAN. LTD. ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	340 35 50
2401	RIXSA TARIM GIDA TUR.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	248 70 22
2402	OFİS MARKET HİZM. TOP. GIDA PAZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	242 64 79
2403	BAHAR TAVUKÇULUK GIDA İNŞ. TUR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	258 02 02
2404	AYGÜR KUY. OTO. İNŞ. TUR. TAŞ. GIDA UN. MAM. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	228 79 07
2405	ANTALYA BALIK TUR. GIDA TAŞ. İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş.	BALIK, KABUKLU HAYVANLAR VE DİĞER GIDA MAD. TOPTAN TİC.	258 19 20
2406	OPTİMA TARIM AMB. PAK. İNŞ. İTH. İHR. SN. TİC. LTD. ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	243 17 08
2407	FİNE OTEL TUR. İŞL. A.Ş.	BELİRLİ BİR MALA TAHSİS EDİLMEMİŞ MAĞAZALARDAKİ GIDA- İÇECEK TOPTAN TİCARETİ	323 25 26
2408	KOMAŞ KOCATEPE MODERN MAĞ. İŞL. SAN. TİC. A.Ş.	BELİRLİ BİR MALA TAHSİS EDİLMEMİŞ MAĞAZALARDAKİ GIDA- İÇECEK TOPTAN TİCARETİ	322 22 72
2409	BELEN OBASI GIDA TUR.İNŞ.TAAH.TAŞ.TAR.TİC.SAN.LTD.ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	743 34 16
2410	DERSU ALABALIK ÜR.TUR.TİC.SAN.LTD.ŞTİ	BALIK, KABUKLU HAYVANLAR VE DİĞER GIDA MAD. TOPTAN TİC.	748 78 18
2411	A-ŞİM TARIM ÜRÜNLERİ EMLAK İNŞ.TUR.İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	0505 451 59 83
2412	GÜRSEL AYDIN	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	0507 331 35 35
2413	SERDAR CAN / CANKO MANTAR	ÇEŞİTLİ MALLAR	0533 341 26 15
2414	SARMAŞIK TARIM TAŞ. TUR. İNŞ. TAAH. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	0532 283 37 70
2415	ALTIN BIÇAK ET VE SÜT ÜR. GIDA PAZ. İNŞ. TUR. İL. SAN. LTD. ŞTİ.	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	519 15 76
2416	AYPO TÜKETİM MALLARI TİC.VE SAN.A.Ş.	BELİRLİ BİR MALA TAHSİS EDİLMEMİŞ MAĞAZALARDAKİ GIDA- İÇECEK TOPTAN TİCARETİ	248 47 77
2417	HALİL BÜYÜKTIRAK	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	243 73 09
2418	LGT TARIM ÇİÇEK KÜLTÜR MANTARI TAŞ.SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	TAZE MEYVE VE SEBZE TİCARETİ	248 10 37
2419	MUSTAFA TOSUN	CANLI HAYVAN VE ET TİCARETİ	345 64 93

Dünyanın dörtbir! yanına

Başta Avrupa olmak üzere, Uzakdoğu, Rusya, Amerika, Asya, Afrika ve dünyanın her noktasına uçak biletleri ve hava kargo taşımacılığını en ekonomik koşullarla gerçekleştiriyoruz.

pamfilya[®] *40. yıl*
TURİZM A.Ş. since 1969

ISO 9001 : 2000

Gençlik Mahallesi 1326 Sokak
Pamfilya Apt. No: 60/1 Antalya
Tel: (0242) 243 20 07 - 08
Fax: (0242) 243 37 83
e-mail: cargo@pamfilya.com.tr

%100

YERLİ ÜRÜN

doğadan sofranıza ege tatları...

Ebegümeci
Common

Labada
Dock Rumex

Acı Radika
Dandelion

Arapsaçı
Fennel

Tatlı Radika
Sweet Dandelion

Hardal Otu
Wild Mustard

Turp Otu
Wild Radish

Isırgan Otu
True Nettle

Cibes
Cabbage Sprouts

Şevketi Bostan
Golden Thistle